

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Finanční a ekonomické Informace

Dokumentační bulletin MF

Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů

2/2023

Únor

**Finanční a ekonomické
INFORMACE
Dokumentační bulletin MF
Přehled dokumentovaných článků,
knih a dalších informačních zdrojů**

Vydavatel:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace
Oddělení Informační podpora
a knihovna

IČ 00006947

Technická redakce:

Mgr. J. Machonský

Redakční rada:

Mgr. J. Benda, Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
Mgr. J. Machonský, S. Pelech,
PhDr. L. Tvrda, Mgr. E. Vaňová

Evid. číslo periodického tisku:

MK ČR E 18634

Identifikační číslo ISSN: 1804-7262

Redakce:

Letenská 15, 118 10 Praha 1

Tel.: 257 042 588

e-mail: knihovna@mfcz.cz

Distribuce:

Ministerstvo financí,
odbor Vnější vztahy a komunikace,
odd. Informační podpora a knihovna,
Letenská 15, 118 10 Praha 1
Tel.: 257 042 588
e-mail: knihovna@mfcz.cz

Číslo odevzdáno do tisku 28. 2. 2023

Vychází 1x měsíčně, zdarma

Elektronický archiv:

<http://knihovna.mfcz.cz/bulletin.php>
(intranet)

[http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/
sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/
dokumentacni-bulletin](http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/dokumentacni-bulletin) (internet)

Do čísla přispěli:

Ing. Mgr. T. Dudáčková,
Bc. I. Janoušková, Mgr. M. Lukeš,
PhDr. L. Tvrda, S. Pelech,
Mgr. E. Vaňová

Vážení čtenáři,

předkládáme Vám únorové číslo dokumentačního bulletinu Finanční a ekonomické INFORMACE. Nabízí jako obvykle souhrn nejnovějších odborných článků, knih a jiných informačních zdrojů vztahujících se k problematice Ministerstva financí a jeho resortu.

První výročí napadení Ukrajiny Ruskem vybízí k neveselému bilancování. Dopady Ruské agrese lze zkoumat z mnoha úhlů. V přehledovém článku „Neztratit dech: ukrajinské veřejné finance, bankovní sektor a hospodářství v podmínkách války s Ruskem“ se zaměříme na fungování veřejných financí, měnové politiky a bankovního sektoru na Ukrajině. Zajištění fungování státu v těžko představitelných podmínkách ozbrojeného konfliktu je jedním z mnoha úspěchů Ukrajinské vlády. Tento úspěch je ovšem velmi draze zaplacený a neobejde se bez zahraniční pomoci. Značná devastace infrastruktury, nevyhnutelný propad daňových příjmů spolu s enormním nárůstem výdajů na obranu zatěžují státní rozpočet a podkopávají měnovou stabilitu země. V průběhu roku 2022 Ukrajina odvrátila hrozící platební neschopnost a drží stabilní mezinárodní rating. Návrat k normálu, spojený s vítězným ukončením války, je ovšem stále v nedohlednu a v nejbližších měsících (či letech) Ukrajinu a Ukrajince nic jednoduchého nečeká.

Snad Vás pravidelný přehled nových informačních pramenů zaujme. Rádi Vám zajistíme plné texty článků i požadované knihy.

Mgr. Jiří Machonský

člen redakční rady

Texty publikované v tomto bulletinu nevyjadřují názor redakce ani nejsou oficiálním stanoviskem Ministerstva financí. Uvedené informace odrážejí aktuální trendy a komentáře v odborné literatuře.

AKTUALITY

ECD vydala publikaci Consumption Tax Trends 2022, zaměřenou na aktuální vývoj zdanění spotřeby v zemích OECD včetně informací o sazbách DPH a spotřebních daních. Viz: https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/consumption-tax-trends-2022_6525a942-en

Monitoring tisku

Pravidelný speciální monitoring za období 1. 2. 2023 – 28. 2. 2023 se tentokrát věnuje tématu:

Daň z nemovitosti

Byl zpracován z tištěných médií, televize, rozhlasu a internetových serverů a naleznete jej včetně archivu starších monitoringů v sekci Monitoring médií na adrese:

<http://knihovna.mfcr.cz/monitoring.php>

O B S A H

Podrobně k tématu..... 4

Neztratit dech: ukrajinské veřejné finance, bankovní sektor a hospodářství v podmínkách války s Ruskem 4

Dokumentace českého a zahraničního tisku.....9

Daně.....	9
Ekonomické vědy. Ekonomie	22
Finance. Bankovníctví. Měnový systém	22
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	29
Informatika. Počítače	32
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	32
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	34
Podnik a podnikání	38
Pojišťovnictví. Sociální péče	38
Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství	39
Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé	40
Právo.....	41
Účetnictví	45
Veřejná správa	46
Veřejné finance. Rozpočet.....	47
Zdravotnictví	48
Ostatní	48

Přehled nových knih 55

Neztratit dech: ukrajinské veřejné finance, bankovní sektor a hospodářství v podmínkách války s Ruskem

Mgr. Martin Lukeš

Oddělení 5904, Informační podpora a knihovna

Napadení Ukrajiny Ruskem 24. února 2022 se stalo přelomovou událostí v evropském i světovém kontextu. Konflikt, který se postupem času rozhořel do největší války v Evropě od roku 1945, s sebou vedle humanitárních, hospodářských, politických a finančních dopadů přinesl i jev skloňovaný do té doby skoro výhradně v souvislosti s minulostí: válečné hospodářství. Intenzivní a vyčerpávající povaha konfliktu, který trvá v době vydání článku již přes rok, si na Ukrajině vyžádala přechod na model fungování státu, jenž se dalece vymyká způsobu chodu země, běžnému od poloviny 20. století. Příznačnou skutečností jsou paralely s oběma světovými válkami v oblasti hospodářství i financí, ale i mnohdy inovativní postupy, dané v řadě případů nutností improvizace. Adaptace Ukrajiny na náročné a v mnoha ohledech dlouho nepředstavitelné podmínky v oblasti veřejných financí, měnové politiky a činnosti centrální banky i bankovního sektoru celkově bude spolu s odrazem v tisku předmětem přehledového článku.

Válečné půjčky a ozvěny minulosti

Mezi přední společné faktory s předchozími vleklými konflikty velkého rozsahu patří značná zátěž státního rozpočtu, dále prohloubená materiálními škodami na vlastní infrastrukturu. Nároky na rozpočet obvykle přesahují možnosti země, zejména jedná-li se o stát, který se na podobnou situaci cíleně a dlouhodobě nepřipravoval; ikonickým řešením byly a do určité míry stále jsou tzv. „válečné půjčky“ – státní dluhopisy emitované pro potřeby pokrytí potřeb financování, vzniklých v souvislosti s konfliktem. V různých formách se „válečné půjčky“ či „válečné dluhopisy“ objevily u většiny účastníků obou světových válek, a staly se nedílnou součástí propagandy (např. ikonické plakáty). Není proto překvapivé, že po identickém kroku sáhla Ukrajina takřka okamžitě po napadení. K 1. březnu (tedy necelý týden po začátku války) přinesly dluhopisy denominované v hřivnách státnímu rozpočtu přes 277 milionů dolarů¹. Jednalo se o dluhopisy se splatností od tří měsíců do jednoho roku s 11% výnosem. Paralely zejména se světovými válkami si všimá komentář Jonathana Guthrieho v *The Australian Financial Review*², kde poukazuje mj. na kulturní rozměr tohoto rozhodnutí, tedy orientaci na domácí věřitele s patriotickým akcentem, ale zabývá se i otázkami praktického dlouhodobého využití v případě Ukrajiny. Dochází k závěru, že toto opatření má pouze omezené možnosti a je orientované primárně na domácí trh, zejména vzhledem k vysokému riziku pro zahraniční investory. Poukazuje na skutečnost, že při dlouhodobé emisi by implicitní faktory posunuly výši výnosu na neudržitelnou hladinu okolo 25 %, a zdůrazňuje, že existuje řada rychlejších a efektivnějších cest finanční pomoci.

Válečnými dluhopisy se věcněji zabývá i článek vydaný *The Washington Post*³, který se vedle stručného shrnutí historie tohoto fenoménu blíže věnuje konkrétní podobě ukrajinských dluhopisů a jejich použitelnosti. Kvůli skokovému nárůstu výnosů ze zahraničních dluhopisů vlivem zvýšených rizikových faktorů (až na 22 centů na dolar začátkem března) ministerstvo financí v principu „přejmenovalo“ stávající dluhopisy s orientací na domácí trh. I přes značnou nejistotu takové investice našly dluhopisy v období od března do května přes 70 000 kupujících (především fyzických osob spolu s podniky a bankami), a ve 38 aukcích vynesly státnímu rozpočtu 3,1 miliardy dolarů, a v proměnlivé míře pokračuje do současnosti. Na základě rozhodnutí ukrajinského parlamentu z 8. 3. 2022 je

¹ Ukraine raises equivalent of \$277 million from sale of war bonds. In: *Bloomberg* [online]. 1. 3. 2022 [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-03-01/ukraine-sale-of-war-bonds-raises-more-than-8-billion-hryvnia#xj4y7vzkg>

² GUTHRIE, Jonathan. The West should guarantee Ukraine's war bonds: Comment. In: *The Australian Financial Review* [online]. 4. 5. 2022 [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

³ RAMNARAYAN, Abhinav, ROCHA, Priscila Azevedo. What are war bonds and why did Ukraine sell them? In: *The Washington Post* [online]. 27. 6. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/business/what-are-war-bonds-and-why-did-ukraine-sell-them/2022/06/25/20bed83c-f44c-11ec-ac16-8fbf7194cd78_story.html

ukrajinská centrální banka po dobu trvání výjimečného stavu, vyhlášeného na začátku ruské invaze, oprávněna skupovat válečné dluhopisy a financovat tak státní dluh, což si vyžádalo dočasnou změnu zákona o centrální bance⁴. Článek také zmiňuje další, méně ortodoxní prostředky financování, zejména zahraniční donace převážně v kryptoměnách či NFT⁵. Díky efektivní diplomacii, mediální kampani, a především vlně solidarity na mezinárodní úrovni získala Ukrajina v donacích přes 60 milionů dolarů, které často mířily přímo k dodavatelům potřebného vybavení. Mezinárodní podpora na úrovni malých podniků, lokálních organizací a jednotlivců, která ze své podstaty nemá daleko ke crowdfundingu, je jedním z charakteristických znaků tohoto konfliktu.

Veřejné finance a hospodářství pod palbou

Válečné půjčky však tvoří pouze část problematiky, zahrnující veřejné finance⁶, stav národního hospodářství, stav trhu práce a zahraničního obchodu. Z makroekonomického a finančního hlediska se těmito tématy zabývá studie Sławomira Matuszaka *A struggle to survive. Ukraine's economy in wartime*, zveřejněná na webu Centre for eastern studies (Ósrodek studiów wschodnich)⁷. V kapitole věnované makroekonomickému rozboru poukazuje především na výrazný propad HDP, který v prvním čtvrtletí zaznamenal meziroční propad o 19,1 %, ve druhém o 37,2 % a ve třetím kvartálu o 30 %, s predikcí Ukrajinské národní banky na 37,5 % propad v posledním čtvrtletí roku 2022 a 33,4 % za celý uplynulý rok. Výsledný meziroční pokles pak dosáhl 35 %⁸. Ačkoliv se jedná o pozitivnější výsledek, než předpokládala červnová analýza Světové banky (45% pokles), situace zůstává značně komplikovaná závislostí veřejných financí na zahraniční pomoci, která i přes trvalý nárůst zůstává nedostatečná. Inflation, která vzrostla z lednových 10 % na 24,6 % v září a podle predikce národní banky do konce roku dosáhne 30 %, patří k rostoucímu problému ukrajinské ekonomiky, který mírná zvýšení minimální mzdy a životního minima vyřeší pouze okrajově.

Rostoucí nezaměstnanost, pohybující se mezi 35 % a 40 %, spolu se snížením daňových sazeb dále snižuje příjmy rozpočtu o výběr daní. Snížení daňové zátěže bylo přijato v úvodních dnech války jako mimořádné opatření, které mělo předejít růstu nezaměstnanosti a zredukovat finanční a administrativní zátěž podniků, a zahrnovalo mj. dočasné zrušení spotřební daně na pohonné hmoty, zrušení celních poplatků a DPH na importované zboží. V období od března do začátku července, kdy byly zrušeny úlevy na cla a DPH, se propadly příjmy z cel o 70 % a z výběru daní o 30 %. Spotřební daň na pohonné hmoty byla znovu zavedena 30. září. Zvýhodněné sazby DPH jsou postupně rušeny a opakovaně byla zvýšena spotřební daň z tabákových výrobků⁹. Matuszak se dále zabývá rozpočtovou bilancí a složením zahraniční finanční pomoci. Plánování rozpočtu je komplikováno nejen nepředvídatelnou situací vlivem útoků na civilní infrastrukturu, ale i nepravidelností zahraniční pomoci a zpožděním při jejím převodu.

Pokrytí financovacích potřeb je tak z nutnosti realizováno emisí domácích dluhopisů (již zmíněných „válečných půjček“), z valné části skupovaných centrální bankou, což autor označuje za „de facto tisk hřiven“. Veřejný dluh tak ke konci srpna dosáhl výše 98,3 miliardy dolarů (65 % HDP), nárůstem o 22,9 miliardy dolarů od začátku ledna, kdy 17,4 miliardy USD tvoří zahraniční dluh a 5,5 miliardy dluh domácí. Převážná většina finanční pomoci z USA a EU je pak tvořena granty, oproti úvodním nízkoúrokovým půjčkám. Příjmy rozpočtu za rok 2022 jsou shrnuty ve zprávách ukrajinského ministerstva financí, kdy celkové

⁴ Ukraine : The National Bank made the fifth purchase of military bonds worth UAH 30 billion. In: *MENA Report* [online]. 13. 5. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

⁵ HOROWITZ, Julia. War bonds, NFTs and crypto: How Ukraine is funding its defense. In: *CNN Wire Service* [online]. 1. 4. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

⁶ Včetně daňové politiky.

⁷ MATUSZAK, Sławomir. A struggle to survive. Ukraine's economy in wartime. In: *OSW: Centre for Eastern Studies* [online]. 18. 10. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2022-10-18/a-struggle-to-survive-ukraines-economy-wartime>

⁸ DANYLOV, Oleg. The economy of Ukraine in 2022 has decreased by more than 35%. In: *Mezha* [online]. 26. 1. 2023 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://mezha.media/en/2023/01/26/the-economy-of-ukraine-in-2022-has-decreased-by-more-than-35/>

⁹ Communications Department of the Secretariat of the CMU. Regarding main innovations and perspectives of tax legislation in 2023. In: *Government portal: State sites of Ukraine* [online]. 30. 12. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://tax.gov.ua/en/new-about-taxes--news-/644189.html>

příjmy dosáhly 1,491 miliardy hřiven¹⁰, z toho 698,7 miliardy z výběru daní¹¹ (410 milionu dolarů, resp. 190 milionů podle směnného kurzu v únoru 2023). Složení zahraniční finanční pomoci stručně, ale v hlubším detailu přináší článek *Overview of the Measures Taken to Support the Ukrainian Economy During the War*¹², zaměřený na bilaterální finanční pomoc na vládní úrovni.

Matuszakovu studii uzavírá shrnutí pozitivních tendencí vývoje zahraničního obchodu (i přes logistické potíže a přechodnou ruskou blokádu černomořských přístavů) a podrobný výčet infrastrukturních škod, kde autor krom jejich výše (náklady na rekonstrukci byly k polovině října vyčísleny na 197,7 miliardy dolarů) připomíná, že značná část ukrajinského průmyslu a zemědělství se nachází buď na okupovaných územích, nebo je vlivem válečných událostí ochromena. Bilanci zahraničního obchodu se S. Matuszak věnuje v samostatné stati *Production and export of food from Ukraine during the war with Russia*¹³.

Schválená podoba rozpočtu na rok 2023 počítá s příjmy ve výši 1,1 bilionu hřiven (299 miliard dolarů), z nichž přes 50 % bude věnováno obraně země, 35 % výdajů pak pokryje náklady na platy, důchody a sociální zabezpečení, školství a zdravotnictví. Rozpočet také počítá s vytvořením tzv. „Fondu likvidace následků ozbrojené agrese“ (*Armed Aggression Consequences Liquidation Fund*), určenému k rychlé dispozici zahraniční finanční pomoci a k alokaci zkonfiskovaných ruských financí¹⁴. Schodek rozpočtu podle vyjádření premiéra D. Šmyhala, citovaného agenturou Reuters¹⁵, dosáhne 38 miliard dolarů, pokrytých především z prostředků Mezinárodního měnového fondu a EU shodně ve výši 12 miliard dolarů a finanční pomoci USA ve výši 18 miliard dolarů¹⁶.

Inflační zpráva Ukrajinské národní banky z ledna 2023¹⁷ pak uvádí jako výslednou inflační míru za rok 2022 26,6 % s výhledem na pokles na 18,7 % v roce 2023 a na 10 % v roce 2024. Za očekávaným poklesem bude podle predikce stát striktní peněžní politika, klesající globální inflace a slabá poptávka, spolu s očekávaným snížením bezpečnostních rizik, obnovené infrastruktury, logistiky a zemědělství. Jako klíčový zdroj příjmů rozpočtu je uvedena zahraniční finanční pomoc, i přes očekávanou výši státního dluhu okolo 100 % HDP, danou očekávaným poklesem grantových finančních prostředků.

Peněžní politika a udržitelnost státního dluhu

Krizová situace se z logiky věci podepsala nejen na bilanci státního rozpočtu, ale i na měnové stabilitě a měnové politice. Rychlý růst státního dluhu spolu se sníženou schopností jej financovat, zejména v první polovině roku 2022, se projevil propadem ratingu. Agentura Fitch udělila Ukrajině 12. srpna 2022

¹⁰ Communications Department of the Secretariat of the CMU. State Budget 2022: General Fund of State Budget received UAH 1,491 billion of revenues. In: *Government portal: State sites of Ukraine* [online]. 3. 1. 2023 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/derzhbiudzhet-2022-do-zahalnoho-fondu-nadiishlo-1491-trln-hryven>

¹¹ Communications Department of the Secretariat of the CMU. State budget received 698.7 billion UAH in 2022. In: *Government portal: State sites of Ukraine* [online]. 2. 1. 2023 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://tax.gov.ua/en/mass-media/news/644542.html>

¹² Overview of the Measures Taken to Support the Ukrainian Economy During the War. In: *PMCG* [online]. 18. 8. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://pmcg-i.com/publication/overview-of-the-measures-taken-to-support-the-ukrainian-economy-during-the-war/>

¹³ MATUSZAK, Slawomir. Production and export of food from Ukraine during the war with Russia. In: *OSW: Centre for Eastern Studies* [online]. 5. 6. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2022-05-06/production-and-export-food-ukraine-during-war-russia>

¹⁴ Communications Department of the Secretariat of the CMU. Denys Shmyhal: 2023 Budget is a budget for victory. In: *Government portal: State sites of Ukraine* [online]. 13. 9. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.kmu.gov.ua/en/news/denys-shmyhal-biudzhet-2023-ho-roku-tse-biudzhet-dlia-peremohy>

¹⁵ Ukraine budget deficit seen at \$38 bln in 2023 - Interfax quotes PM. In: *Reuters* [online]. 14. 9. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/europe/ukraine-budget-deficit-seen-38-bln-2023-interfax-quotes-pm-2022-09-14/>

¹⁶ QUERY, Alexander. PM Shmyhal: Ukraine relies on partners to cover \$38 billion budget deficit in 2023. In: *Kyiv Independent* [online]. 14. 9. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://kyivindependent.com/national/pm-shmyhal-ukraine-relies-on-partners-to-cover-38-billion-budget-deficit-in-2023>

¹⁷ Inflation Report (January 2023). In: *National bank of Ukraine* [online]. 6. 1. 2023 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Inflation_Report_for_Experts_pr_2023-Q1_eng.pdf?v=4

rating RD¹⁸ (Restricted default), nicméně vlivem pokračující zahraniční finanční pomoci, fixací kurzu hřivny vůči dolaru¹⁹ s oslabením o 25 % oproti původnímu kurzu na 36,74 hřivny za dolar, ale především restrukturalizací státního dluhu, kdy byl vyjednáán dvouletý odklad splátek zahraničních pohledávek ve výši 20 miliard dolarů²⁰, byl rating opětovně stabilizován a 17. srpna zvýšen na „CC“²¹, a s kvartálním odstupem potvrzen²². Obdobný vývoj zaznamenal rating agentury Standard & Poor's²³, která upravila rating z SD (selective default) na CCC+.

V rámci snahy o zpomalení rostoucí inflace zvýšila Ukrajinská národní banka 3. června hlavní úrokovou sazbu z 10 % na 25 %²⁴, hodnotu, na níž sazba setrvala do současnosti. Depozitní sazba z únorových 6,17 % klesla na 4,59 % v průběhu května, nicméně byla od té doby centrální bankou souvisle zvyšována až na současnou hodnotu 10,7 %²⁵. Centrální banka se průběžně zasazuje o využití zmrazených aktiv ruských bank k obnově země²⁶, nicméně tento krok komplikuje právní stránka věci a skutečnost, že lokace zdrojů v rámci EU a G7 prozatím zůstává z větší části neznámá: ze zmrazených 258 miliard dolarů bylo v rámci EU lokalizováno pouze 36,4 miliardy dolarů aktiv ruské centrální banky, tedy 14 %²⁷. Plán přesunu zmrazených ruských finančních prostředků do ukrajinské dispozice byl představen v listopadu 2022 předsedkyní Evropské komise Ursulou van der Leyen.

Politikou ukrajinské centrální banky se podrobně zabývají zprávy společnosti Fitch Solutions (*Ukraine: Banking & Financial Services Report, Q2/2022²⁸-Q1/2023²⁹*). Shodně hodnotí stabilitu ukrajinského bankovního sektoru jako překvapivě vysokou s přihlédnutím k ostatním faktorům a jako pozitivum v rámci SWOT analýz uvádí výrazné zlepšování funkce bankovního sektoru díky metodické spolupráci s MMF. Jako hrozba je dlouhodobě hodnoceno riziko nedobytných pohledávek, které tvoří až 30 % všech půjček, které je dané mj. i snížením kurzu hřivny z intervence centrální banky. Dalším rizikem pro bankovní sektor je nejasná vlastnická struktura řady bank, která se od roku 2014 stala příčinou likvidace více než 80 bankovních institucí³⁰.

Válečné hospodářství v odrazu zahraničního tisku

Současná situace Ukrajiny z finančního a ekonomického hlediska stojí v popředí zájmu tisku. Studií, zaměřených na funkci ekonomiky a finančního systému v podmínkách probíhajícího konfliktu, je však znatelná menšina, kdy většina mediálního obrazu je tvořena dílčími zprávami a články zaměřenými na každodennost.

¹⁸ Press release: Fitch downgrades Ukraine to 'RD'. In: *Dow Jones Institutional News* [online]. 12. 8. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

¹⁹ Ukraine devalues hryvnia currency by 25% against U.S. dollar. In: *Reuters* [online]. 21. 7. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/ukraines-central-bank-devalues-hryvnia-by-25-against-us-dollar-2022-07-21/>

²⁰ Ukraine's creditors agree 2-year freeze on \$20 bn overseas debt. In: *Cyprus Mail* [online]. 10. 8. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

²¹ Fitch Upgrades Ukraine to 'CC'. In: *Fitch Ratings* [online]. 17. 8. 2022. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.fitchratings.com/research/sovereigns/fitch-upgrades-ukraine-to-cc-17-08-2022>

²² Press Release: Fitch Affirms Ukraine at 'CC'. In: *Dow Jones Institutional News* [online]. 20. 1. 2023 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

²³ Press Release: S&P GR Ups Ukraine FC Rating To 'CCC+' After Debt Restructuring. In: *Dow Jones Institutional News* [online]. 19. 8. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

²⁴ Ukraine interest rate. In: *Trading Economics* [online]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/ukraine/interest-rate>

²⁵ Deposit Interest Rate in Ukraine. In: *Trading Economics* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://tradingeconomics.com/ukraine/deposit-interest-rate>

²⁶ REES, Tom. Let us rebuild using Russia's frozen assets, Ukraine's bank chief tells West. In: *Telegraph.co.uk* [online]. 26. 3. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

²⁷ Russian Federation : The EU cannot yet transfer the assets of the Central Bank of the Russian Federation to Kyiv because it does not know where they are. In: *MENA Report* [online]. 10. 2. 2023 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

²⁸ Ukraine: Banking & Financial Services Report: Q2 2022. In: *Fitch Solutions* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

²⁹ Ukraine: Banking & Financial Services Report: Q1 2023. In: *Fitch Solutions* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

³⁰ Ukraine: Banking & Financial Services Report: Q4 2022. In: *Fitch Solutions* [online]. [cit. 2022-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

Z makroekonomického hlediska a s důrazem na mechanismy dopadu války nejen na Ukrajinu, o vzájemných obchodních rusko-ukrajinsko-irských vztazích pojednává článek Anthony Foleyho *Mapping the wartime economy*³¹. Z finančně-společenského hlediska se tématu týká rozhovor s guvernérem Národní banky Ukrajiny Andrijem Pyšnym *How Ukraine is managing a war economy*³² pro Mezinárodní měnový fond, který zmiňuje mj. specifické podmínky fungování bank, včetně způsobu udržení systému poboček v chodu i při riziku blackoutu, provozní reakci bankovního sektoru včetně soukromých bank, a problematiku konektivity pro zachování dostupných bankovních služeb. Obnově infrastruktury a sanaci ekonomických a finančních škod se věnuje rozhovor s prezidentkou Evropské banky pro obnovu a rozvoj Odile Renaud-Basso v časopisu *Foreign Affairs*³³. Článek Georgije Kačeva *Ukraine shifts into a wartime economy*³⁴ pak přináší náhled na změny v ukrajinské ekonomice v rámci prvotní reakce na nové podmínky s důrazem na soukromé podniky, jejich relokaci, problematiku logistiky a podíl soukromých firem na „válečném úsilí“, tedy spolupráci s potřebami ozbrojených složek zejména v oblasti dodávek vybavení, železničního a zdravotnického materiálu a prostředků civilní obrany.

Uvedený nástin má za cíl představit v základních rysech přehled o adaptaci ukrajinského finančního a bankovního systému na nové, rizikové podmínky. Státní finanční sektor se ukázal být zcela závislým na zahraniční pomoci, s rozpočtovou prioritou nevyhnutelně směřovanou k obraně a bezpečnosti na úkor ostatních složek s nižší prioritou rozpočtové zodpovědnosti. I přes značné schodky, dané vysokými náklady na obranu země i devastací infrastruktury, se však Ukrajině podařilo odvrátit platební neschopnost a udržet si od léta stabilní (byť snížený) rating. V rámci zahraniční finanční pomoci pak převažují granty, které představují menší zátěž veřejných financí než různé formy půjček. Specifickým prvkem je pak role centrální banky, dluhopisů orientovaných na domácí trh a samotné fungování bankovního sektoru při značném narušení infrastruktury.

³¹ FOLEY, Anthony. Mapping the wartime economy. In: *Accountancy Ireland* [online]. April/May 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

³² How Ukraine is Managing a War Economy. In: *IMF Country Focus* [online]. 22. 12. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2022/12/20/cf-how-ukraine-is-managing-a-war-economy>

³³ RENAUD-BASSO, Odile, MACKINNON, Amy, GRAMER, Robbie. The Battle to Save Ukraine's Economy From the War. In: *Foreign Policy* [online]. 5. 10. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z:

<https://foreignpolicy.com/2022/10/05/russia-ukraine-war-reconstruction-european-bank-odile-renaud-basso/>

³⁴ KANTCHEV, Georgi. Ukraine Shifts Into A Wartime Economy -- WSJ. In: *Wall Street Journal* [online]. 14. 3. 2022 [cit. 2023-02-16]. Dostupné z: www.proquest.com

Daně

Werner Widmann

1. Januar 2023: 30 Jahre EU-Binnenmarkt-Übergangsregelung

1. leden 2023: 30 let přechodu na jednotný vnitřní trh

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 72, (2023) Nr. 1, S. 19-24

Rekapitulace třiceti let přechodné úpravy DPH na vnitřním trhu EU, vydané k 1.1.1993. Shrnuje vývoj evropského vnitřního trhu od počátku jeho fungování v současné podobě v roce 1993 a uvádí přehledně příslušné zákony (na úrovni EU i výběrově spolkové právní normy), upravující zdanění přeshraničních obrátů. Rekapituluje odbornou a legislativní debatu od výchozího bodu k r. 1993 (Umsatzsteuergesetz 1993), roli tehdejšího spolkového ministra financí Waigela, výsledky jednání „komise k místu původu“ (Ursprungsland-kommission) a problematiku sídla společnosti ve vztahu k odvodu daně, mohučské připomínky k dani z obrátu, problematiku reverse charge, navazující návrh zákoníku o dani z obrátu prof. P. Kirchhofa v r. 2008 a přibližuje podobu jednotného prostoru DPH. Přehled je uzavřen výhledem do budoucna s jedním z předních témat ve snížených sazbách DPH. - Poznámky. -- Viz též: Umsatzsteuer und Binnenmarkt - die Übergangsregelung zum 1.1.1993. In: Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 41, (1992) Nr. 3, S. 61-66.

Alexander Krenek, Margit Schratzenstaller

A harmonized net wealth tax in the European Union

Harmonizovaná čistá daň z majetku v Evropské unii

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 242, (2022) No. 5-6, p. 629-668

Článek poskytuje odhady příjmů, které by bylo možné získat z celoevropské čisté daně z majetku, za použití dat o majetku, příjmech a spotřebě domácností (HFCS) v 19 zemích EU. Odhady ukazují, že mírně progresivní daň z čistého majetku vybraná sazbou 1 % z čistého majetku mezi 1 a 5 miliony euro a sazbou 1,5 % z majetku nad 5 milionů euro by po zohlednění reakcí na vyhýbání se daňovým povinnostem a daňové úniky mohla přinést 165 až 177 miliard eur. Taková harmonizovaná daň z čistého jmění v EU by se dotkla pouze malé části domácností, a to v rozmezí od 0,41 % v Lotyšsku do 8,65 % v Belgii. - Poznámky.

Karina Sopp, Marcus Gast, Heike Ullmann

Arbeitszimmer, Homeoffice-Pauschale (Tagespauschale) und Entfernungspauschale nach dem JStG 2022

Pracovny, homeoffice paušály a paušály za dojíždění podle JStG 2022

Finanz-Rundschau, Jg. 105, (2023) Nr. 1, S. 7-11

Zákon o daních pro rok 2022 (Jahressteuergesetz 2022, JStG 2022) upravuje stávající podmínky odpočtu z daní za práci z domova. Článek se podrobněji věnuje možnostem odpočtů pro definované domácí pracoviště (možno uplatnit v případě, že dedikované místo v bytě tvoří primární místo výkonu práce) a v hlubším pohledu změnám v paušálech za dojíždění, zejm. v otázce zahrnutí ceny dopravy do nákladů na výkon práce. Systematicky jsou pojednány jednotlivé verze daňových paušálů pro domácí pracovnu, dočasnou práci z domova, paušály za dojíždění a jejich kombinace. - Poznámky.

Michael Stahlschmidt

Auf Wachstum ausgerichtet : Steuerpolitik

Nasměřováno na růst : daňová politika

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 27 (7.2.2023), S. 36

Spolkový ministr financí Christian Lindner představil finanční a daňové priority německé vlády pro r. 2023. V daňové oblasti mezi ně patří koncept tzv. „superodpočtů“, tedy daňového zvýhodnění investic k ochraně klimatu a digitalizaci, dále pak trávající důraz na boj proti finanční kriminalitě, podpora německého finančního trhu a podpora projektu digitálního eura. Zmíněno bylo také zdanění mimořádných zisků jako hlavní zdroj financování stropů cen plynu a elektřiny, jehož systém zůstane zachován v současné podobě.

Ine Lejeune

Back to the future of VAT or waiting for Godot?

Zpět do budoucnosti DPH nebo čekání na Godota?

International VAT monitor, Vol. 33, (2022) No. 6, p. 229-230

Komentář k návrhu Evropské komise zřídit tzv. komitologický výbor pro DPH (comitology committee) s cílem zefektivnit rozhodování o DPH a přispět k jednotnější aplikaci evropské legislativy o DPH. Autorka připomíná, že s podobným návrhem přišla EK již v r. 1997, návrh však byl nakonec v r. 2004 stažen. Komitologický výbor by fungoval odděleně od výboru pro DPH (VAT Committee). Pokud bude nynější návrh přijat, Evropská komise bude moci rozhodovat o významu některých pojmů evropské směrnice o DPH prostřednictvím prováděcího předpisu (implementing regulation). Komitologický výbor by pak o návrzích komise hlasoval, přičemž rozhodování by fungovalo formou kvalifikované většiny. Článek upozorňuje i na některá úskalí návrhu, např. když EK vyloží evropskou legislativu nesprávně. Zároveň autorka mj. kritizuje to, že navrhované změny mají reagovat na problém, který by však měl být ideálně řešen jinou cestou (skutečnost, že ne všechny členské státy uvádějí do praxe judikaturu Soudního dvora EU). Evropská unie by se měla podle autorky spíše snažit o zavedení tzv. definitivního systému DPH. - Poznámky. -- V příspěvku je krátce zmíněn případ chybného výkladu evropské směrnice o DPH výborem pro DPH v případě přepravních služeb. K tomuto tématu více viz článek na s. 267-285.

Denis-Emmanuel Philippe

DAC6: Interpretation of the hallmarks and the main benefit test in Belgian and international tax practice

DAC6: výklad charakteristických znaků a testu hlavního přínosu v belgické a mezinárodní daňové praxi

European taxation, Vol. 62, (2022) No. 11, p. 490-500

Směrnice o povinné automatické výměně informací v oblasti daní ve vztahu k přeshraničním uspořádáním, která se mají oznamovat (č. 2018/822/EU, DAC 6), představuje jednu z nejvýznamnějších změn mezinárodního zdanění v současnosti. Autor v příspěvku hodnotí dopad směrnice DAC6 na některé struktury daňového plánování v Belgii i v mezinárodní daňové praxi (např. uspořádání využívající holdingové nástroje, fondové struktury, manažerské pobídky, podnikové restrukturalizace aj.). Věnuje se rovněž výkladu termínu "reportable arrangements" (oznamovaná uspořádání), charakteristickým znakům přeshraničních daňově optimalizačních schémat a testu hlavního přínosu (MBT). Vychází mimo jiné z metodického materiálu belgické daňové správy k výkladu DAC6 z června 2020. - Poznámky.

Petr Koubovský

Daň z nemovitých věcí 2023 : aneb jak se vyhnout jejím úskalím, vyplnit správně daňový formulář, kdy jej předložit správci daně a vůbec daň řádně stanovit a také ji i včas zaplatit

Daně a právo v praxi, Sv. 27, (2022) č. 12, s. 16-23

Autor se věnuje aktuálním otázkám týkajícím se daně z nemovitých věcí. Rozebírá základní povinnosti vlastníka nemovité věci na území ČR, zákonné povinnosti, které z tohoto vlastnictví vyplývají, i lhůty, v nichž má své povinnosti vůči správci daně splnit. Poukazuje také na problematiku posouzení nemovitých věcí, se kterými se můžeme v praxi setkat (daň z pozemků; novinky v osvobození: národní parky; pozemky remízku, hájů, větrolamů a mezí; veřejně přístupné parky, prostory a sportoviště; pozemní komunikace a veřejná parkoviště; rybníky sloužící chovu) a na novinky ve stanovení místních koeficientů. V článku je rovněž uvedeno, jakým způsobem lze vyplnit daňové přiznání (tvrzení) a jak ho podat správci daně. Problematika je dokreslena několika příklady. - Poznámky. -- K tématu viz také Moderní obec č. 2/2023, s. 18-19.

Alexander Kult

Daňové výhody a zdanění výnosů z životního pojištění

Pojistné rozpravy, Sv. 2022, č. 39, s. 34-42

Příspěvek se zaměřuje na daňovou problematiku související se životním pojištěním v ČR. Zabývá se jak daňovými výhodami poskytovanými v průběhu trvání pojištění, tak daňovými povinnostmi v případě jeho ukončení. Po představení právní úpravy daňového zvýhodnění pojistného placeného na soukromé životní pojištění autor rozebírá otázku možnosti výběru prostředků z daňově uznatelné smlouvy i podmínky

využití nezdanitelné části základu daně. Uvádí, že v případě ukončení životního pojištění existují tři druhy předmětu daně, na které se aplikují tři rozdílné způsoby zdanění (dodání daňových výhod, zdanění příspěvku zaměstnavatele a kapitálových příjmů). Autor také podrobně analyzuje roli časového testu 60/60 v souvislosti se zpřísněním podmínek daňového zvýhodnění pro životní pojištění. - Poznámky. Plný text dostupný z: <http://www.pojistnerozpravy.cz/archiv>

Pavel Běhounek

Daňový balíček 2023

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 1, s. 21-24

Článek shrnuje jednotlivé okruhy změn obsažené v daňovém balíčku č. 366/2022 Sb., který je především novelizací zákona o DPH a zákona o daních z příjmů. V jeho rámci byla přijata i úprava daně z neočekávaných zisků. V oblasti DPH se nová úprava dotýká zvýšení limitu obratu pro povinnou registraci k DPH z 1 milionu Kč na 2 miliony, kontrolního hlášení a dílčích změn ve vymezení místa plnění u prodeje zboží na dálku. Změny v daních z příjmů zahrnují novou úpravu paušální daně, možnost uplatnit mimořádné odpisy za r. 2022, vymezení nemovité kulturní památky pro účely daňového odpisování a další dílčí změny. -- Podrobněji ke třem pásmům paušálního režimu viz DHK č. 1-2/2023, s. 9-15.

Radek Halíček, Václav Baňka

DEBRA: Zásadní změna v přístupu k daňové uznatelnosti dluhového a kapitálového financování

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 14, (2022) č. 4, s. 237-240

Daňové právo zachází s náklady vynaloženými na financování prostřednictvím dluhu (například úvěru) odlišně od nákladů poskytnutého kapitálu. Článek se zabývá návrhem Evropské komise na řešení této asymetrie poskytnutím možnosti odpočtu hypotetického nákladu na kapitál v rámci iniciativy DEBRA (Debt Equity Bias Reduction Allowance). Tato zásadní změna v přístupu k daňové uznatelnosti financování podniků by měla v České republice podle návrhu Komise nastat již od 1.1.2024. - Poznámky. -- K DEBRA aktuálně viz i příspěvek v č. 11/2022 čas. Bulletin for International Taxation (s. 521-531).

Thomas Wachter

Deutsche Erbersatzsteuer und ausländische Familienstiftungen

Německá náhradní dědická daň a zahraniční rodinné nadace

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 1-2, S. 17-28

Již téměř sto let podléhá majetek rodinných nadací v Německu tzv. náhradní dědické dani (Erbersatzsteuer). Jedná se o cizí subjekt v oblasti dědického práva. Zdanění není založeno na skutečném nabytí majetku (na rozdíl od jiných zemí), ale zákonodárce každých třicet let předstírá zdanitelné nabytí. Protože nadace nemůže zemřít a přesto obvykle slouží výhradně k finanční podpoře rodiny, zákonodárce ji z důvodu rovnosti podrobil tzv. náhradní dědické dani. V souladu s tím se každých 30 let simuluje případ dědictví pro majetek rodinné nadace a rodinná nadace musí ze svého majetku zaplatit dědickou daň. Spolkový finanční dvůr (BFH) se musí zabývat mezinárodní působností náhradní dědické daně v rámci probíhajícího revizního řízení (BFH II R 30/22). Článek podrobněji rozebírá rámcové podmínky náhradní dědické daně. - Poznámky.

Michaël Sicsic

Does labour income react more to income tax or means-tested benefits reforms?

Reagují pracovní příjmy více na zdanění příjmů nebo na změnu dávek závislých na finanční situaci?

Fiscal studies, Vol. 43, (2022) No. 3, p. 291-319

Příjmové daně a dávky závislé na finanční situaci příjemce jsou hlavními nástroji zvyšování redistribuce a snižování nerovností. Zmiňované nástroje ale působí na zmenšování nabídky práce a tím i na příjmy. Studie empiricky zkoumá, zda jsou ve Francii škodlivé účinky redistribuce výraznější v případě změn daně z příjmů nebo v případě změn dávek závislých na finanční situaci příjemce. Autor popisuje změny provedené v období 2006-2015 a za pomoci modelu zkoumá elasticity zdanitelného příjmu s ohledem na mezní daňovou sazbu (pro různé finanční a socioekonomické proměnné). Zjištění ukazují významně odlišné kompenzované elasticity s ohledem na mezní daňovou sazbu v závislosti na transferech. - Poznámky.

Bram Markey and Tibo Gisquiere

Eligibility for mutual agreement procedure under tax treaties following application of the principal purpose test

Nárok na proceduru vzájemné dohody dle daňových smluv v návaznosti na použití testu hlavního účelu

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 12, p. 599-609

Autoři v příspěvku zkoumají kompatibilitu mezi procedurou vzájemné dohody (MAP) a testem hlavního účelu (PPT). Procedura vzájemné dohody je prostředkem k řešení sporů vyplývajících z dohod o zamezení dvojího zdanění. Test hlavního účelu je nástroj, jenž má zabránit zneužívání výhod umožněných dohodou o zamezení dvojího zdanění. Pokud se aplikuje PPT, daňovému poplatníkovi mohou být upřeny výhody, které z dohody o zamezení dvojího zdanění plynou. V souvislosti s tím se v článku řeší, zda je MAP výhodou, která může být upřena. Podle autorů by přístup k MAP upřen být neměl, a to ani v případě, že je aplikován PPT. Navíc se mohou vyskytnout rozpory v interpretaci PPT mezi různými jurisdikcemi, daňoví poplatníci by proto měli mít možnost prostřednictvím MAP napadnout výklad PPT. MAP je tak podle autorů platformou pro řešení sporů, které se týkají PPT. - Poznámky.

Ladislav Henáč

Etika berního úředníka (nejen) dnešními očima

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2022, č. 4, s. 52-53

Zamyšlení nad profesním standardem správy daní ve světle aktuálního společenského kontextu v ČR. Autor apeluje na nutnost nestrannosti úředníka, řádný a zodpovědný výkon pravomocí, respekt k právům a slušné vystupování. Rozebírá možnost dilematu mezi právními normami a etickými zásadami, interpretaci role práva v daňovém právu i vliv veřejného mínění a mediálního tlaku. Profesní standard je přístupem založeným na mimořádné zodpovědnosti a na morálních hodnotách; etika berního úředníka čelí neustálé konfrontaci se svědomím, morálkou a odpovědností. - Poznámky.

Pieter-Jan Wouters

EU disclosure regime on cross-border tax planning arrangements : pending decision Court of Justice of the European Union (ECJ) on legal professional privilege and constitutionality of the Directive on Administrative Cooperation (DAC6)

Režim Evropské unie týkající se zveřejňování informací o dohodách o přeshraničním daňovém plánování : očekávané rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (SDEU) o profesní mlčenlivosti právních zástupců a ústavnosti směrnice o správní spolupráci (DAC6)

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 12, p. 589-597

Autor nejprve krátce shrnuje obsah evropské směrnice DAC 6, která se týká přeshraniční spolupráce při výměně informací o přeshraničních daňově-optimalizačních schématech, a následně představuje obsah soudního sporu, jenž se vztahuje k této směrnici a který se dostal před belgický Ústavní soud. Tématem se nyní zabývá i Soudní dvůr EU v případech C-694/20 a C-623/22. Soudní dvůr EU by měl rozhodnout, zda režim zveřejňování informací o přeshraničním daňovém plánování porušuje principy rovnosti, nediskriminace, právní jistoty a právo na soukromý život. - Poznámky.

A. Quinton White, III

Evolution of the New Market Tax Credit

Vývoj nového tržního daňového úvěru

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik = Journal of economics and statistics, Vol. 242, (2022) No. 5-6, p. 609-628

Nový tržní daňový úvěr (New Market Tax Credit, NMTC) je ve Spojených státech politikou, která využitím daňových úlev každoročně motivuje k miliardovým přímým investicím do vybraných chudých komunit. Článek dokumentuje, jak se charakteristiky projektů a žadatelé o NMTC měnily v průběhu trvání tohoto programu. Autor také zkoumá, jak ekonomické podmínky korelují s pravděpodobností a výší investice NMTC, kterou komunita obdrží. Průřezová srovnání v rámci států ukazují, že komunity s vyšší mírou chudoby mají vyšší pravděpodobnost získání investice NMTC a obdrží větší investice. - Poznámky.

Martin Cordes, Andreas Leonhardt

Gesetzentwurf zur Offenlegung von Ertragsteuerinformationen (public country by country reporting) : Analyse aus Sicht deutscher, international tätiger Familieunternehmen
Návrh zákona na zveřejňování informací o daních z příjmu (public country by country reporting) analýza z pohledu německého, mezinárodně činného rodinného podniku

Finanz-Rundschau, Jg. 105, (2023) Nr. 2, S. 41-48

Analýza návrhu spolkového zákona, který implementuje evropskou směrnici č. 2021/2101/EU z 24.11.2021 o zveřejňování informací o dani z příjmů některými podniky a pobočkami. Směrnice byla přijata v rámci širšího úsilí o zvýšení daňové transparentnosti a prevenci praní špinavých peněz v souvislosti s plánem BEPS pod OECD. Článek přehledně shrnuje výchozí a související právní normy (zejm. § 271, § 264, § 317 a § 322 obchodního zákoníku), podrobně se věnuje kategorizaci firem podle § 342 HGB-E, rozebírá příslušné právní základy v oblasti podnikového práva, kritérium 750milionové hranice obrátu, požadavky na zveřejněné údaje a sankce. - Poznámky.

Kasper Dziurdz and Christoph Marchgraber

GloBE : why a nominal tax rate of more than 15% might not be enough

GloBE : proč nominální daňová sazba vyšší než 15 % nemusí stačit

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 11, p. 510-520

Dle Pilíře II pravidel proti erozi daňového základu (GloBE) mají velké nadnárodní podniky u daně z příjmů právnických osob vypočítat pro každou jurisdikci tzv. efektivní daňovou sazbu (ETR), přičemž zdanění v každé jurisdikci by nemělo klesnout pod 15 %. Pokud je zdanění nižší, aplikuje se tzv. dorovnávací daň (top-up tax). Uvedená pravidla v praxi postihnou zejména jurisdikce s nulovým zdaněním nebo rozsáhlými daňovými výjimkami, mohou se ale dotknout i jurisdikcí s vysokými nominálními daňovými sazbami, které poskytují nepřiměřené daňové výhody. Článek na praktických příkladech ukazuje výpočet ETR i dorovnávací daně. - Poznámky.

Alessandro Fruscione

Import VAT is not part of the customs debt

DPH při dovozu není součástí celního dluhu

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 11-12, p. 515-518

Komentář k rozsudku Soudního dvora EU v případě C-714/20, který se týkal výkladu evropské Směrnice o DPH a celního kodexu. Soud se v rozsudku vyjadřoval k odpovědnosti nepřímého celního zástupce (indirect customs representative) za odvod DPH z dovezeného zboží, které bylo uvedeno v celním prohlášení a za které je nepřímý celní zástupce povinen zaplatit clo. - Poznámky.

Jessica M. Müller and Christoph Spengel

Intellectual property income as "per se" passive income : a comparative analysis of controlled foreign company rules in the European Union before and after the implementation of the Anti-Tax Avoidance Directive (2016/1164)

Příjem z duševního vlastnictví jako pasivní příjem "sám o sobě" : srovnávací analýza pravidel pro ovládané zahraniční společnosti v Evropské unii před zavedením a po zavedení směrnice proti vyhýbání se daňovým povinnostem (2016/1164)

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 11, p. 533-546

Nadnárodní podniky mohou nežádoucím způsobem snižovat svou daňovou povinnost zakládáním poboček v cizích zemích s nižším zdaněním. Aby se toto nestávalo, vznikla tzv. pravidla pro ovládané zahraniční společnosti (controlled foreign company rules, CFCs). Autoři se v příspěvku zabývají pravidly pro ovládané zahraniční společnosti v Evropské unii před zavedením směrnice ATAD (2016/1164) a po jejím zavedení, přičemž se soustředí pouze na příjmy plynoucí z duševního vlastnictví (mj. licenční poplatky) u digitálních podniků. Nejprve je představen obsah pravidel a dále je rozebrána definice příjmů ovládaných zahraničních společností v členských zemích s odkazy na judikaturu Soudního dvora EU. I přes jednotící charakter směrnice ATAD se v legislativě členských států objevují rozdíly (např. různé definice příjmů, či tzv. výjimky pro podstatné činnosti). Součástí příspěvku je návrh, jak do budoucna definice příjmů ovládaných zahraničních společností optimalizovat. - Poznámky.

Bob Michel

International Association of Tax Judges Webinar : recent trends in case law on exchange of information

Webinář Mezinárodní asociace daňových soudců : nové trendy v judikatuře týkající se výměny informací

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 11, p. 566-572

Na čtvrtém webináři Mezinárodní asociace daňových soudců, který proběhl 8. dubna 2022, se probíraly trendy ve výměně informací v daňových záležitostech. Příspěvek shrnuje obsah webináře, prezentuje zkušenosti jednotlivých zemí (Francie, USA, Nizozemí, Švýcarska) v situaci, kdy daná země poptává informace a kdy je naopak dotazována, a následně uvádí i doprovodné procesy. Ty se týkají ochrany práv daňového poplatníka (zda je daná osoba informována o výměně informací, jež se jí týká). - Poznámky.

Fernanda Santos Moura

Is the "dual VAT" proposed by the Brazilian indirect tax reform a real VAT?

Je "duální DPH" navrhovaná v brazilské reformě nepřímých daní skutečnou DPH?

International VAT monitor, Vol. 33, (2022) No. 6, p. 252-261

Příspěvek analyzuje brazilský systém DPH v souvislosti s aktuálně probíhající daňovou reformou a srovnává jej detailně s evropskou DPH (kdo je osoba povinná k dani, které transakce podléhají zdanění, výjimky, sazby, atd.). Dle autora se v určitých ohledech brazilská daň liší od evropské DPH, i přesto ale svými vlastnostmi odpovídá mezinárodním zvyklostem (princip neutrality, princip místa určení, atd.). Některé prvky mohou být nicméně upraveny navazující legislativou, čímž by se Brazílie mohla od mezinárodní praxe ještě odchýlit. - Poznámky.

Václav Benda

Kontrolní hlášení po novelizaci zákona o DPH

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 24, (2023) č. 2, s. 26-29

Autor shrnuje základní pravidla pro podávání kontrolních hlášení, která vyplývají z příslušných ustanovení zákona o dani z přidané hodnoty. Dále vysvětluje praktické dopady změn, které byly novelou č. 366/2022 Sb. s účinností od 1.1.2023 provedeny v ustanoveních zákona o DPH upravujících postup při neplnění povinností souvisejících s kontrolním hlášením a navazující sankční postihy. Upozorňuje, že pokuty pro některé plátce, kteří jejich dopad pocítují nejcitelněji, byly zmírněny. Problematika je dokreslena několika příklady. -- Viz také DPH aktuálně č. 1-2/2023, s. 9-11 a Účetnictví v praxi č. 1/2023, s. 18-21. -- Dále také viz Účetnictví č. 2/2023, s. 41-42.

Stephan Behnes, Marcus Helios

Kritische Anmerkungen zum Entwurf des BMF- Schreibens zur ertragsteuerlichen Behandlung von Genussrechtskapital

Kritické připomínky k návrhu přípisu Spolkového ministerstva financí o zdanění kapitálových účastí na zisku

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 4, S. 156-166

Práva na účast na zisku a srovnatelné hybridní formy financování (např. podíly tichých společníků nebo půjčky ve formě podílových listů) využívají společnosti k posílení poměru vlastního kapitálu; umožňují jim tak získat lepší možnosti financování na trhu. V minulosti byly často vydávány za účelem navýšení vlastního kapitálu a zároveň byly platby na tento kapitál uplatňovány jako provozní náklady pro daňové účely. Článek se kriticky zabývá návrhem přípisu Spolkového ministerstva financí o zdanění kapitálových účastí na zisku zasláným asociacím k připomínkám dne 2.11.2022 a věnuje se také otázkám praktického uplatňování práv na účast na zisku, kterých se návrh pouze dotýká. - Poznámky.

Alena Wágner Dugová

Lhůty pro správce daně

Účetnictví v praxi, Sv. 26, (2022) č. 10, s. 4-7

Správce daně je v rámci daňového řízení vázán lhůtami, které je povinen dodržovat. Některé z těchto lhůt nejsou stanoveny přímo zákonem, ale jsou upraveny v rámci pokynu Ministerstva financí ČR. Autorka přibližuje právní úpravu lhůt pro správce daně a následně seznamuje s jednotlivými vybranými

lhůtami (lhůty stanovené pokynem, lhůta pro stanovení daně, lhůta pro placení daně a její případné prodloužení - s ohledem na vymáhání daně). Shrnuje také prostředky obrany daňového subjektu proti neaktivitě správce daně. Problematika je dokreslena několika praktickými příklady.

Jiří Nesrovnal, Petr Toman

Malé zamyšlení nad windfall tax

Účetnictví v praxi, Sv. 27, (2023) č. 1, s. 32-35

Novela daňových předpisů č. 366/2022 Sb. (daňový balíček) s účinností od 1.1.2023 zavádí v ČR pro r. 2023-2025 daň z neočekávaných zisků (windfall tax, válečná daň). Tato daň je také odrazem nařízení EU č. 2022/1854 o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energií. Autoři zdůrazňují, že doplnění návrhu na zavedení windfall tax do daňového balíčku probíhalo pod významným politickým a časovým tlakem; návrh neprošel standardním připomínkovým řízením a byl do novely včleněn formou poslaneckého návrhu poslance Stanjury. Domnívají se, že v některých případech může zdanění dopadnout i na situace a subjekty, kde uvalení této daně nebylo zamýšleno. V článku rozebírají některé nedokonalosti či připomínky k uvedeným pravidlům. Zaměřují se na kritéria pro to, aby se osoba stala poplatníkem daně z neočekávaných zisků, a na způsob stanovení základu daně. Autoři kladně hodnotí, že nová daň nemá retroaktivní dopad, a otázku možné retroaktivity opírají o několik rozhodnutí Ústavního soudu.

Jaroslav Dombrowski, Gabriela Buchtová

Mezinárodní výměna informací pohledem správce daně : směrnice Rady 2016/2258/EU (DAC V)

Daně a právo v praxi, Sv. 27, (2022) č. 12, s. 43-48

Směrnice DAC 5 z prosince 2016 je další právní normou, která umožňuje správcům daně podrobnější a hlubší analýzu v boji proti daňovým únikům. Její implementací do legislativy získá správce daně přístup k mechanismům, dokumentům, postupům a informacím potřebným pro účely boje proti praní peněz. Problematiku je možné rozdělit do dvou skupin: právní normy upravující okruh tzv. povinných osob, které mají za úkol shromažďovat a uchovávat údaje získané v souvislosti s bojem proti legalizaci výnosů z trestné činnosti, jejich rozsah a způsob poskytnutí; oblast veřejných rejstříků a mechanismus získávání údajů správcem daně (informace o skutečném vlastnictví společnosti a vlastněném podílu). - Poznámky.

Jaroslav Dombrowski, Gabriela Buchtová

Mezinárodní výměna informací pohledem správce daně : směrnice Rady 2018/822/EU (DAC VI)

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 1, s. 39-43

Struktury daňového plánování zasahují do různých jurisdikcí a zdanitelné zisky jsou přesouvány do příznivějších daňových režimů; ve svém důsledku snižují celkové daňové povinnosti poplatníka. Článek představuje evropskou směrnici č. 2018/822/EU z května 2018 (DAC VI), jejímž cílem je zavedení oznamovací povinnosti o přeshraničních uspořádáních, která mohou svým charakterem získat určitou daňovou výhodu, vedoucí ke snížení daňových příjmů jednotlivých členských států. Směrnice navazuje na povinné oznamování potenciálně daňově optimalizačních uspořádání dle opatření č. 12 akčního plánu OECD BEPS. Do českého právního řádu ji transponuje zákon č. 343/2020 Sb. s účinností od 1.7.2020. Autoři blíže přibližují zákonný způsob plnění oznamovacích povinností o přeshraničních uspořádáních. - Poznámky.

Zdeněk Burda

Námítka dle daňového řádu : výběr z judikatury správních soudů

Daně a právo v praxi, Sv. 27, (2022) č. 12, s. 49-55

Námítka dle § 159 daňového řádu je obranou proti úkonu správce daně při placení daní. Význam a náplň námítky poměrně významně posunula novela daňového řádu č. 283/2020 Sb. s účinností od 1.1.2021. Nová ustanovení mohou mít vliv na použitelnost dosavadní judikatury řešící možnost soudní obrany před správcem daně. Příspěvek přináší výběr komentované judikatury NSS týkající se použití námítky. Jednotlivá rozhodnutí se věnují nutnosti podání námítky před podáním žaloby; výzvě k podání prohlášení o majetku a nutnosti podání námítky před žalobou; rozdílu mezi námítkami ohledně přiznání úroku z neoprávněného jednání správce daně a námítkami proti jeho úhradě; žalovatelnosti námítky proti potvrzení o stavu osobního účtu; žalovatelnosti námítky proti vyrozumění o výši nedoplatku.

Radan Tesař

Některé aspekty dokazování v daňovém řízení

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 1, s. 34-38

Dokazování v daňovém procesu je disciplínou, v rámci které dochází k formování právních a skutkových závěrů, jež ovlivňují konečný výsledek projednávané věci. V jednotlivých procesech je zásadním aspektem dokazování i rozložení důkazního břemene jednotlivých stran řízení. Autor přináší praktický vhled do vybraných právních a skutkových okolností, které ovlivňují výsledky daňových řízení, a které jsou předmětem mnoha argumentačních sporů mezi daňovými subjekty, správci daně i na úrovni soudů. Věnuje se domnělým rozporům mezi soukromým a daňovým právem, míře prokázání pravdivosti (úplnosti) skutkového stavu i nelogičnosti aplikace principu zákazu zneužití práva. Dále pak blíže ke svědkům a hodnocení jejich výpovědí a k nutnosti precizního vymezení předmětu věci, tj. co je správcem daně zpochybňováno. - Poznámky.

Radan Tesař

Některé praktické aspekty (účetních a daňových) znaleckých posudků zejména v daňovém či trestním řízení

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2022, č. 4, s. 16-25

Znalecký posudek je v řadě případů nezastupitelným pomocníkem všech stran řízení při řešení skutkové okolnosti. Článek rozebírá legislativní zakotvení znaleckého posudku v českém právu (zejména v oblasti správy daní) a charakterizuje využití účetních a daňových znaleckých posudků v daňové a trestní praxi. Z uvedeného přehledu znaleckého zaměření jednotlivých posudků vyplývá kombinace skutkových a právních otázek. Prolínání skutkových a právních otázek je předmětem diskusí a vede autora k úvaze, k čemu by se znalec měl v různých typech daňových a trestních řízení vyjadřovat. Vychází ze zásady, že znalci nepřísluší posuzování a řešení právních otázek; i soudní praxe dovodila, že znalci jsou oprávněni posuzovat pouze otázky odborné (skutkové). Autor nicméně uvedenou zásadu vidí jako překonanou a zvažuje možnost využití daňových odborníků pro řešení kauz, ve kterých je nutné využít odborných znalostí zaměřených zejména na daňové právo, prostřednictvím dílčího posuzování právních otázek v širším rozsahu. Návazně také rozebírá střet "soukromého" znaleckého posudku a znaleckého posudku zpracovaného znalcem zvoleným orgánem veřejné moci. - Poznámky.

Annett Wanyana Oguttu

Preventing international tax competition and the race to the bottom : a critique of the OECD Pillar Two Model Rules for taxing the digital economy - a developing country perspective

Prevence mezinárodní daňové konkurence a závodu ve snižování sazeb : kritika druhého pilíře pravidel OECD pro zdanění digitální ekonomiky - pohled rozvojové země

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 11, p. 547-565

Daňová konkurence spočívá v nastavení daňového systému tak, aby byl příznivý pro investory. To však přináší i negativní důsledky, kdy jsou státy nuceny snižovat daňové sazby stále více, přičemž přínos v podobě investic nakonec zaostává za očekáváním. Škodlivou daňovou konkurenci by měla omezit nová pravidla GloBE proti erozi daňového základu. Příspěvek detailně rozebírá výhodnost těchto pravidel pro rozvojové země. Autorka poukazuje na to, že připomínky rozvojových zemí při vzniku pravidel byly často ignorovány a že pravidla zvýhodňují spíše rozvinuté země. - Poznámky.

Sascha Jafari, Marie Lamensch, and Marta Papis-Almansa

Proposal for a secure digital reporting standard for intra-community transactions

Návrh standardu pro bezpečné elektronické vykazování intrakomunitárních transakcí

International VAT monitor, Vol. 33, (2022) No. 6, p. 231-244

Zájem o digitalizaci daní, DPH nevyjímaje, v různých zemích roste. Některé členské země EU (mj. Francie, Německo či Polsko) přistupují k digitalizaci vykazování transakcí s cílem snížit mezeru DPH (VAT gap). Ojedinelé neharmonizované návrhy různých členských zemí by však mohly poškodit podniky v EU a posléze i narušit vnitřní trh. Nyní se proto uvažuje o harmonizaci v celé EU (návrh "DPH v digitálním věku" - "VAT in the Digital Age"). Autoři v příspěvku přibližují pozadí tzv. přechodného systému DPH v EU a vzestup podvodů na DPH (karuselové podvody) a dále uvádějí, jak by mohlo digitální vykazování pomoci dané podvody omezit. Následně je připomenuto, v jaké fázi se evropské návrhy nyní nacházejí a které možnosti se nabízejí z hlediska

harmonizace. Dále autoři představují vlastní návrh standardu pro elektronické vykazování, který by mj. měl být interoperabilní, měl by zajistit důvěrnost dat a měl by chránit práva plátců daně. - Poznámky.

Zdeněk Burda

Přeplatek na dani : výběr z judikatury správních soudů

Daně a právo v praxi, Sv. 28, (2023) č. 1, s. 44-53

Komentovaný výběr judikatury Nejvyššího správního soudu je věnován sporům v oblasti přeplatku na dani. Autor nejprve shrnuje závěry starších klíčových soudních rozhodnutí. Poté představuje novější judikaturu týkající se soudního přezkumu vyrozumění o převedení přeplatku; žalovatelnosti rozhodnutí o námitkách proti přeplatku; žalovatelnosti rozhodnutí o námitkách proti vyrozumění o nedoplatku na dani; použití přeplatku na dani na úhradu nedoplatku u jiného správce daně; převedení českého přeplatku na dani na úhradu daňového nedoplatku v zahraničí; vrácení přeplatku v případě, že daňový subjekt nemá registrovaný podnikatelský účet u správce daně; převedení přeplatku na srážkové dani celníkům, pokud přeplatek vznikl v důsledku podání chybného vyúčtování srážkové daně; vzniku nedoplatku i přeplatku a možnosti jejich vzájemného zápočtu při podání dodatečných daňových přiznání. -- Starší judikatura viz příspěvek v Daně a právo v praxi č. 10/2016, s. 47-56.

Rainer Stadler, Ulrich Johann, Oliver Rosenberg, Kirsten Placke

Rechtsentwicklungen im Steuerrecht 2022

Legislativní vývoj v daňovém právu v roce 2022

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 51-52, Beilage Nr. 3. S. 5-14

Na mezinárodní i německé úrovni proběhla v r. 2022 řada legislativních iniciativ v oblasti daňového práva. Válka na Ukrajině a z ní plynoucí nárůst cen v energetice vedly v průběhu roku k diskusím o částečném odčerpávání souvisejících "nadměrných zisků" a nařízení přijaté v říjnu 2022 má být v tomto roce provedeno na celostátní úrovni. Dále zákonodárce v návrhu ročního daňového zákona na r. 2022 převzal novou úpravu tzv. registračních případů, kterou podnikatelská obec požadovala již dva roky, implementuje směrnici DAC-7 týkající se daňové transparentnosti v online platformách a mění úpravu úroků z prodlení a vratek. Kromě toho Spolkový finanční soud zveřejnil důležitá rozhodnutí pro poradenskou praxi, například o přisuzování nemovitostí pro účely daně z nemovitostí v případě společností vlastnících nemovitosti a o ekonomickém vlastnictví v případě půjček cenných papírů. Na mezinárodní úrovni je třeba vyzdvihnout návrh tzv. Unshell Directive (evropská směrnice o pravidlech proti zneužívání schránekových entit neboli krycích subjektů pro daňové účely), iniciativu DEBRA a probíhající práce na prvním a druhém pilíři projektu OECD BEPS. - Poznámky. -- K legislativnímu vývoji v Německu v dalších pro ekonomiku relevantních sektorech viz ostatní články v příloze.

Christoph Wäger

Rechtsprechungsauslese 2022

Výběr z judikátů za rok 2022

Umsatzsteuer-Rundschau, Jg. 72, (2023) Nr. 2, S. 45-74

Výběr 99 judikátů Evropského soudního dvora a Spolkového ústavního soudu, zabývajících se problematikou daně z přidané hodnoty. V obsáhlém úvodu je autorem otevřena otázka vztahu Spolkového finančního dvora (Bundesfinanzhof, BfH) a Evropského soudního dvora (Europäischer Gerichtshof, EuGH) a jejich kompetencí, poukazuje zejména v případě vytiženějšího EuGH na skutečnost, že řada právních případů nedošla řešení, zejména v „zásadních“ případech. Hlavní část článku pak systematicky prezentuje vybrané judikáty z oblasti zdanitelných obrátů, podnikového daňového práva, insolvenční, přepravy a služeb, místa odvodu daně ve vztahu k sídlu společnosti, daňových úlev, zvýhodněných sazeb, výměru základu daně, vzniku daně, předběžného zdanění a boje proti neplacení daní. Výběr judikátů je profilován jako srovnání rozhodnutí EuGH a BfH u jednoho každého případu. - Poznámky.

Martin Děrgel

Ručení za DPH dodavatele - která ještě platí?

Daně a právo v praxi, Sv. 27, (2022) č. 12, s. 2-9

Autor charakterizuje zranitelnost systému daně z přidané hodnoty a opatření ministerstva financí proti únikům DPH. Vysvětluje způsoby, jak Česko čelí podvodům na DPH (systém reverse-charge přenášejíci

odpovědnost za odvod DPH na odběratele; spoluodpovědnost odběratele za odvedení DPH nezaplacené dodavatelem). Dále představuje obecné ručení podle daňového řádu i devět typů speciálních ručení podle zákona o DPH. Návazně rozebírá a zdůvodňuje zneplatnění tří titulů ručení dle zákona o DPH Nejvyšším správním soudem. Autor zdůrazňuje, že na základě judikatury SDEU, která je závazná pro všechny členské státy EU, je pro uplatnění ručení odběratele za DPH neuhrazenou dodavatelem vždy nutno splnit tzv. vědomostní test. Tuto podmínku prokazuje správce daně. V příspěvku je blíže vysvětleno použití vědomostního testu i způsoby, jak se zbavit hrozby ručení za daň.

Martin Greive, Jan Hildebrand

Sechs große Ungerechtigkeiten : Steuerreform

Šest velkých nespravedlností : daňová reforma

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 18 (25.1.2023), S. 8-9

V souvislosti s debatou německé politické reprezentace o uměřenosti daňové zátěže a efektivitě přerozdělování prostředků ze solidárního fondu rekapituluje článek šest předních oblastí, vnímaných jako neefektivní, a označovaných ředitelem Ifo-Institutu Clemensem Fuestem za „mezery ve férovosti“. Jejich společným jmenovatelem je především neúměrná daňová zátěž v poměru k příjmům. Jedná se o nejvyšší nárůst daní u nízkopříjmových skupin, stejný dopad u nepřímého zdanění, neefektivní cílení daně pro skupiny s nejvyššími příjmy, nepoměry v případě dědických daní a zvýhodnění prodejců nemovitostí oproti kupujícím.

Maike Huth

Senkung des Umsatzsteuer-Satzes auf Gas- und Wärmelieferungen : Konsequenzen aus dem BMF-Schreiben vom 25.10.2022 für die Praxis

Snížení sazby DPH na dodávky plynu a tepla : důsledky přípisu Spolkového ministerstva financí ze dne 25.10.2022 pro praxi

Der Betrieb, Jg. 75, (2022) Nr. 51-52, S. 3016-3019

Zákonem o dočasném snížení sazby DPH na dodávky plynu prostřednictvím sítě zemního plynu snižuje zákonodárce sazbu DPH na dodávky plynu a tepla z 19 % na 7 %. Zákon, který byl vydán 19.10.2022, vstoupil v platnost se zpětnou účinností od 1.10.2022. Spolkové ministerstvo financí na novelu rychle zareagovalo a zveřejnilo příslušný přípis BMF. - Poznámky.

Enrique Sánchez de Castro Martín-Luengo

Spanish Supreme Court clarifies tax characterization of payments for client and operational data

Španělský Nejvyšší soud objasnil daňový charakter plateb za použití klientských a provozních dat

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 12, p. 610-614

Příspěvek shrnuje rozsudek španělského Nejvyššího soudu z června 2022, který se týkal posouzení plateb za klientská a provozní data pro daňové účely. Společnost Nintendo Ibérica, S. A. se sídlem ve Španělsku uzavřela v r. 2009 smlouvu s firmou Nintendo of Europe GmbH ze stejné nadnárodní skupiny o prodeji dat o portugalských klientech. Z částky, kterou uhradila německá firma španělské Nintendo Ibérica, nebyla ve Španělsku odvedena srážková daň. Podle španělských daňových úřadů však daň odvedena být měla. Platba měla být vzhledem ke smlouvě o zamezení dvojího zdanění mezi Německem a Španělskem posouzena jako licenční platba (royalty) a ne jako příjem z podnikání. Španělský Národní soud a posléze i Nejvyšší soud daly za pravdu daňovým úřadům. - Poznámky.

Jan Neugebauer and Adnand Sulejmani

Special situation debt funds : Luxembourg tax considerations regarding debt restructurings

Fondy zvláštní situace zaměřené na dluhy : daňové aspekty týkající se dluhové restrukturalizace v Lucembursku

European taxation, Vol. 62, (2022) No. 11, p. 482-488

Autor přináší přehled daňových aspektů nejběžnějších možností dluhové restrukturalizace (především odpuštění dluhu) v situacích, kdy věřitel i dlužník v Lucembursku podléhají zdanění. Zaměřuje se také na daňové problémy, které se pojí s investičními strukturami typu fondu zvláštní situace zaměřeného na dluhy (special situation debt fund). Použití těchto fondů pro dluhovou restrukturalizaci podniků je v Lucembursku obzvláště vhodné díky atraktivnímu a flexibilnímu právnímu rámci. - Poznámky.

David G. Chamberlain

The Advocate General's opinions in the Fiat state aid case : underestimating the arm's length principle
Názory generálního advokáta v případě státní pomoci firmě Fiat : podcenění principu tržního odstupu

European taxation, Vol. 62, (2022) No. 11, p. 459-469

Od června 2014 zahájila Evropská komise řadu šetření s cílem ověřit soulad praxe daňových orgánů několika členských států vůči nadnárodním podnikům, týkající se zejména rozdělení zisků mezi jednotlivé státy, ve kterých tyto podniky vykonávají činnost, s pravidly Smlouvy o státních podporách. Jedno z těchto šetření vedlo k přijetí rozhodnutí týkajícího se podpory, která byla poskytnuta lucemburskými daňovými orgány skupině Fiat. Bylo zjištěno, že lucemburské daňové orgány přijaly daňové rozhodnutí (tax ruling) ve prospěch společnosti Fiat Chrysler Finance Europe (FFT) v oblasti financování v rámci skupiny (převodních cen). Článek přináší kritický pohled na názor generálního advokáta P. Pikamäeho z prosince 2021 týkající se státní pomoci v rámci tohoto lucemburského daňového rozhodnutí (C-885/19) a dále na jeho odlišný názor v podobné věci u sporu Irska v. EK. - Poznámky.

Javier Sánchez Gallardo and Gorka Echevarría Zubeldia

The complexities of marketing in EU VAT

Komplikované otázky DPH u marketingu v EU

International VAT monitor, Vol. 33, (2022) No. 6, p. 262-266

Autoři v příspěvku představují daňové dopady různých marketingových nástrojů z pohledu DPH v EU. Konkrétně jsou v článku obsaženy tyto nástroje: funkční slevy, domácí a přeshraniční slevy, celosvětové slevy, bezplatné poskytnutí produktu, věrnostní programy, poskytnutí slevy jako platba za službu, vouchery. Autoři své závěry opírají o judikaturu Soudního dvora EU. - Poznámky.

Ine Lejeune

The ECJ's jurisprudence versus the VAT Committee's guideline on the "economic" exemption for transportation services to export goods : time for repair to protect EU business' global competitiveness
Judikatura Soudního dvora EU vs. pokyny výboru pro DPH u "ekonomického" osvobození přepravních služeb při vývozu zboží : čas na nápravu, aby byla zachována globální konkurenceschopnost evropských podniků

International VAT monitor, Vol. 33, (2022) No. 6, p. 267-285

Autorka v příspěvku upozorňuje na chybnou interpretaci osvobození přepravních služeb při vývozu zboží od DPH evropským výborem pro DPH (VAT Committee). Výklad, ve kterém výbor omezuje za určitých okolností možnost osvobození přepravních služeb od DPH, je podle autorky v rozporu s textem dvou článků evropské směrnice. Autorka se opírá o judikaturu Soudního dvora EU a dále na několika praktických případech ukazuje škodlivé dopady zmíněného výkladu na evropské podniky. - Poznámky.

José Manuel Calderón and Alberto Quintas

The EU Cooperative Compliance Programme for large multinational enterprises : a promising mechanism for tax certainty in the uncertain tax world following the OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Initiative?

Program EU pro spolupráci při dodržování daňových předpisů u velkých nadnárodních podniků : slibný mechanismus pro dosažení daňové jistoty v nejistém daňovém světě v návaznosti na iniciativu OECD/G20 proti erozi daňového základu a přesouvání zisků?

Bulletin for international taxation, Vol. 76, (2022) No. 12, p. 578-588

Příspěvek charakterizuje evropský program ETACA (European Trust and Cooperation Approach), který by měl podpořit komunikaci a dialog mezi daňovými poplatníky (nadnárodními podniky) a správci daně a vést tak k posílení dodržování daňových předpisů (tax compliance). Účelem programu je dosažení vyšší míry daňové jistoty a snížení rizika dvojího zdanění. Program je založen na spolupráci, transparentnosti a snížení počtu daňových sporů. V článku je po krátkém úvodu nejprve popsán rozsah ETACA (mj. kdo se může zúčastnit, které transakce jsou programem pokryty), dále se autoři věnují koordinaci mezi zúčastněnými členskými státy a jednotlivým fázím procesu z pohledu nadnárodního podniku. Kromě toho je mj. rozebráno, zda program skutečně povede k větší míře právní jistoty a jak se ETACA liší od obdobného programu ICAP OECD. - Poznámky.

Atia Hussain, Zain Satardien, Walaa Wahid Elkelish

The rapid changing tax environment in the United Arab Emirates : the position of customs in this evolution

Rychle se měnící daňové prostředí ve Spojených arabských emirátech : postavení cel v tomto vývoji

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 11-12, p. 468-475

Daňové prostředí Spojených arabských emirátů se v posledních letech radikálně mění: byly zavedeny spotřební daně, DPH a s účinností od r. 2023 i korporátní daň z příjmu. Příspěvek v tomto kontextu upozorňuje na význam celní legislativy (od celní hodnoty se odvíjí další výpočty, mj. i DPH či spotřebních daní) i celní agendy jako takové (Spojené arabské emiráty nedávno uzavřely dohody o volném obchodu s Indií a Indonésií). Poukazuje také na obtíže, se kterými se mohou podniky ve Spojených arabských emirátech setkat v celní oblasti, i na jejich důsledky (mj. nesprávné sazební zařazení, což může způsobit prodlevy při celním odbavení, popř. může vést k prošetřování zařazení dalších dovážených výrobků). - Poznámky.

Oliver Heinsen, Marco Dietrich

Umsetzung und Ausgestaltung der OECD-Pillar-Two-Mustervorschriften auf EU-Ebene : die Richtlinie vom 14.12.2022 zur Gewährleistung einer globalen Mindestbesteuerung

Provádění a návrh modelových pravidel druhého pilíře OECD na úrovni EU : směrnice ze 14.12.2022, která má zajistit celosvětovou minimální úroveň zdanění

Der Betrieb, Jg. 76, (2023) Nr. 3, S. 98-105

Poté, co se v průběhu r. 2022 nepodařilo dosáhnout jednomyslnosti potřebné k přijetí návrhu směrnice EU kvůli střídavým námitkám Polska a Maďarska, bylo na zasedání Evropské rady dne 16. prosince 2022 dosaženo dohody o zavedení globální minimální daně v Evropské unii. V článku jsou uvedena pravidla, na kterých se členské státy dohodly v konečném právním znění směrnice č. 2022/2523/EU ze dne 14.12.2022 o zajištění globální minimální úrovně zdanění nadnárodních skupin podniků a velkých vnitrostátních skupin v Unii. Zvláštní pozornost je věnována těm předpisům, které se odchylují od vzorových předpisů OECD. - Poznámky.

Fabiola Annacondia

VAT registration thresholds in Europe : (2022)

Registrační limity pro DPH v Evropě : (2022)

International VAT monitor, Vol. 33, (2022) No. 6, p. 286-289

Autorka v pravidelném každoročním příspěvku shrnuje výše obratu v evropských zemích (členských i nečlenských v EU), při jejichž překročení se poplatník musí registrovat jako plátce DPH. Limity jsou uvedeny v přehledné tabulce doplněné vysvětlivkami v poznámkách pod čarou. Jak autorka uvádí, některé členské země mají stanovená zvláštní pravidla, podle kterých se k DPH musí za určitých podmínek registrovat i podnik s obratem pod stanovenou hranicí (jde např. o Belgii, Maltu, Řecko a Francii). Na země, které tvořily EU v době platnosti dřívější směrnice o DPH, se mohou vztahovat jiné limity pro malé podniky. Dále autorka komentuje některá pravidla EU pro osvobození od daně. - Poznámky.

Martin Škoda, Alena Vančurová

Vliv zajišťovacích příkazů na vývoj nedoplatků při kontrolní činnosti

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2022, č. 4, s. 54-57

Autoři analyzují účinnost zajišťovacích příkazů jako nástroje směřujícího k výběru nedoplatků stanovených na základě kontrolní činnosti. Zjišťují, zda zajišťovací příkazy přispěly v letech 2014-2021 k vyššímu výběru nedoplatků na DPH v ČR. Ze získaných dat z Finanční správy je patrné značné kolísání vlivu zajišťovacích příkazů na nedoplatky při kontrolní činnosti, v uvedeném období byl průměrný vliv do 30 %. Institut zajišťovacího příkazu měl podstatný, ne však převažující, vliv na nedoplatky; nejvýraznějšího vlivu dosáhl v r. 2016. Nejvyšší efektivita byla zjištěna za období 2019-2020. - Poznámky.

Lukáš Krístek, Ondřej Lichnovský

Znalecké posudky v daňovém řízení

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2022, č. 4, s. 9-15

Článek se zaměřuje na institut znaleckého posudku v daňovém řízení a na vyjasnění jeho postavení. Autoři podrobněji rozebírají procesněprávní rovinu institutu a věnují se smyslu posudků se speciální doložkou. Poté charakterizují specifika použití speciální doložky posudku v daňovém řízení a zdůrazňují, že je doprovázena možností vyslechnout znalce v daňovém řízení, případně více znalců mezi sebou konfrontovat. Věnují se rovněž mlčenlivosti znalce v daňovém řízení, podjatosti znalce i rozdělení skutkových a právních otázek u znalectví v oboru daní. Autoři uvádějí, že procesní postavení posudků se speciální doložkou není zcela jednoznačně vyřešeno. - Poznámky.

Zpřesnění zákona o dani z nemovitých věcí

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 22, Aktualita, s. ii

Informace o připravované vládní novele zákona o dani z nemovitých věcí. Hlavním motivem změny je odstranění nesystematických výjimek, snížení nadměrného daňového zatížení u obtížně využitelných pozemků a komplexní úprava koeficientů, kterými mohou obce ovlivňovat výnos z této daně. Navrhovaná právní úprava se dále týká rozšíření osvobození pozemků tvořících jeden funkční celek se zdanitelnou stavbou a zdanitelných staveb (jednotek) sloužících vymezeným veřejně prospěšným právníkům osobám nebo zařízením o další subjekty. Upravuje se i rozsah osvobození pozemků staveb a jednotek od daně pro spolky zdravotně postižených občanů, dětské skupiny a sociální družstva. Předpokládané nabytí účinnosti zákona je 1.1.2024.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Daně a právo v praxi : měsíčník informací z oblasti daní, práva a financí

Sv. 28, (2023) č. 1

Zpětný finanční leasing (s. 2-9); Výhody a nevýhody spolupráce osob (s. 10-15); Daňové fikce v případech uplatňování nároku na odpočet (s. 16-20); Daňový balíček 2023 - zákon č. 366/2022 Sb. (s. 21-24); Změny ve zdravotním pojištění k 1.1.2023 (s. 25-28); Daň silniční - daňové příznání za rok 2022 (s. 29-33); Některé aspekty dokazování v daňovém řízení (s. 34-38); Mezinárodní výměna informací pohledem správce daně: směrnice Rady 2018/822/EU (DAC VI) (s. 39-43); Přehled na dani - výběr z judikatury správních soudů (s. 44-53); Tematický obsah ročníku 2022 (s. 54-56).

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále

Sv. 24, (2023) č. 2

Daňové parametry v ZDP po novele (s. 3-7); Registrace k DPH - změna od 1.1.2023 (s. 8-10); Mimořádné odpisy - další změny v ZDP (s. 15-17); Daňová ztráta u FO: uplatnění v daňovém příznání (s. 18-22); Kontrolní hlášení po novelizaci zákona o DPH (s. 26-29); Prodej zboží na dálku a DPH (s. 30-33); Otevírání účetních knih: nové účetní období (s. 34-37); Povinnosti po sestavení účetní závěrky (s. 38-43); Dohody a různé souběhy ve zdravotním pojištění (s. 53-55); Nelegální zaměstnávání (s. 56-57); Flexibilní formy práce - sdílené pracovní místo, práce na dálku (s. 63-67); Zdravotní pojištění - změny (s. 68-71); Převedení dovolené z roku 2022 (s. 75-76); Nemocenské pojištění: valorizace redukčních hranic (s. 77-79).

Daňová a hospodářská kartotéka : DHK

Sv. 31, (2023) č. 1-2

Úplně nová sleva na daních z příjmů od zdaňovacího období roku 2022 aneb drobné pohledávky u zastavených exekucí (s. 3-8); Tři pásma paušálního režimu od ledna 2023 (s. 9-15); Časové rozlišení a dohadné účty v cizí měně (s. 16-22); Judikatura v daňové praxi - rozsudek SDEU C-293/21 (s. 23-24); Plátce pojistného a významné hodnoty zdravotního pojištění v roce 2023 (s. 25-29); Přehled nejdůležitějších údajů a změn od 1.1.2023 pro daňové poradce, ekonomy a mzdové účetní (s. 30-58).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi

Sv. 2023, č. 1

Návrh nového zákona o účetnictví - novinky nejen pro podnikatele - 2. část (dokončení) (s. 1-3); Stručný přehled: cestovní náhrady od 1.1.2023 (s. 3); Co je "bydliště" pro účely osvobození od daně z příjmů? (s. 4-8); Stručný přehled: zahraniční stravné 2023 (s. 8).

Daňový a účetní TIP : aktuality, komentáře, dotazy a odpovědi**Sv. 2023, č. 2-3**

Daňové přiznání fyzických osob za zdaňovací období roku 2022 (s. 1-8); Změny zákona o daních z příjmů a zákona o DPH 2022/2023 (zákonem č. 366/2022 Sb.); Doklady při použití soukromého vozidla zaměstnance pro pracovní účely - dotazy a odpovědi (s. 14).

DPH aktuálně : novinky z oblasti daně z přidané hodnoty**Sv. 2023, č. 1-2**

Často kladené dotazy v uplynulém roce (s. 1-6); Novinky v DPH pro rok 2023 - zákon č. 366/2022 Sb. (s. 7-9); Změny v kontrolním hlášení v roce 2023 (s. 9-11); Montáž vzduchotechniky v režimu přenesené daňové povinnosti a DPH - dotazy a odpovědi (s. 12).

Účetnictví v praxi**Sv. 26, (2022) č. 10**

Lhůty pro správce daně (s. 4-7); Nájem darované a zděděné nemovitosti - daňové odpisování (s. 8-11); DPH u přeshraničních obchodních transakcí - 4. část - dovoz a vývoz zboží (s. 12-15); Oceňování zásob při jejich pořízení (s. 16-23); Průmyslová práva v účetnictví a daních (s. 24-27); Pozemky z právního, účetního a daňového pohledu (s. 28-34); Nemoc ve zdravotním pojištění (s. 35-39).

Ekonomické vědy. Ekonomie

Mojmír Hampl

K otázce lokalizace původu zahraničních investic na území České republiky

Politická ekonomie, Sv. 70, (2022) č. 6, s. 647-663

Autor se zaměřuje na výklad pojmu "zahraniční investice" a na kategorizaci sloužící jako vodítko pro přesnější definování významu slova "zahraniční" (na rozdíl od skutečně domácí, oklikově domácí nebo oklikově zahraniční). Tento problém domácí literatura dosud prakticky neřeší. Metodologická stať navrhuje základní třídící matici, která umožňuje jakékoli investice zařadit dle kritérií skutečného původu investice, místa skutečné produkce statku či služby a vnímaného charakteru takového statku nebo služby do jedné ze šestnácti kategorií, které by dokázaly zachytit, co je skutečnou, co tušenou a co pouze vnímanou zahraniční investicí a co naopak investicí domácí. Autor uvádí, že skutečnou zahraniční investicí je typicky situace, kdy zahraniční investor přímo vstupuje do existující společnosti, přebírá kontrolní vlastnický podíl, a to bez zakládání účelové dceřiné společnosti pro získání tohoto podílu i bez čerpání klasické investiční pobídky. - Poznámky.

By Charles I. Jones

The end of economic growth? : unintended consequences of a declining population**Konec hospodářského růstu? : nezamýšlené důsledky populačního poklesu**

The American Economic Review, Vol. 112, No. 11 (2022) p. 3489-3527

V mnoha modelech hospodářského růstu hraje zásadní roli velikost populace (musí být konstantní, popř. rostoucí). V rozvinutých zemích se však v současné době rodí stále méně dětí a je reálné, že u celosvětové populace může v budoucnu dojít k poklesu. Autor se v této souvislosti zabývá dopadem populačního poklesu na hospodářský růst v různých modelech. Populační pokles vede podle zjištění prezentovaných v článku ke stagnaci znalostí a životní úrovně. - Poznámky.

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

Eswar Prasad

A new era for money**Nová éra peněz**

Finance & development, Vol. 59, (2022) No. 3, p. 4-9

Autor rozebírá novou éru peněz, kdy bajty nahrazují dolary, eura a renminbi, a změny, které mohou nastat. Finanční inovace přinesou nová a dosud neznámá rizika, zejména pokud účastníci trhu a regulační orgány budou nadměrně důvěřovat technologiím. Vytlačení hotovosti digitálními platebními systémy by mohlo zlikvidovat soukromí v obchodních transakcích. Bitcoin a další kryptoměny měly

zajistit anonymitu a odstranit závislost na vládách a velkých finančních institucích při provádění obchodů. Přesto podněcují změny, které by mohly soukromí nakonec ohrozit.

Hans-Jürgen Schlamp

Böses Bargeld?

Zlá hotovost?

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 51, S. 37

EU chce omezit nákupy v hotovosti. Brusel tvrdí, že platba bankovkami podporuje kriminalitu. V Itálii je tato otázka již dlouho politickým tématem. Zjištění však nejsou tak jednoznačná.

Chris Giles, George Steer, Colby Smith

Brighter global outlook fuels stocks

Lepší globální vyhlídky podporují akcie

Financial Times, Vol. 2023, No. 41215 (7.1.2023), p. 1

Rostoucí ekonomický optimismus nedávno podpořil akciové trhy v USA a Evropě. Nová data o inflaci v eurozóně a údaje o zaměstnanosti v USA posílily naději, že v letošním roce dojde k zlepšení ekonomických podmínek. Ekonomové však varují, že nedávny velký pokles cen energií sice zlepšil vyhlídky na r. 2023, ale inflace bude nadále tlačit na centrální banky, aby zvyšovaly úrokové sazby a udržely tak růst cen pod kontrolou. -- K tématu viz také s. 14.

Colby Smith, Chris Giles, Valentina Romei, George Steer

Central banks vow to 'stay the course' on high rates until inflation is tamed

Centrální banky slibují, že budou "držet kurz" vysokých sazeb, dokud se nepodaří zkrotit inflaci

Financial Times, Vol. 2023, No. 41226 (20.1.2023), p. 1

Centrální bankéři na obou stranách Atlantiku se budou držet zvyšování úrokových sazeb, aby ochladili ekonomiky a dostali vysokou inflaci pod kontrolu. Prezidentka Evropské centrální banky Ch. Lagardeová varovala, že bude následovat další výrazné zvyšování sazeb, dokud se inflaci nepodaří vrátit na 2 %, což později potvrdil i vysoký představitel amerického Federálního rezervního systému.

Nikou Asgari, Laura Noonan

Coinbase set to pay \$100mn over failures on compliance

Coinbase má zaplatit 100 milionů dolarů za nedodržování předpisů

Financial Times, Vol. 2023, No. 41213 (5.1.2023), p. 6

Americká kryptoburza Coinbase se dohodla s newyorskými regulačními orgány na pokutě 100 milionů dolarů za selhání v oblasti boje proti praní špinavých peněz, včetně více než 100 000 neproověřených transakcí a spoléhání se na profily na sociálních sítích při ověřování totožnosti zákazníků. Dalších 50 milionů dolarů musí Coinbase vynaložit na dvouletý program na zlepšení svých systémů.

Parma Bains, Ranjit Singh

Crypto's conservative coins

Konzervativní mince kryptoměn

Finance & development, Vol. 59, (2022) No. 3, p. 50-51

Autoři komentují stablecoiny, které mají daleko k revolučním ideálům tvůrců kryptoměn a také nejsou bez rizika. Se správnou regulací by ale stablecoiny mohly hrát cennou roli při poskytování výhod stabilního financování aktiv.

Frank Wiebe

Das Jahr der Bewährung : Notenbanken

Rok zkoušek : centrální banky

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 21 (30.1.2023), S. 16

Komentář shrnuje uplynulý rok z pohledu centrálních bank a zaměřuje se na inflaci jako stěžejní téma. Klade si otázku, do jaké míry byl inflační skok r. 2022 důsledkem nedostatečné reflexe předchozích rizik a do jaké míry mu šlo předejít. Stručně srovnává politiku ECB a Fedu a uzavírá výhledem do budoucna i úvahou nad možnou dynamikou dalšího vývoje.

Rebecca Patterson

Dollar's loss of ground is likely to be shortlived

Ztráta pozice dolaru bude zřejmě krátkodobá

Financial Times, Vol. 2023, No. 41224 (18.1.2023), p. 12

Autorka v článku vysvětluje nedávné pohyby dolaru na měnovém trhu. Pro pochopení nejnovějšího oslabení dolaru - a co je důležitější, kam bude pravděpodobně směřovat dál - budou totiž události mimo USA důležité stejně nebo více než to, co se děje uvnitř jejich hranic. Kromě toho, že vývoj naznačuje pokračující relativní nevykonnost amerických akcií, je třeba být opatrný. Nacházíme se ve světě s dostatečným počtem katalyzátorů a potenciál překvapení zůstává vysoký.

Valentina Romei

ECB pressure on rates eases as inflation expectations decline

Tlak ECB na sazby se snižuje s poklesem inflačních očekávání

Financial Times, Vol. 2023, No. 41220 (13.1.2023), p. 2

Inflační očekávání spotřebitelů v eurozóně se poprvé za poslední dva roky snížila. Podle průzkumu ECB šlo o první pokles od začátku prudkého růstu cen na počátku r. 2021. Dochází tak ke snižování tlaku na Evropskou centrální banku, aby letos zvýšila sazby. Předpovědi inflace na příští tři roky se snížily o 0,1 procentního bodu na 2,9 %. Centrální banka tyto údaje pečlivě sleduje, protože ovlivňují vyjednávání o mzdách, což zase pomáhá určovat domácí cenové tlaky.

Leonidas Exuzidis, Katharina Kort, Annett Meiritz

Ein Zeichen der Entspannung : Geldpolitik

Náznaky uvolnění : měnová politika

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 10 (13.1.2023), S. 28-29

Fed vzhledem ke zpomalující inflaci, která ke konci r. 2022 poklesla na 6,5 % z 9 % v průběhu roku, přejde k zmírnění tempa zpřísnování peněžní politiky. To by se mělo projevit při příští úpravě úrokových sazeb na konci ledna (hlavní úroková sazba USA je v současnosti na úrovni 4,5 %). Článek blíže rozebírá vývoj jádrové inflace, vliv volatilního vývoje cen energií, současný stav trhu práce a vývoj výše mezd a platů v USA. Podrobněji se věnuje zákonu Inflation reduction act (IRA), přijatému v srpnu 2022, a jeho dopadu na ceny léků. V závěru je zmíněna opatrná prognóza Světové banky, upozorňující na „křehké hospodářské podmínky“, které jsou současně stěžejními faktory pro světový obchod a v důsledku i pro hospodářský růst.

Stephen Morris

Europe's banks hope for resurgence after enduring a year of turbulence

Evropské banky doufají v oživení po roce turbulencí

Financial Times, Vol. 2022, No. 41210 (31.12.2022), p. 12

Rok 2022 měl konečně přinést úlevu věčně problémovému evropskému bankovnímu sektoru. Místo toho ale válka, energetická krize, recese a prudce rostoucí inflace zmařily dlouho očekávaný přínos prvního významného zvýšení úrokových sazeb za posledních deset let. V důsledku toho a navzdory vysokým ziskům v celém regionu se investoři drželi stranou, protože pesimismus z rostoucího počtu nesplacených úvěrů a potenciálních daní z neočekávaných zisků převážil nad optimismem z vyšších dividend a zpětných odkupů akcií. Odolnost sektoru evropského bankovníctví je ale důvodem k radosti.

Sabine Mauderer

Eurozone can beat inflation while keeping markets stable

Eurozóna může překonat inflaci a zároveň udržet trhy stabilní

Financial Times, Vol. 2023, No. 41228 (23.1.2023), p. 19

Komentář členky výkonné rady Deutsche Bundesbank k postupnému snižování objemu držovaných aktiv (APP). Předvídatelný a jasný ústup Eurosystemu od držby APP podpoří boj proti inflaci, aniž by vyvolal turbulence na trhu. Eurosystem počátkem léta přehodnotí rychlost a rozsah svých kroků a přitom by mohl zvážit ambicióznější budoucí cestu. -- K tématu viz také s. 1.

Martin Hanuš

Evropská právní úprava tzv. zelených dluhopisů

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 23-24, s. 818-825

Zelené dluhopisy by měly představovat jeden z pilířů pro praktické naplnění dosavadních legislativních výstupů na poli udržitelných financí v EU. Článek se zabývá vybranými ustanoveními návrhu nařízení o evropských zelených dluhopisech a analýzou vlastností evropského zeleného dluhopisu coby potenciálního investičního nástroje. Rozebírá také vztah nařízení o zelených dluhopisech k ostatním právním předpisům v oblasti udržitelných financí i možný způsob implementace nařízení do českého právního řádu. Zaměřuje se na vymezení emitenta, prvek transparentnosti, roli externích posuzovatelů a na dohled nad plněním povinností vyplývajících z nařízení. Autor dovozuje, že tento nový investiční nástroj disponuje potenciálem, aby se stal vhodným doplňkem ESG strategie prosazované EU, a to s ohledem na jeho úzkou vazbu k institutu taxonomie. - Poznámky.

Yasmin Osman

EZB verordnet höhere Puffer : Deutsche Bank

ECB předepisuje vyšší kapitálové rezervy : Deutsche Bank

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 1 (2.1.2023), S. 19

Deutsche Bank musí z nařízení Evropské centrální banky zvýšit kapitálové rezervy, individuální kapitálová přírážka byla navýšena z 0,2 % na 2,7 %. Zpřísnění požadavků přichází v rámci nově zavedeného systému individuálního hodnocení rizik (Leveraged-Finance-Geschäften, finanční obchody s pákovým efektem).

Veronika Síbrtová

Factors affecting allocation of Czech FDI in EU countries

Faktory, které ovlivňují rozdělení českých PZI do členských států EU

Politická ekonomie, Vol. 70, (2022) No. 6, p. 664-683

Studie se zaměřuje na vnější přímé zahraniční investice tranzitivní ekonomiky do vyspělejších států. Autorka analyzuje, které faktory stojí za alokací přímých zahraničních investic z České republiky do zemí Evropské unie v období 2013-2019. Přibližuje zkoumaná data, použitou metodologii a výsledky panelové regresní analýzy. Zjištění porovnává s dalšími studii. V modelu jsou zahrnuty také ukazatele o daňovém systému a možnosti agresivního daňového plánování. Je prokázáno, že čeští investoři více investují v rozvinutých zemích s nižší sazbou daně z příjmů právnických osob, v geograficky bližších státech a těch, které mají s ČR vyšší obchodní výměnu. Existence preferenčního daňového režimu patentových boxů se jeví jako klíčová vysvětlující proměnná pro české přímé zahraniční investice ve státech EU. - Poznámky.

Jan Mallien

Inflation im Euro-Raum sinkt stärker als erwartet

Inflace v eurozóně klesá oproti předpokladům rychleji

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 6 (9.1.2023), S. 36

Inflace v eurozóně klesla z listopadových 10,1 % na 9,2 % ke konci prosince 2022. Článek shrnuje vývoj faktorů ovlivňujících inflaci, zejm. politiku úrokových sazeb Evropské centrální banky (v současnosti je základní úroková sazba ve výši 2 % a hlavní úroková sazba 2,5 %) a pokles cen energií. Podle vyjádření prezidentky ECB Ch. Lagardeové lze v prvním čtvrtletí 2023 očekávat opětovný mírný růst inflace s postupným poklesem v dalším průběhu roku. Srovnává státy s nejvyšší inflační mírou (pobaltské země s cca 20 %) a nejnižší (Španělsko s 5,6 % a Francie s 6,7 %).

Lenka Vyrostková, Rajmund Mirdala

Inflation persistence and unit root tests in the euro area countries

Perzistence inflace a testy jednotkového kořene v zemích eurozóny

E+M Ekonomie a Management = Economics and Management, Vol. 25, (2022) No. 4, p. 4-19

Centrální banky navrhují rámec měnové politiky s předpokladem, že inflace je stacionární proces. Studie se zaměřuje na testování stacionarity údajů o míře inflace v zemích eurozóny za použití testů jednotkového kořene. Ověření stacionarity inflace je empiricky testováno na měsíčních datech harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP). Výsledky ukazují, že inflace je v 11 z 19 členských

zemí eurozóny nestacionární a má jednotkový kořen. S ohledem na výsledky autoři navrhuji vytvoření dvourychlostní eurozóny a úpravu rámce měnové politiky v zemích eurozóny.

Leonidas Exuzidis, Jan Mallien

Inflation sinkt stark : Preisentwicklung im Euro-Raum

Inflace silně klesá : cenový vývoj v eurozóně

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 24 (2.2.2023), S. 36

Podrobnější pohled na vývoj inflace v eurozóně, která v lednu zaznamenala meziměsíční pokles na 8,5 % z prosincových 9,2 %. Článek přináší shrnutí vývoje jádrové inflace, sekundárního růstu cen, srovnává rozdíly v předních faktorech jádrové inflace v eurozóně a USA. Závěr článku očekává další zvýšení úrokových sazeb o 0,5 % na příštím zasedání bankovní rady ECB. Grafy ilustrují vývoj složek jádrové inflace v eurozóně a USA na spotřebitelských indexech (HVPI a CPI).

Andrea Cünnen, Jan Mallien, Andreas Neuhaus

Investoren gegen Notenbanken

Investoři proti centrálním bankám

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 26 (6.2.2023), S. 34-35

Přehled dopadu současných kroků centrálních bank (Evropské centrální banky, Fedu) na finanční a akciové trhy vč. státních dluhopisů, odraz v předních akciových indexech (Dax, S&P 500, Nasdaq) v souvislosti s kurzy eura, dolaru a bitcoinu. I přes nedávné další zvýšení hlavních úrokových sazeb ECB i Fedu interpretovaly finanční trhy vyjádření představitelů obou bankovních institucí jako signál nadcházejícího zmírnění tempa růstu sazeb, což se odrazilo mj. v posilování zmíněných akciových indexů, růstu ceny zlata a bitcoinu a rostoucí investorské atraktivitě státních dluhopisů.

Martin Kölling

Japan sucht einen neuen Notenbankchef

Japonská centrální banka hledá nového vedoucího

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 27 (7.2.2023), S. 35

Bližší k otázce obsazení postu guvernéra Bank of Japan, kde stávajícímu guvernérovi Haruhiko Kurodovi končí funkční období koncem dubna 2023. Otázka nového vedení je spjata s očekáváním posunu v peněžní politice BoJ, zejména s ohledem na relativně nízké úrokové sazby a pokračující nákup státních dluhopisů centrální bankou. Od Kurodova zástupce a pravděpodobného následníka, Masayoshiho Anamiyi, autor článku zásadní změnu v politice úrokových sazeb neočekává. Dále stručně zmiňuje další potenciální kandidáty (Sayuri Shihai, bývalou členku peněžněpolitického výboru BoJ).

Kana Inagaki

Japan's core inflation reaches 41-year high

Jádrová inflace v Japonsku dosáhla 41letého maxima

Financial Times, Vol. 2023, No. 41227 (21.1.2023), p. 4

Jádrová míra inflace v Japonsku v prosinci 2022 vzrostla na nové 41leté maximum 4 % a zvýšila tak tlak trhu na Bank of Japan, aby upustila od politiky regulace výnosové křivky, která pomáhá udržovat velmi nízké úrokové sazby. Nově zveřejněné oficiální statistiky ukázaly, že jádrová inflace, která nezahrnuje volatilní ceny potravin, ale zahrnuje ropu, dosáhla nejrychlejšího tempa růstu od prosince 1981 a již devátý měsíc po sobě překročila 2% inflační cíl Bank of Japan.

Mathias Brüggmann

Kiew attackiert westliche Banken

Kyjev tlačí na západní banky

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 19 (26.1.2023), S. 28

Ukrajinská centrální banka (NBU, Nacionalnij Bank Ukrainy) sílí v kritice západních bank, které i navzdory sankcím neukončily své působení v Rusku i bezmála rok po začátku ruské agrese. Kritika se týká především Raiffeisen Bank International, Intesa Sanpaolo, ING, Crédie Agricole a OTP. Banky argumentují různou měrou omezení služeb či komplikovaností procesu ukončení působení v Rusku (RBI). Deutsche Bank pak čelí kritice za pokračující provoz informačnětechnologických center v Moskvě a Petrohradu, kdy ruský přístup do bankovních sítí představuje bezpečnostní riziko.

Jitka Veselá, Alžběta Zíková

Konají český, polský, německý a nizozemský trh náhodnou procházkou? [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 17 (2022), č. 2, s. 19-38

Ceny akcií na efektivním trhu konají náhodnou procházkou, což znamená, že pohyby kurzů akcií jsou vzájemně nezávislé (kurzové pohyby reagují na neočekávané a vzájemně nesouvisející náhodné informace). Na efektivním trhu tak nelze dosahovat opakovaně nadměrných výnosů. Autorky v příspěvku posuzují efektivnost českého, polského, nizozemského a německého trhu na datech o vývoji akciových indexů v letech 2001-2022. K analýze byly použity různé statistické testy, přičemž výsledky podle jednotlivých testů nejsou jednotné, některé testy nicméně prokázaly "náhodnou procházkou" alespoň v některém období i na českém akciovém trhu. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.cfuc.575>

Carsten Volkery

Minister Lindner warnt EU vor Provisionsverbot : Anlageberatung

Ministr Lindner varuje EU před zákazem provizí : investiční poradenství

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 11 (16.1.2023), S. 34

Spolkový ministr financí Ch. Lindner obhajuje praxi německých bank před změnami, navrhovanými v rámci připravovaného evropského plánu podpory malých investic na vnitřních evropských finančních trzích. Obává se především plošného zákazu provizí finančních poradců, což by dle jeho názoru byl krok zpět v budování podpory pro drobné investice. Nahrazení provizí investičních poradců honoráři je dlouhodobě podporováno orgány ochrany spotřebitelů, s odkazem na funkční systém jednorázové odměny např. ve Velké Británii nebo Nizozemsku. Německá vládní koalice k Lindnerově názoru nezaujímá jednotné stanovisko, shoduje se však na nutné reformě investičního poradenství.

Mareike Müller

Moskau will Sanktionen mit Kryptowährungen aushebeln

Moskva chce vyvážit sankce kryptoměnamí

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 8 (11.1.2023), S. 10-11

Ruská vláda spolu s centrální bankou mění kurz ve vztahu ke kryptoměnám a DLT technologiím. Oproti restriktivním omezením, v praxi zakazujícím transakce v kryptoměnách v Rusku od podzimu r. 2021, je v současnosti kladen zvýšený důraz na vývoj digitálního rublu a související platební infrastruktury jako alternativy k sankcemi omezeným bankovním převodům a mezinárodním platebním platformám. Článek uvádí názory rakouských a unijních bankovních analytiků, podle nichž systém dokáže obejít sankce v současném rozsahu pouze ve velmi omezené míře.

James J. Choi

Popular personal financial advice versus the professors

Finanční poradenství neprofesionálů oblíbené veřejností versus profesori ekonomie

The Journal of economic perspectives, Vol. 36, No. 4 (2022) p. 167-192

Milióny lidí po celém světě se řídí finančními radami udělenými neprofesionály - autoři daných knih či poradů jsou pak vlivnější než renomovaní ekonomové. Příspěvek porovnává doporučení obsažená v padesáti nejoblíbenějších knihách z oblasti osobních financí a srovnává je s odpovídajícími radami ekonomů. Zkoumány byly tyto oblasti: spotřeba a úspory, alokace aktiv a řízení dluhu u nehypotečních úvěrů. I přesto, že se rady udělené neprofesionály liší od doporučení ekonomické teorie, spočívá jejich síla v jednoduchosti provedení daných doporučení v praxi a v zohlednění překážek, které mohou v realitě nastat (např. omezená motivace jedinců). - Poznámky.

Jan Tomášek

Případ GameStop: sociální sítě a manipulace s kapitálovým trhem

Obchodněprávní revue [OR], Sv. 14, (2022) č. 4, s. 246-251

Článek diskutuje případ GameStop z r. 2021, kdy drobní investoři koordinovaní pomocí sociální sítě Reddit uměle zvýšili cenu akcií této společnosti o stovky procent a přiměli institucionální investory zrušit jejich pozice v hodnotě téměř 19 miliard dolarů. Autor rozebírá případ z hlediska právní úpravy manipulace s kapitálovým trhem platné v České republice, a to jak z pohledu její aplikace, tak z hlediska potřeby její případné změny či doplnění. - Poznámky.

Race to the bottom**Závod ve snižování inflace**

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9330, p. 66

Ekonom Milton Friedman kdysi pronesl známý výrok, že "inflace je vždy a všude peněžním jevem". Současná inflace byla ovšem způsobena řadou faktorů mimo působnost centrálních bank: postpandemickými výpadky v dodavatelských řetězcích, uvolněnou fiskální politikou, energetickým šokem, i nedostatkem pracovní síly. Pokles inflace tak závisí i na odeznění těchto faktorů. Příspěvek srovnává inflaci v USA a v Evropě i vývoj zmíněných faktorů v obou regionech. Dále je porovnávána mj. situace na trhu práce, přičemž článek se vyjadřuje i k riziku vzniku inflační spirály (zmíněny jsou odlišnosti ve vyjednávání o mzdách v Evropě oproti USA). Rovněž je diskutováno, kde se inflaci pravděpodobně podaří zkrotit dříve (podle článku v USA). Součástí článku jsou odkazy na několik aktuálních odborných prací k tématu.

Mareike Müller

Rekordinflation bringt Osteuropäer ans Limit : Baltikum und Ungarn**Rekordní inflace tlačí východoevropany na hranice možností : Pobaltí a Maďarsko**

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 12 (17.1.2023), S. 17

Stručně k inflační situaci v pobaltských státech, kde míra inflace dosahuje spolu s Maďarskem nejvyšších hodnot v eurozóně i EU (podle údajů Eurostatu v Estonsku a Litvě aktuálně 21,4 %, v Lotyšsku v listopadu 21,7 %, v Maďarsku 23,1 %). Představitelé pobaltských zemí vyzývají ECB ke zvýšení úrokových sazeb, protože nedisponují dostatečnými vlastními prostředky k jejímu zvládnutí, ale také v obavě z inflace jako jevu trvalého charakteru.

Karolína Zábojníková

Růst úrokových sazeb tvrdě dopadá na množství nových úvěrů

Statistika & my, Sv. 12, (2022) č. 11-12, s. 46-47

Růst úrokových sazeb související s reakcí centrálních bank na rekordní inflaci ztlačuje českou ekonomiku od 2. poloviny r. 2021. Hlavní měnověpolitická sazba (dvoutýdenní repo) byla od června 2021 postupně navýšena z 0,25 % až na 7 %. Článek se zabývá dopady růstu sazeb na zvýšení úroků u půjček. Autorka uvádí, že v případě úvěrů na bydlení je patrná silnější návaznost na vývoj měnověpolitických sazeb, což vyvolává riziko. Zřetelně se ochlazení hypotečního trhu projevuje na objemu nových hypotečních úvěrů na bydlení. Vývoj půjček na spotřebu v mnohém podléhá hospodářskému cyklu, vnímání celkové i vlastní ekonomické situace dlužníků a konkurenci bank, což se ukazuje v odlišném vývoji úrokových sazeb spotřebitelských úvěrů. Grafy dokládají dynamiku vybraných úrokových sazeb, objemy nových hypotečních úvěrů a vývoj celkového zadlužení domácností za období 2015-2022. -- K vývoji úvěrů a vkladů v ČR za poslední 3 roky viz Hrot č. 6/2023, s. 28-29.

Andrew Stanley

The ascent of CBDCs**Nástup digitálních měn centrálních bank**

Finance & development, Vol. 59, (2022) No. 3, p. 48-49

Autor porovnává a komentuje situaci ve vývoji digitálních měn centrálních bank (CBDCs) ve světě. Uvádí, že v současné době zkoumá nebo vyvíjí vlastní digitální měny více než polovina centrálních bank. CBDCs mohou zvýšit odolnost domácích platebních systémů a efektivnost plateb a snížit transakční náklady. -- K CBDCs viz také s. 30-32.

The humbling of Goldman Sachs**Pokoření banky Goldman Sachs**

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9331, p. 11

K příčinám nelichotivých finančních výsledků někdejší velice úspěšné velké americké nadnárodní investiční banky Goldman Sachs. Článek upozorňuje na skutečnost, že po finanční krizi v letech 2007-2009 banka neprošla na rozdíl od jiných bank výraznější transformací. Snahy generálního ředitele D. Solomona o expanzi do nových odvětví a diverzifikaci vyšly jen částečně. Nabízí se několik poučení - banka stále exceluje, ale ve špatném odvětví (investiční bankovníctví spojuje stinné stránky regulované a zároveň spekulativní činnosti). Digitalizace také vytvořila nové konkurenty a bance příliš nepomohla ani stagnace globalizace (vznikli noví lokální konkurenti). -- Viz i příspěvek "Vampire squib" na s. 18-20.

Elizabeth Atzler

US-Großbanken planen eigene Bezahl-App

Americké banky plánují vlastní platební mobilní aplikaci

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 18 (25.1.2023), S. 36

Sedm předních bankovních domů v USA (mj. Wells Fargo, JP Morgan, Bank of America) oznámilo společný projekt platební aplikace, konkurující systémům Apple Pay a Paypal. Hlavní motivací je obava ze ztráty přímého kontaktu s klientem, druhotnou motivací je pak bezpečnost transakcí a používání aplikace. Článek iniciativu srovnává s obdobnou nepříliš úspěšnou snahou v Německu (Paydirekt) a na úrovni evropských bank v rámci EPI (European payment initiative).

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Bankovníctví : odborný časopis pro praktickou činnost bank

Sv. 31, (2023) č. 1

Američtí regulátoři varují banky před kryptoaktivy (s. 6); Rok 2023? Méně poboček, více ESG (s. 10-11); Výběr regulatorních novinek za čtvrté čtvrtletí roku 2022 - DORA, NIS2, ESG, kapitálový trh, AML, ochrana spotřebitele a mezinárodní sankce proti Rusku (s. 16-19); Finanční regulátoři světa, nespěte! Krach kryptoměnové burzy FTX žádá další akce! (s. 20-22); Otevřené bankovníctví přináší nové obchodní příležitosti. Jaké? (s. 26-27); Tuzemský bankovní sektor je stabilní, v případě krize by ale dostal ránu - zpráva o finanční stabilitě (s. 32-35); Ceny plynu a energií jsou problém. Ohrožují finanční stabilitu Evropy (s. 36-37); Britské banky čekají změny, dotknou se i odměn manažerů (s. 38-39); Česko má extrémně vysoké pojistné a extrémně nízkou daň z nemovitostí - rozhovor s D. Münichem z CERGE-EI a NERVu (s. 40-43).

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

Dare to dream : the global economy

Odvážít se snít : světová ekonomika

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9331, p. 65-66

Hospodářská situace ve světě na počátku r. 2023 nevypadá zdaleka tak černě, jak se očekávalo a jak naznačovala loňská čísla. Trh práce se i přes propouštění v technologickém sektoru zatím drží. Zůstává vysoká inflace, ačkoli ani ta se nyní výrazně nezhoršuje. Příčinou lepší než očekávané hospodářské situace jsou ceny energií spolu s financemi soukromého sektoru. Firmy se dokázaly vypořádat s nárůstem nákladů - např. v Německu klesla spotřeba zemního plynu o více než čtvrtinu, průmyslová produkce se však meziročně snížila pouze o 0,5 %. Pomohlo teplé počasí. Podstatným faktorem byly také naakumulované úspory podniků i domácností. Zda i nadále bude světová ekonomika překonávat původně chmurná očekávání, však nelze s jistotou říci, důvody k obavám stále přetrvávají. -- Viz i příspěvek "Polycrisis or polyrecovery?: the world economy" na s. 12.

Alexander Busch

Der angeschlagene Hoffnungsträger

Zasažená naděje

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 4, S. 36-37

Německo chce získat Brazílii jako strategického partnera. Země však není nestabilní pouze politicky. Protože staronový prezident Lula se opírá o včerejší recepty hospodářské politiky, hrozí také hospodářská bída.

Dennis Huchzermeier, Bernhard Kösters, Axel Schrinner

Deutschland steckt in der Stagflation fest

Německo pevně vězí ve stagflaci

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 1 (2.1.2023), S. 4-5

Analytická predikce vývoje německého hospodářství v následujících dvou letech, zpracovaná Handelsblatt Research Institute (HRI). Jako primární riziko zůstává vysoká cena energií, ovlivňující vedle kupní síly domácnosti i podniky a průmysl. Inflaci očekává pro r. 2023 ve výši 5 % s poklesem

na 3 % v r. 2024. V rámci analýzy pracovního trhu se blíže věnuje situaci ukrajinských uprchlíků, kdy je podle údajů IAB (Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung, Ústav pro výzkum pracovního trhu a povolání) výdělečně činných přes 70 % osob, ačkoli podle odhadů HRI toto číslo o 20-25 % poklesne. Státní dluh díky přebytkům rozpočtu do r. 2019 a nulovým výnosům státních dluhopisů nepředstavuje vážnější problém i přes deficit ve výši 600 miliard eur v období 2019-2024; nově emitované dluhopisy s 2% výnosem při avizované roční emisi ve výši 539 miliard eur zatíží daňové poplatníky 11 miliardami ročně. Závěr článku konkrétně neformuluje jasnou predikci, ale rekapituluje faktory nepříznivě ovlivňující hospodářský růst a zvyšující riziko stagflace.

Pierre-Louis Girard, Claire Le Gall, William Meignan, Philippe Wen

Economic growth and decarbonisation [elektronický zdroj]

Hospodářský růst a dekarbonizace

Trésor-economics, No. 315 (2022), p. 1-10

Příspěvek se zabývá vlivem dekarbonizace (tj. snižování emisí uhlíku při ekonomických činnostech) na hospodářský růst - obecně, ale i s odkazy na Francii a Evropskou unii. Nejprve jsou popsány vlivy skleníkových plynů na hospodářský růst obecně, následně autoři uvádějí dva pohledy na to, zda tzv. "zelený růst" přináší pouze dlouhodobé pozitivní dopady, nebo i krátkodobé. Dále jsou shrnuta opatření, jak podpořit dekarbonizaci (sektorová regulace, tzv. oceňování uhlíkových emisí v různých formách, nebo např. podpora investic). Rozebrány jsou rovněž makroekonomické dopady dekarbonizace. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Piotr Zalewski

Erdogan's empire : special report: Turkey

Erdoganova říše : zvláštní zpráva: Turecko

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9330, centr. sect. (12 p.)

Zvláštní příloha čísla je věnována Turecku, a to u příležitosti nadcházejících letošních prezidentských voleb. Jednotlivé články rozebírají mj. tamní složitou hospodářskou situaci (důsledek neortodoxní měnové politiky), zahraniční vztahy, politiku, náboženství i budoucnost Turecka a jeho demokracie. -- Viz i příspěvek "Turkey's looming dictatorship" na s. 9.

Gideon Rachman

Halting China's growth cannot be west's goal

Zastavení růstu Číny nemůže být cílem Západu

Financial Times, Vol. 2023, No. 41211 (3.1.2023), p. 15

Komentář k rozporuplnému postoji západních zemí k Číně. Americký prezident opakovaně prohlásil, že je ochoten jít do války s Čínou, aby bránil Tchaj-wan. EU tuto zemi označuje za "systémového soupeře". Británie diskutuje o tom, že by Čínu oficiálně označila za "hrozbu". Autor zdůrazňuje, že pokud si západní země přejí, aby Čína upadla do recese, je to blízko k tomu, aby svět také upadl do recese, protože Čína je důležitou součástí světové ekonomiky.

Malte Fischer

Im Kriechgang Richtung 2023

Hlemýždím tempem do roku 2023

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 52, S. 30-34

Uprostřed největší energetické krize za posledních 50 let se ukazuje, že německá ekonomika je odolnější, než se očekávalo. Zdá se, že inflace je také na ústupu. Rostoucí ceny a úrokové sazby, geopolitické konflikty a domácí strukturální problémy budou ale německou ekonomiku zpomalovat i v r. 2023. Oživení přijde nejdříve ve druhé polovině roku.

Mother of invention

Matka vynálezů

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9330, p. 77

Příspěvek stručně shrnuje obsah tří nových studií na téma příčin průmyslové revoluce - proč k ní došlo zrovna ve Velké Británii v polovině 18. století a dále také, proč průmyslová revoluce probíhala v různých britských regionech odlišným tempem. Zmíněné studie analyzovaly tři faktory: kapitál otrokářů; podnikání na půdě dříve vlastněné kláštery; pokles pracovní síly vlivem nábory do armády během

napoleonského období. Pravděpodobně ale k průmyslové revoluci došlo vlivem souběhu více faktorů, z nichž mnoho z nich bude obtížné statisticky dokázat.

Astrid Dörner, Moritz Koch, Sebastian Matthes

Spitzenmanager widersprechen Scholz : Weltwirtschaftsforum

Špičkoví manažeři odporují Scholzovi : Světové ekonomické fórum

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 15 (20.1.2023), S. 10-11

Motivační projev německého kancléře O. Scholze na ekonomickém fóru v Davosu, v němž vybízel investory a inovátory k volbě Německa jako předního působiště, neměl kýžený efekt jak mezi řediteli oslovených společností, tak mezi ostatními politiky. Článek se blíže věnuje dalším směrům vývoje k zachování hospodářského růstu (popř. novému modelu růstu) a související debatě zaměřené mj. na evropskou kapitálovou unii, digitalizaci, nutnost inovací a na vzájemné souvislosti jmenovaných oblastí.

Guillaume Clavères

The distribution of losses caused by the energy terms of trade shock [elektronický zdroj]

Rozdělení ztrát zapříčiněných vlivem energetického šoku na směnné relace

Tresor-economics, No. 318 (2022), p. 1-10

Francie je čistým dovozcem energií, růst cen energií proto snižuje reálné příjmy. Krátká studie analyzuje směnné relace (poměr vývozních cen k dovozním) ve Francii v r. 2022, vyčísluje pokles reálných příjmů vlivem energetické krize a představuje také účinky podpůrných opatření státu. Součástí článku je i několik informačních boxů, ve kterých jsou mj. srovnána francouzská opatření směřující k potlačení rostoucí inflace s opatřeními v jiných evropských zemích, nebo je zde také představena metodika, kterou se autor při výpočtech řídil. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Xavier Coeln

The structural economic slowdown in major emerging market economies [elektronický zdroj]

Strukturální hospodářské zpomalení v hlavních rozvíjejících se ekonomikách

Tresor-economics, No. 316 (2022), p. 1-11

Velké rozvíjející se ekonomiky dohánějí rozvinuté země stále pomaleji (tempo hospodářského růstu kleslo). Příčinou jsou strukturální problémy. Příspěvek rozebírá daný trend a jeho příčiny, upozorňuje mj. na demografický vývoj a vývoj na trhu práce, vývoj investic a produktivity a uvádí možné reformy, které by mohly zvýšit růstový potenciál. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Louis Adjiman, Bastien Alvarez, Raphaël Beaujeu, Sixtine Bigot, Guillaume Blin Vialart, Xavier Coeln, Charles Dennery, Adama Hawa Diallo, Valentin Giust, Laure Noel, Cyprien Ronze, Eloïse Villani

World economic outlook in autumn 2022 : the economy is bruised, but not broken [elektronický zdroj]

Výhled světové ekonomiky na podzim 2022 : ekonomika je zhmožděná, ale ne zlomená

Tresor-economics, No. 312 (2022), p. 1-9

Prognóza vývoje světové ekonomiky z podzimu 2022. Predikce očekává, že světová ekonomika poroste tempem 3,1 %. Vyspělé ekonomiky zpomalí kvůli vysokým cenám energií a zpříšňování měnové politiky, pomohou jim však fiskální opatření, jako např. Fond obnovy. Velká Británie vstoupí v r. 2023 do recese, mj. i kvůli brexitu a nedostatečné regulaci cen energií. Čínská ekonomika prudce klesne, ekonomika Ruska by měla vstoupit do prudké recese. Prognóza je zatížena různými riziky, mj. geopolitickou nejistotou, rizikem odpoutání inflačních očekávání či rizikem nedostatečných dodávek energií. - Poznámky. Plný text dostupný z: http://knihovna.mfcr.cz/earchive/2023/01/Tresor_economics_312_2022.pdf

James Kynge, Sun Yu, Xinning Liu

Xi's plan to reset China

Siův plán na obnovení Číny

Financial Times, Vol. 2023, No. 41218 (11.1.2023), p. 17

Náklady na chaotické opuštění strategie nulového covidu v Číně prudce rostou. Vyhledky poškozují image vůdce Si Ťin-pchinga, který musí kromě toho čelit kontroverzím kvůli úzkým vazbám na Rusko, obnovit růst zpomalující se ekonomiky a snížit mezinárodní izolaci. Za tímto zmatkem se však skrývá

zásadní změna Siovy zahraniční a hospodářské politiky. Podle čínských úředníků a vládních poradců Čína připravuje politiku zaměřenou na zlepšení diplomatických vztahů a na podporu ekonomiky.

Informatika. Počítače

Anna Vallušová, Ivana Kuráková, Žaneta Lacová

Digital inequality and usage gap in the V4 region

Digitální nerovnost a rozdíl ve využívání digitálních technologií v regionu V4

E+M *Ekonomie a Management* = *Economics and Management*, Vol. 25, (2022) No. 4, p. 164-179

Studie se zaměřuje na rozsah digitální nerovnosti z hlediska rozdílů ve využívání internetu v zemích V4. Sledována je dynamika nerovnosti mezi lety 2015 a 2019 a také socioekonomické faktory, které souvisejí s rozdíly ve vzorcích používání internetu. Pokud jde o míru digitální nerovnosti v jednotlivých zemích, výsledky ukazují, že země V4 jsou relativně homogenní. Pokud však jde o socioekonomické faktory, míra digitální nerovnosti se mezi nimi liší - Maďarsko vykazuje největší míry nerovnosti ve srovnání s Českem, které je na tom nejlépe. Ve všech čtyřech zemích se rovnost ve sledovaném období zvýšila.

Christoph Kerkmann

EU-Cyberrichtlinie setzt Unternehmen unter Zugzwang

Evropská směrnice o kyberbezpečnosti staví podnikatele pod tlak

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 12 (17.1.2023), S. 30-31

Obecné shrnutí základních faktů o chystané evropské směrnici o kybernetické bezpečnosti (NIS 2), která vstoupí v platnost v druhé polovině r. 2024. Směrnice bude platit pro všechny organizace nezávisle na jejich velikosti a provozovateli. Bankovní sektor je řazen mezi „vysoce kritické“ sektory, povinnosti se budou týkat i platebního styku a finančních služeb.

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

A. Dörmer, M. Koch, H. Krolle, S. Matthes

Das Rückzugsgefecht : Globalisierung

Ústupové boje : globalizace

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 13 (18.1.2023), S. 4-5

Bližší ke světovému ekonomickému fóru G7 v Davosu, s důrazem na německou účast a úhel pohledu na projednávanou problematiku deglobalizace a dalšího vývoje „fragmentovaného světa“. Stěžejním tématem byl vztah světové hospodářské integrace a geopolitiky, zejména v kontextu války na Ukrajině a posunu vztahů s Čínou. Článek podrobněji uvádí postoje spolkového kancléře Olafa Scholze a ministra hospodářství a ochrany klimatu Roberta Habecka. -- Viz také rozhovor s profesorem K. Rogoffem na s. 6-7.

Julian Olk, Carsten Volkery

Das Subventionsrennen hat begonnen

Subvenční závod začal

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 23 (1.2.2023), S. 6-7

Evropská komise představila tzv. „Green Deal Industrial Plan“, návrh evropského programu inovací v reakci na americký IRA (Inflation reduction act). Dotační plán zmírňuje pravidla pro dosažení subvencí, což podle některých členských zemí může vést k fragmentaci EU a k narušení vnitřního trhu (Rakousko, Dánsko, Finsko, Estonsko, Lotyšsko, Irsko, ČR a Slovensko). Kritici poukazují na skutečnost, že pravidla byla v minulosti v rámci covidových podpůrných programů uvolněna již dvakrát a přes 80 % podpory bylo využito podniky ve Francii a Německu. Evropská komise zatím nezveřejnila detaily financování programu, nicméně se prozatím počítá s využitím zbývajících prostředků v dosavadních „koronavirových“ fondech, aby byl naplněn nový „fond suverenity“. Alternativou je společné zadlužení, což řada členských zemí odmítá.

András Bíró-Nagy, Gergely Laki

Europeanization of public policy in Hungary : an empirical research

Evropeizace veřejné politiky v Maďarsku : empirický výzkum

Politologický časopis = Czech Journal of Political Science, Vol. 29, (2022) No. 2, p. 101-124

Studie na základě výsledků analýzy tří nových databází zkoumá vliv Evropské unie na maďarskou veřejnou politiku v letech 2004-2018. Autoři se zabývají zejména evropeizací zákonodárství v maďarském parlamentu, implementací doporučení vydaných Evropskou komisí pro jednotlivé země během evropského semestru a podobnostmi a rozdíly mezi jednotlivými maďarskými vládami, pokud jde o řešení řízení o porušení práva. Výsledky ukazují, že interakce mezi maďarskou vládou (a obecně vládami zemí V4) a EU je na politické úrovni mnohem méně konfliktní, než by se mohlo zdát z některých vysoce medializovaných politických konfliktů. - Poznámky.

Alexander Busch

Künftig mit gemeinsamer Währung : Südamerika

Do budoucna s jednotnou měnou : Jižní Amerika

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 17 (24.1.2023), S. 10

Brazilský prezident Luiz Inácio Lula da Silva oživil na setkání se svým argentinským protějškem Albertem Fernándezem myšlenku měnové unie jihoamerických států. Znovuotevření již v minulosti diskutované otázky upozornilo na značné rozdíly v měnové politice obou zemí (brazilská šestiprocentní inflace je v silném kontrastu s argentinskou ve výši 95 % meziročně), konkurenceschopnosti a udržitelnosti systému, v otázkách společného trhu a obecněji hospodářské integrace. Autor článku poukazuje na politickou motivaci brazilského prezidenta Silvy, v jehož programu je hospodářská integrace regionu významným bodem.

Zbyněk Stanjura

Rethink, rebuild, repower : finding answers to geopolitical and economic challenges

Reformovat, obnovit, posílit : hledání odpovědí na geopolitické a ekonomické otázky

Views: The EUROFI Magazine, Vol. September 2022, p. 12-13

Rozhovor s ministrem financí Z. Stanjurou u příležitosti českého předsednictví v Radě Evropské unie. Priority českého předsednictví v ekonomické a finanční oblasti, boj s inflací, udržitelný růst v regionu střední a východní Evropy, finanční zdroje pro obnovu Ukrajiny, reforma Paktu stability a růstu. Plný text dostupný z: <https://www.eurofi.net/>

The 6% club

Šestiprocentní klub

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9328, p. 19

Evropské hospodářské společenství se v době svého vzniku podílelo na světové populaci ze 6 % a toto číslo se nezměnilo ani o několik desítek let později, a to díky přistoupení 21 členských států v průběhu sedmi vln rozšiřování. Článek poukazuje na to, že rozšiřování EU není prospěšné výhradně pro přistupující státy, ale pomáhá posilovat i samotnou EU, i přes veškeré těžkosti diskutované v poslední době a opatrný přístup např. Francie k dalšímu rozšiřování. Přistoupení dalších členů v nejbližší době nicméně není příliš pravděpodobné. V letošním roce přitom uběhne deset let od posledního rozšíření, což je od vzniku EU bezprecedentně dlouhá doba.

The end of magical thinking

Konec víry v zázraky

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9328, p. 7

Přesně před deseti lety pronesl tehdejší britský premiér D. Cameron projev o Evropě, ve kterém hovořil o potřebě reformy bloku a o referendu, ve kterém se mělo rozhodnout o (ne)setrvání Británie v EU. Cameron zároveň dle článku odstartoval v Británii éru "víry v zázraky" - zastánci brexitu hrubě přecenili přínosy odchodu z EU, realisticky neuvažují ale ani příznivci setrvání, když věří, že se krok dá snadno zvrátit (opětovný vstup Británie do EU by zřejmě další členské státy nyní zablokovaly). Příspěvek uvádí, jak v další dekádě vztahy mezi Británií a EU postupně urovnat a jak vyvážit škody v ekonomické oblasti, které Británii odchodem z Evropské unie vznikly. -- Viz i další článek k tématu na s. 20-22 (zároveň z nepravděpodobné série článků Britain's growth crisis).

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

Frank-Walter Steinmeier ; rozhovor vedli Max Haerder, Sonja Álvarez

"Abschottung schafft keinen Wohlstand"

"Uzavřenost nevytváří blahobyť"

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 4, S. 26-29

Rozhovor s německým spolkovým prezidentem F.-W. Steinmeierem o geostrategii Německa v multipolárním světě, silných stránkách Evropy, odvážných malých a středních podnicích a rizicích friendshoringu. Prezident nastiňuje novou roli Německa v globalizaci: má být sebevědomé, ale pragmatické vůči nepohodlným partnerům a více obranyschopné než dříve.

Anhad S. Miglani

A contemporary contextualization of security under Article XXI of the GATT

Aktuální kontext bezpečnostních výjimek dle článku XXI GATT

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 11-12, p. 485-491

Mezinárodní právní standardy se mohou někdy dostat do rozporu se svrchovanými zájmy určité země. Příspěvek rozebírá tzv. bezpečnostní výjimky v článku XXI GATT, mj. i v souvislosti se článkem XX, jenž rovněž hovoří o výjimkách, obsahuje však navíc text o nutnosti vyvažování mezi volným obchodem a národními zájmy. Dále je diskutován výklad pojmu "podstatné bezpečnostní zájmy" (essential security interests), požadavek "dobré víry" a pojetí bezpečnosti obecně. Hrozby se postupně vyvíjejí, někteří odborníci proto "bezpečnost" pojmají širěji, např. i s ohledem na pandemii či změnu klimatu, to by však mohlo někdy vést ke zneužívání výjimky. - Poznámky.

Davide Rovetta

Customs valuation in the European Union : back to the fifties thanks to the Court of Justice of the European Union

Stanovení celní hodnoty v Evropské unii : zpět do 50. let kvůli rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie

Global trade and customs journal, Vol. 17, No. 10 (2022) p. 414-416

Autor se v příspěvku vyjadřuje k rozsudku Soudního dvora EU v případě C-187/21 "Fawkes Kft." z 9. června 2022, který se týkal výpočtu celní hodnoty. Firma Fawkes dovážela na území EU textil z Číny, přičemž podle maďarských úřadů byla deklarovaná hodnota transakce abnormálně nízká. Pro výpočet celní hodnoty zboží se maďarské úřady řídily pouze svou národní databází, a nikoli běžně používanými databázemi evropských institucí (DG TAXUD, OLAF, Eurostat). Dle rozsudku SDEU jsou celní úřady povinny přihlížet k veškerým dostupným informačním zdrojům a databázím, není to však nutné, pokud informace v národní databázi členského státu postačují. Kromě toho se SDEU vyjádřil i k samotnému výpočtu celní hodnoty. Autor považuje rozsudek SDEU v případě Fawkes za velice kontroverzní - část rozsudku vrací celní legislativu EU o několik desítek let zpět; navíc je tento rozsudek v rozporu se závazky GATT/WTO. V této souvislosti autor zpochybňuje expertizu SDEU v oblasti celního práva.

Fabian Schär

DeFi's promise and pitfalls

Sliby a úskalí decentralizovaného financování

Finance & development, Vol. 59, (2022) No. 3, p. 33-35

Decentralizované finance stále čelí mnoha výzvám. Mohou však také vytvořit nezávislou infrastrukturu, zmírnit některá rizika tradičního financování a poskytnout alternativu k přílišné centralizaci. Otevřená povaha DeFi podporuje inovace a pokud se podaří najít řešení problémů, aniž by byly narušeny jedinečné vlastnosti, které jsou jádrem DeFi, mohly by se stát důležitou součástí budoucnosti financí.

Hudson Lockett, Cheng Leng

Deutsche Bank prices first panda bond after Beijing eases foreign issuance rules

Deutsche Bank oceňuje první pandí dluhopisy poté, co Peking zmírnil pravidla pro vydávání zahraničních dluhopisů

Financial Times, Vol. 2023, No. 41225 (19.1.2023), p. 9

Deutsche Bank ocenila svůj první pandí dluhopis a získala 148 milionů dolarů na čínském trhu s dluhovými cennými papíry v renminbi. Dluhopis Deutsche Bank je prvním dluhopisem emitovaným podle nových pravidel pro vydávání dluhopisů v renminbi zahraničními subjekty, která koncem loňského roku oznámila Čínská lidová banka a Státní devizová správa. Pravidla poprvé umožňují použít výnosy získané v Číně v zahraničí.

Joseph A. McMahon

Discipling export prohibitions and restrictions to promote food security

Disciplinace zákazů a omezení vývozu na podporu potravinové bezpečnosti

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 11-12, p. 492-500

Kvůli invazi Ruska na Ukrajinu a souvisejícím omezením vývozu zemědělských produktů vyvstala v některých zemích otázka potravinové bezpečnosti. Příspěvek shrnuje postoj Světové obchodní organizace ke zmíněným restrikcím - autor zkoumá příslušná ustanovení GATT a Dohody o zemědělství (Agreement on Agriculture, AOA), dále shrnuje jednání v Dauhá a výstupy z 12. ministerské konference WTO k tématu potravinové bezpečnosti. - Poznámky.

Jakob Blume

G7 und EU deckeln Preise für russische Ölprodukte

G7 a EU stropují ceny ruských ropných produktů

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 26 (6.2.2023), S. 7

Státy G7 spolu s Evropskou unií zavedly sankce a cenový strop na ropné produkty dovážené z Ruska ve výši 100 dolarů za barel nafty, kerosinu a ropných produktů; u topných produktů na 45 dolarů za barel. Ceny platí pro exporty mimo země G7, pro státy G7 platí úplné embargo. Kombinace embarga a cenového stropu je další z protiruských sankcí, uvalených na energetické exporty, aniž by se narušil celosvětový trh s palivy a energiemi.

Léo Besson, Hugo Landot

How crises are putting IMF financial support to the test [elektronický zdroj]

Jak krize testují finanční podporu Mezinárodního měnového fondu

Tresor-economics, No. 314 (2022), p. 1-11

Příspěvek informuje o pomoci Mezinárodního měnového fondu zejména rozvojovým zemím, o roli zvláštních práv čerpání (SDR) při této pomoci a o perspektivách mezinárodní pomoci do budoucna. Rozebrány jsou různé nástroje pomoci a jejich charakter (otázka kondicionality - podmíněnosti reformami) i finanční zdroje MMF (otázka jejich navyšování a za jakých podmínek). - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://www.tresor.economie.gouv.fr/Articles/tags/Tresor-Economics>

Jun Kazeki, Yuko Miwata

Challenges and opportunities for antidumping and countervailing duty measures in Japan and the world

Výzvy a příležitosti pro antidumpingová a vyrovnávací celní opatření v Japonsku a ve světě

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 11-12, p. 464-467

Informace o vymáhání antidumpingových a vyrovnávacích celních opatření v Japonsku v reakci na neférovou průmyslovou politiku některých států (široká státní podpora určitých odvětví, která narušuje trh). V příspěvku jsou stručně shrnuty výstupy z online semináře, který pořádalo japonské ministerstvo ekonomiky, obchodu a průmyslu (METI) v září 2021 o trendech v nápravných opatřeních. Semináře se zúčastnili i zahraniční experti z USA, Brazílie, Japonska a EU. - Poznámky.

Mercedes Ruehl, Leo Lewis

Chinese flock to Asia's Switzerland

Číňané se hrnou do asijského Švýcarska

Financial Times, Vol. 2023, No. 41222 (16.1.2023), p. 17

Příliv čínských peněz a talentů posílil postavení Singapuru jako asijského finančního centra. V době intenzivního geopolitického soupeření mezi Západem a Čínou zůstává Singapur otevřený a vstřícný k oběma stranám. Role městského státu jako regionálního finančního centra byla posílena přílivem emigrantů z Číny, kteří v něm vidí bezpečné útočiště před geopolitickou nestabilitou. Tyto finanční toky jsou součástí transformace Singapuru, který se stává ukazatelem způsobu, jakým se část Číny vyrovnává s politickým napětím.

Chris Giles, Katie Martin, Stephen Morris, Simon Mundy

IMF outlook turns brighter as world copes with upheaval

Prognóza MMF se zlepšuje, protože se svět vyrovnává s otřesy

Financial Times, Vol. 2023, No. 41224 (18.1.2023), p. 1

Na Světovém ekonomickém fóru v Davosu vedoucí představitelé podniků a vrcholní vládní úředníci vyjádřili optimismus ohledně globální ekonomiky v souvislosti s tím, že Čína snižuje kontroly covidu, USA zahajují ekologický investiční boom a západní Evropa se přizpůsobuje ruské válce na Ukrajině. Gita Gopinathová, zástupkyně výkonného ředitele MMF, naznačila, že fond zlepšil své ekonomické prognózy. Namísto předpovědi "těžšího" r. 2023 nyní očekává "zlepšení" ve druhé polovině roku a v r. 2024. -- Viz také s. 3 a 4.

C. Volkery, J. Hildebrand, J. Olk

Mit neuen Schulden gegen die USA

S novými dluhy proti USA

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 7 (10.1.2023), S. 6-7

Bliže k postoji Evropské unie k americkému zákonu IRA (Inflation reduction act). Evropa, postižená vlivem války na Ukrajině rizikovými faktory globálního hospodářství silněji než USA, připravuje obdobný finanční fond v reakci na nepoměr konkurenceschopnosti, který je IRA s to vyvolat. Článek se blíže zaměřuje na postoj německé politické scény k předním problémům dalšího „fonde solidarity“ (financovaného podobně jako covidové fondy z dluhopisů ECB) a uvádí názory poukazující na skutečnost, že převaha konkurence nad kooperací EU s USA může vytvořit výhodnější podmínky pro čínský ekonomický vliv.

Chris Giles

Reasons to be cheerful

Důvody k radosti

Financial Times, Vol. 2023, No. 41227 (21.1.2023), p. 6

Předpovědi ohledně stavu globální ekonomiky v r. 2023 byly dosud převážně negativní. Na Světovém ekonomickém fóru v Davosu však panovala shoda, že situace není tak špatná, jak se ještě před několika týdny zdálo. Pozitivní nálada na finančních trzích, kde světové akciové trhy za první tři týdny roku vzrostly o zhruba 4 %, se tento týden přenesla i do globálního ekonomického sentimentu - podmínky dosáhly svého dna a stávají se lepšími.

Surendar Singh, Utkarsh K. Mishra

Reliance on non-tariff measures for self-reliant India : an analysis of India's new trade policy orientation

Spoléhání se na netarifní opatření ze strany soběstačné Indie : analýza nové orientace indické obchodní politiky

Global trade and customs journal, Vol. 17, No. 10 (2022) p. 441-450

Příspěvek popisuje aktuální zahraničněobchodní politiku Indie, která je založena na posílení soběstačnosti země (iniciativa "Soběstačná Indie" - "Self-Reliant India initiative"). Významnými nástroji indické zahraničněobchodní politiky jsou netarifní opatření - mechanismus pro monitorování dovozu, standardy kvality a pravidla pro prokazování původu. Autoři v příspěvku popisují pozadí snah Indie o soběstačnost, následně se věnují dopadům netarifních opatření na mezinárodní obchod a

analyzují vybraná indická netarifní opatření. Dále uvádějí, že popsaná opatření směřují k omezení dovozu do Indie a označují je za protekcionistická. - Poznámky.

Yuliia Kucheriava

Russia's invasion of Ukraine : a WTO perspective

Invasze Ruska na Ukrajinu : pohled Světové obchodní organizace

Global trade and customs journal, Vol. 17, No. 10 (2022) p. 417-430

Příspěvek analyzuje právní rámec Světové obchodní organizace z hlediska jeho připravenosti čelit výzvám, které vyvstaly s invazí Ruska na Ukrajinu. Je zjištěno, že samotné dohody Světové obchodní organizace neobsahují práva a povinnosti, jak regulovat zahraniční obchod v době válečného konfliktu, je však možné využít různé výjimky pro výjimečné události, které mají členské státy WTO k dispozici. - Poznámky.

Andrea Maria Gonzalez, Aldina Sakhi

The Multi-party Interim Appeal Arbitration Arrangement : an update

Mnohostranné prozatímní ujednání o odvolání při rozhodčím řízení : aktualizace

Global trade and customs journal, Vol. 17, No. 10 (2022) p. 436-440

Odvolací orgán Světové obchodní organizace (Appellate Body) je dlouhodobě paralyzovaný kvůli blokování jmenování nových členů ze strany Spojených států, což vedlo k pozastavení více než dvaceti sporů. V březnu 2020 navrhla skupina 16 členů WTO, včetně Evropské unie, dočasnou alternativu odvolacího orgánu - "MPIA" (Mnohostranné prozatímní ujednání o odvolání při rozhodčím řízení). Příspěvek shrnuje strukturu a ustanovení MPIA, včetně dosavadního fungování v praxi. Žádný spor vznesený před WTO zatím procesem MPIA neprošel, proběhly nicméně dva spory mezi Tureckem a EU s využitím obdobného procesu, jako je MPIA. - Poznámky.

Ton Zuijdwijk

TRIPS and COVID-19 vaccines : the new WTO TRIPS COVID-19 waiver

Dohoda o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví a vakcíny proti nemoci covid-19 : nová výjimka z povinností vyplývajících z TRIPS v souvislosti s pandemií

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 11-12, p. 452-463

Autor v článku shrnuje vývoj okolo schvalování výjimky z povinností vyplývajících z Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS). Účelem návrhu, poprvé prezentovaného v říjnu 2020, bylo vypořádat se s nerovným přístupem států k vakcínám proti nemoci covid-19. Text byl však kontroverzní a řada států (a mj. i EU) k němu zaujala nesouhlasný postoj. Posléze byly předloženy další návrhy, přičemž ke schválení nakonec došlo na ministerské konferenci Světové obchodní organizace v červnu 2022. Součástí článku je mj. i informace o výjimkách z TRIPS jako takových (mj. i kdy není výjimka nutná, vzhledem k již existující flexibilitě TRIPS). - Poznámky.

Zero-sum

Nulový součet

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9329, p. 9-10

O spirále protekcionismu ve světě, rozpadající se globalizaci, nové americké průmyslové politice a souvisejících rizicích. Dle článku hrozí, že tzv. "reindustrializace" ve skutečnosti zhorší globální bezpečnost (ač je její zamýšlený účel opačný), zbrzdí hospodářský růst a zdraží energetickou transformaci. Je sice na místě, že se Spojené státy snaží zbavit závislosti na Číně u kritických vstupů, tím více jsou ale podstatné další formy integrace. Spojené státy by se tak mj. měly znovu připojit k transpacifickému partnerství a vůbec hledat nejtěsnější možnou spolupráci s jinými zeměmi vzhledem ke sdíleným hodnotám. -- Viz i příspěvek "Efficiency be damned" na s. 17-19.

Podnik a podnikání

Linus Nyiwul, Badar Alam Iqbal

Evidence on divestment motives : an overview

Zjištění o důvodech divestic : přehled

Global trade and customs journal, Vol. 17, (2022) No. 11-12, p. 501-514

Shrnutí motivů divestic v podniku (reorganizace, při které dochází k prodeji části podniku či majetku). Motivy mohou být ekonomické, strategické, popř. mohou souviset s velikostí firmy nebo nejistotou v podnikání. Dále článek zmiňuje politické faktory, tzv. ESG faktory (kritéria udržitelného investování) a synergické faktory (pokud jsou organizační jednotky ve firmě propojené, divestice je méně pravděpodobná). - Poznámky.

Picking losers

Přínosy a rizika průmyslové politiky

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9329, p. 68

Příspěvek na základě různých odborných prací rozebírá přínosnost průmyslové politiky - za jakých okolností má cenu, aby stát pomáhal podnikům. Diskutováno je, zda v praxi funguje tzv. argument začínajícího odvětví ("infant-industry argument"); následně také článek varuje před riziky s intervencemi spojenými (růst nákladů, což škodí zákazníkům, navíc se promítne do celého dodavatelského řetězce; nutnost ukončit intervence včas, jinak vzniknou zombie podniky; riziko odvetných opatření mezi státy).

Veronika Solilová, Mária Režňáková, Michael Karas, Michael Ištók

Přístupy stanovení převodních cen u finančních transakcí a jejich využití v podmínkách České republiky

Bulletin Komory daňových poradců, Sv. 2022, č. 4, s. 29-41

Autoři přibližují významné aspekty stanovení převodních cen u finančních transakcí. Nejprve uvádějí přehled dosud zavedených přístupů k vybraným oblastem týkajícím se finančních transakcí ve světě se zaměřením na vnitroskupinové dluhové transakce (úvěry, půjčky, zápůjčky) a na ostatní transakce (cash-pooling, hedging a kaptivní pojištění). Věnují se stanovení úvěrového rizika, metodám vhodným pro tento účel a aplikaci metody nezávislé srovnatelné ceny (CUP) či nákladům na financování. Přístupy ke stanovení ceny u vnitroskupinových úvěrů také hodnotí z pohledu jejich aplikovatelnosti v podmínkách ČR. V závěru shrnují současný stav stanovení převodních cen u finančních transakcí. Zdůrazňují, že pokyny k převodním cenám, resp. Směrnice OECD, předpokládají replikaci ratingového hodnocení pro příjemce úvěru, podle kterého by bylo možné stanovit rizikovou přírážku, případně identifikovat srovnatelnou transakci. - Poznámky. -- Pohled znalce na stanovení převodních cen v oblasti vnitropodnikových finančních transakcí viz s. 41-46 a úvahou správního orgánu na s. 25-28.

Pojišťovnictví. Sociální péče

Macron's retirement gamble : French pension reform

Macronova hra o důchody : francouzská penzijní reforma

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9329, p. 21-22

Francouzský prezident E. Macron plánuje zvýšit věk odchodu do důchodu ve Francii o 2 roky (ze 62 let na 64 let věku), valná většina obyvatelstva však s tímto krokem nesouhlasí. Plánují se protesty. Podle odborníků je reforma sice odvážná, avšak přichází pozdě a je méně radikální, než se čekalo. Nyní Francouzi odchází do důchodu průměrně v 60 letech (ženy v 61 letech), což je třetí nejnižší hranice ze zemí OECD. Kvůli prodlužujícím se dožitím a výrazným výdajům na starobní důchody (téměř dvojnásobek průměru OECD) si ale Francouzi nemohou dovolit nechat věci při starém.

Martin Gerth

Mehr Gesundheit fürs Geld

Více zdraví za peníze

WirtschaftsWoche, Jg. 2022, Nr. 50, S. 78-82

Fondy povinného zdravotního pojištění v Německu zvyšují dodatečné příspěvky. Soukromé zdravotní pojištění se pro lidi s vysokými příjmy stává opět atraktivnějším. Článek probírá, kdy a pro koho se vyplatí v Německu přejít z veřejného pojištění na soukromé.

Jaroslav Vostatek

PEPP v kontextu české penzijní reformy

Pojistné rozpravy, Sv. 2022, č. 39, s. 43-53

Autor představuje panevropský osobní penzijní produkt (PEPP) ustanovený nařízením EP a Rady (EU) o panevropském osobním penzijním produktu č. 2019/1238, jež nabylo účinnosti 22.3.2022, včetně navazujících regulačních technických předpisů. Související český zákon č. 91/2022 Sb. je účinný od 11.5.2022. Koncepce PEPP vychází z celkové potřeby individuálního finančního zabezpečení na stáří a z nepříznivých demografických projekcí pro nastávající desetiletí. Poté se autor zabývá stavem českého důchodového systému a jeho částí (penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření) a připravovanými legislativními změnami vycházejícími z programového prohlášení vlády ČR. Hodnotí návrh novely zákona o doplňkovém penzijním spoření s účinností od r. 2024. Zvažuje také možnou reformu třetího penzijního pilíře. Autor zastává názor, že stávající české soukromé penzijní spoření nelze zachovat a přitom smysluplně aplikovat novou evropskou a českou legislativu panevropského osobního penzijního produktu; k tomu ještě navíc podpořit „dobrovolné penzijní spoření“, např. ve formě účtu dlouhodobých investic. Legislativa PEPP je kvalitní a měla by být využita k (objektivně nutné) reformě českého třetího penzijního pilíře. Plný text dostupný z: <http://www.pojistnerozpravy.cz/archiv>

Luisa Bomke, Saskia Littmann

Urlaub für immer

Dovolená napořád

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 3, S. 74-78

Protože život v Německu je stále dražší, důchodci mnohem častěji uvažují o tom, že by svůj důchod strávili v zahraničí. Pokud dobře plánují a zvolí správnou destinaci, mohou ušetřit spoustu peněz např. na daních.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Pojistný obzor : časopis českého pojišťovníctví

Sv. 99, (2022) č. 4

Soudní dvůr ke skupinovému pojištění - je důvod k panice? - rozsudek SDEU C-633/20 (s. 6- 8); Jsou nadstandarty skutečně zrušeny? (s. 9-10); Zákon o whistleblowingu aneb co čekat a je to příležitost pro pojistné produkty? (s. 11-12); Financování hromadných žalob - jaký je legislativní vývoj v EU?: směrnice 2020/1828/EU o zástupných žalobách (s. 13-14); Portál nehod: Nehodovost se zvěří roste rychleji (s. 19-21); Škodní inflace se zvyšuje. Nejen kvůli ekonomické situaci - povinné ručení (s. 22-26); Jak si vedl pojistný trh v roce 2021? (s. 27-30); Funguje poskytování finančních služeb na dálku? (s. 34-36); Divoká devadesátá léta zaznamenána v Pojistném obzoru - retrovize (s. 41-44); 11. září 2001... 21 let poté (s. 45).

Pozemky a nemovitosti. Bytové hospodářství

Malte Fischer

Crash am Häusermarkt

Krach na trhu s bydlením

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 3, S. 36-37

Rostoucí úrokové sazby způsobily, že několikaletý boom na realitních trzích náhle skončil. Ceny domů a bytů po celém světě klesají. To má nebezpečné důsledky pro světovou ekonomiku.

Philipp Frohn, Martin Gerth

Das Jahr des Häuserkampfes

Rok boje o domy

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 1-2, S. 74-78

Zvýšené úrokové sazby úvěrů a vysoké ceny nemovitostí v Německu odrazují lidi od koupě domů a bytů. Nadále upřednostňují nájem a zvyšují tlak na ceny nájemních bytů. Politici, kterým se opět nedaří plnit cíle v oblasti nové výstavby, chtějí nyní na pronajímatele vyvíjet ještě větší tlak pomocí regulace cen nájemného.

Disaster relief : China's property crisis**Pomoc v těžké situaci : čínská krize na trhu s nemovitostmi**

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9331, p. 69

K situaci na čínském trhu s nemovitostmi na konci ledna 2023. Trh s nemovitostmi zasáhla v předchozích letech těžká krize, odvětví přitom tvoří pětinu čínského HDP. Před dvěma lety usiloval stát o pokles zadlužení sektoru, což vedlo k bankrotům. Nyní se opatření pomalu uvolňují a naopak Čína spouští podpůrná opatření ve snaze sektoru pomoci. Nová opatření už přinášejí první výsledky. Do budoucna bude ovšem nezbytné nastavit vhodnou hranici, aby se problémy se zadlužením a nadměrnou nabídkou z minulých let neopakovaly. -- Viz i článek "Rescue and repeat: housing in China" na s. 12-13.

Práce. Zaměstnanci. Zaměstnavatelé

Eva Dandová

Cestovní náhrady v roce 2023

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 18, (2023) č. 2, s. 3-7

Příspěvek se zabývá změnami náhrad cestovních výdajů pro r. 2023. Autorka představuje jednotlivé typy cestovních náhrad podnikatelské i nepodnikatelské sféry a nové vyhlášky upravující sazby náhrad za používání silničních motorových vozidel, stravného a pohonných hmot i zahraničního stravného při pracovních cestách a jízdách výdajů. -- Změny náhrad od ledna 2023 viz také Účetnictví č. 2/2023, s. 52-53.

Richard W. Fetter

Nová otcovská dovolená v zákoníku práce

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM], Sv. 18, (2023) č. 2, s. 20-23

Přehled nejdůležitějších změn, které přinesl s účinností od 1.12.2022 novelizační zákon č. 358/2022 Sb. v zákoníku práce s ohledem na otcovskou dovolenou. Otcovská dovolená je poskytována zaměstnanci pouze po dobu, po kterou mu bude příslušet dávka otcovské poporodní péče podle zákona o nemocenském pojištění. Zaměstnanec na otcovské dovolené je nově chráněn podobně jako zaměstnankyně na mateřské dovolené (zařazení na původní práci a pracoviště, zákaz výpovědi a okamžitého zrušení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele, nárok na bezprostřední čerpání dovolené po otcovské dovolené, ochrannou dobou je též karanténa). Autor rovněž informuje o výši nemocenské dávky otcovské poporodní péče a o způsobu provedení redukce denního vyměřovacího základu.

Martin Štefko

Nutnost regulace práce na dálku během pandemie aneb inspirace v polské a italské úpravě

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 22, s. 776-781

Článek přináší v souvislosti s připravovanou novelou zákoníku práce, týkající se úpravy práce na dálku v ČR, analýzu a komparaci polské a italské úpravy vzdálené práce. Po seznámení s hlavními body nové úpravy práce na dálku v českém právním prostoru autor představuje polskou úpravu vzdálené práce (telepráce z r. 2007 a vzdálená práce v krizovém zákonu z března 2020). Návně přibližuje právní úpravu výkonu vzdálené práce v Itálii se zaměřením na její rekonstrukci v souvislosti s pandemií covid-19. Autor uvádí, že dřívější polská i italská úprava odpovídaly vzdálené práci v jiných společenských a ekonomických podmínkách a žádná z těchto úprav neregulovala využití v případě pandemie. V Polsku i Itálii byly úspěšně přijaty zvláštní krizové úpravy, které zcela nebo částečně nahradily úpravu vzdálené práce, jež existovala před pandemií. Jedním ze společných znaků obou úprav byla snaha zajistit ochranu slabší strany - zaměstnance - prostřednictvím dohody s odborovou organizací. Důvodem přijetí speciální úpravy byla zejména přílišná obecnost dosavadní úpravy a nepřiměřenost aplikace vzhledem k pandemii. - Poznámky.

Petr Hůrka

Požadavky transpozice směrnic aneb očekávané změny nejen v pracovním právu

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 23-24, s. 812-818

Autor představuje připravovanou novelizaci zákoníku práce, jejímž cílem je transpozice směrnic Evropského parlamentu a Rady EU, jakožto pramenů komunitárního práva. Ty mohou výrazným způsobem ovlivnit podobu dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, pracovních podmínek zaměstnanců pečujících o jiné osoby i skloubení výkonu práce a péče samotné. Jedná se o evropskou

směrnici č. 2019/1158/EU z června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o směrnici č. 2019/1152/EU o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách. Autor v příspěvku rozebírá základní unijní požadavky vycházející ze směrnic a zvažuje, jak velké legislativní zásahy si vyžádá jejich implementace do českého práva. - Poznámky.

Simon Jäger, Shakked Noy, and Benjamin Schoefer

The German model of industrial relations : balancing flexibility and collective action

Německý model vztahů v průmyslu : vyvažování pružnosti a kolektivní akce

The Journal of economic perspectives, Vol. 36, No. 4 (2022) p. 53-80

Příspěvek detailně popisuje systém vztahů mezi průmyslovými podniky a jejich zaměstnanci v Německu. Na rozdíl např. od Spojených států zůstává vyjednávací pozice německých zaměstnanců silná, stejně jako důvěra v odbory. Autoři se soustředí na dvě oblasti "německého modelu" industriálních vztahů: na systém sektorového kolektivního vyjednávání a na spolurozhodování na úrovni firmy. Hlavním tématem, o kterém se v Německu v této souvislosti mluví, je rozpor mezi flexibilitou firem na jedné straně (decentralizace vyjednávání na úroveň podniku) a erozí kolektivního vyjednávání na straně druhé. - Poznámky. -- K tématu "instituce trhu práce" viz i další příspěvky v časopise (s. 3-52), mj. také o Dánsku či Spojených státech.

Martin Mana

Už skoro padesát tisíc hrubého

Statistika & my, Sv. 12, (2022) č. 11-12, s. 42-43

Statistický pohled na odměňování učitelů na základních školách v ČR. Autor zdůrazňuje, že ačkoliv mzdy učitelů v posledních letech výrazně vzrostly, stále nedosahují úrovně průměrné mzdy, kterou pobírají zaměstnanci s vysokoškolským vzděláním. Mediánová mzda učitelů se od jejich průměrné mzdy příliš neliší (ta je 48.976 Kč). V průměru učitelky na ZŠ pobírají vyšší mzdu než jejich mužští kolegové, tento rozdíl je dán především vyšší průměrnou věkovou strukturou žen v oboru. Regionální rozdíly ve mzdách jsou relativně malé. Grafy ukazují průměrnou hrubou měsíční mzdu učitelů na základních školách v krajích ČR v r. 2021 a vývoj této průměrné mzdy v období 2016-2021.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Práce, mzdy, odvody bez chyb, pokut a penále [PaM]

Sv. 18, (2023) č. 2

Cestovní náhrady v roce 2023 (s. 3-7); Minimální mzda v roce 2023 zvýší pracovněprávní nároky zaměstnanců (s. 8-10); Změny v pracovněprávních předpisech v souvislosti s novelou zákoníku práce 2023 (s. 13-15); Kurzarbeit - nově (s. 16-17); Nová otcovská dovolená v zákoníku práce (s. 20-23); Energetická situace a omezování výroby - důvod k výpovědi z pracovního poměru? (s. 28-31); Vyšší náhrady za pracovní úrazy a nemoci z povolání (s. 32-33); OSVČ - paušální daň (s. 34-37); Uplatnění slevy na manželku - daňové příznání a roční zúčtování záloh za rok 2022 (s. 38-41); Penzijní připojištění, pojištění a doplňkové penzijní spoření - nezdanitelná část základu daně (s. 45-47); Dávky nemocenského pojištění v r. 2023 (s. 50-54); Změny ve zdravotním pojištění k 1.1.2023 (s. 55-57); Pracovní smlouva zaměstnanců, kteří pracují doma - Home office: vzor smlouvy (s. 64-66); Náklady na stravování - nová vyhláška č. 296/2022 Sb.(s. 70-71).

Právo

Michal Petr

Do třetice k transpozici směrnice ECN+

Antitrust, Sv. 2022, č. 3, s. 67-72

Evropská směrnice č. 2019/1/EU z prosince 2018 o posílení postavení orgánů pro hospodářskou soutěž v členských státech tak, aby mohly účinněji prosazovat pravidla (ECN+), měla být do českého práva transponována počátkem r. 2021. Dosud se tak nestalo. Příspěvek přibližuje další návrh českého transpozičního zákona (sněmovní tisk č. 283), porovnává ho s předchozím návrhem a zvažuje, zda jej lze pokládat za dostačující pro transpozici ECN+. Autor se zaměřuje na jednotlivé požadavky obsažené

ve směrnici (základní práva, nezávislost a zdroje národních soutěžních úřadů (NSÚ), prioritizace, vyšetřovací a rozhodovací pravomoci, pokuty a penále, programy shovívavosti, spolupráce NSÚ, promlčecí lhůty, přístup do spisu a ochrana informací). Implementace má především přispět k posílení nezávislosti ÚOHS a zavést transparentní pravidla vzniku a zániku funkce jeho vrcholných představitelů. Dle autorova názoru však nedošlo k výraznému kvalitativnímu posunu v těch oblastech, kde ÚOHS dosud nedisponoval požadovanými nástroji vůbec, případně se lišily od unijního práva. Návrh transpozice celkově nenaplnit potenciál, kterým disponoval. - Poznámky.

Evropská komise předložila legislativní úpravu týkající se služeb krátkodobého ubytování

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 22, příl. Legislativa, s. i

Informace o návrhu evropského nařízení o shromažďování a sdílení údajů týkajících se služeb krátkodobého ubytování. Jeho cílem je zvýšit transparentnost v oblasti pronájmů za účelem krátkodobého ubytování a poskytnout orgánům veřejné správy informační nástroj pro plnění jejich funkcí v rámci odvětví cestovního ruchu. Návrh nařízení stanoví minimální rámec unijní regulace a vytváří harmonizovaný rámec EU pro shromažďování a sdílení údajů týkajících se předmětných služeb, tedy nikoliv vlastní regulace krátkodobého ubytování. V článku jsou podrobněji přiblíženy požadavky na sdílení údajů, povinnosti online platform a práva orgánů veřejné správy při získávání informací o krátkodobých pronájmech.

Pavel Koukal

K významu norem ISO jako základu standardizace v praxi soutěžní compliance

Antitrust, Sv. 2022, č. 2, s. 51-53

Jednou z hlavních překážek pro rozvoj soutěžní compliance je její roztržitost a absence jednotného pojetí funkčních a systémových nástrojů. Z tohoto pohledu je význam ISO norem z oblasti interních řídicích systémů zcela klíčový a zásadní pro standardizaci interních procesů, opatření a nástrojů v rámci soutěžní compliance. Umožňuje totiž zavádět a uplatňovat globálně použitelné a mezinárodně respektované soubory požadavků (standardů), které lze shodně posuzovat v různých společenských, ekonomických i právních prostředích. Umožňuje také tuto shodu se standardy i jednotnými auditními postupy certifikovat. Autor vedle charakteristiky důvodů standardizace soutěžní compliance dle norem ISO představuje i praxi německy mluvících zemí, která používá německý auditorický standard IDW 980 i nový DICO standard "S 15 - Zásady soutěžního CMS". Návazně autor zvažuje, jaké ISO standardy jsou vhodné pro využití v soutěžní compliance. - Poznámky.

Jiří Kapras

Majetková přiznání veřejných funkcionářů v kontextu soudobé praxe správního trestání

Správní právo, Sv. 55, (2022) č. 7-8, s. 462-477

Oznamovací povinnost veřejných funkcionářů je někdy trochu podceňovaným nástrojem k prevenci a odhalování střetu zájmů. Článek v té souvislosti přibližuje institut tzv. majetkových přiznání veřejných funkcionářů a představuje jeho pojetí obecně i specificky v českém právním řádu. Je uvedeno, že institut představuje významný zásah do práva na soukromí dotčených nositelů veřejných funkcí. Autor rozebírá i dřívější právní úpravu a s ní spojené nedostatky pramenící z roztržitěné evidence majetkových přiznání. Stěžejní část příspěvku přináší kritiku soudobé praxe správního trestání, která se nedostatečně vypořádává se závažností přestupků spojených s porušováním oznamovací povinnosti, čímž nezanedbatelně přispívá k neblahé praxi překračování zákona o střetu zájmů. Dokládá to závěry ze statistik a analýz realizovaných především ministerstvem spravedlnosti. V závěru autor nabádá k většímu metodickému a edukačnímu působení na orgány správního trestání. - Poznámky.

Pavla Hubková

Mezinárodní soft law jako koncept v judikatuře správních soudů

Jurisprudence, Sv. 31, (2022) č. 5, s. 1-10

Koncept mezinárodního soft law pokrývá poměrně široké spektrum aktů vydaných na mezinárodní úrovni, patří mezi ně deklarace, rezoluce, doporučení a pokyny. Akty vznikají z rozhodnutí států, mezinárodních organizací nebo nestátních nadnárodních subjektů. Článek mapuje, jak s konceptem mezinárodního soft law zachází české správní soudy. Vychází přitom z rozhodnutí, v nichž soudy výslovně pracují s anglickým pojmem „soft law“ a označují jím mezinárodní akty. Autorka se zaměřuje na to, v jakých situacích správní soudy pojem zmiňují a jak a proč ho začleňují do odůvodnění

rozhodnutí. Zkoumá, zda je rozhodovací praxe při používání mezinárodního soft law koherentní a poznatky zasazuje do kontextu mezinárodněprávní doktríny. - Poznámky.

Nové pojetí vyvlastňování

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 23-24, Aktualita s. ii

Vyvlastnění představuje závažný zásah do vlastnických práv priznaných ústavním pořádkem ČR. Znamená nucené odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě v důsledku individuálního správního aktu, kterým je nejčastěji rozhodnutí správního orgánu. Článek informuje o návrhu nového zákona o vyvlastnění připravovaného na MMR. Zákon upravuje jak postup vyvlastnitelů před vyvlastněním, tak samotný průběh vyvlastňovacího řízení. Obsahuje jak normy hmotněprávní (podmínky vyvlastnění, práva třetích osob, náhrady), tak i procesněprávní (vyvlastňovací řízení, které má statut zvláštního správního řízení). Hlavní důraz je v návrhu kladen na jednání před vyvlastněním, aby k vyvlastnění vůbec nemuselo dojít (dohoda již před vyvlastněním). Dále je upuštěno od zásady, že práva váznoucí na předmětu vyvlastnění automaticky zanikají. Zákon by měl nastolit optimální situaci, kdy není umožněno jednostranné prosazování zájmů vyvlastnitelů reprezentujících zájem společnosti na úkor vlastníků. Zároveň však není vlastníkům dovoleno, aby realizaci stavby, se kterou nesouhlasí, zmařili, neúměrně ji protahovali nebo bránili stavbám, které mají celospolečenský význam.

Gabriela Prokopová

Nový zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek aneb co jsou to audiovizuální mediální služby

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 22, s. 796-800

Příspěvek se zaměřuje na současnou právní úpravu audiovizuálních mediálních služeb a představuje nový zákon o službách platform pro sdílení videonahrávek č. 242/2022 Sb. ze srpna 2022. Autorka nejprve seznamuje s evropskou směrnicí č. 2018/1808/EU o audiovizuálních mediálních službách, kterou nový zákon transponuje do českého právního řádu. Dále rozebírá, co jsou to audiovizuální mediální služby, jaký je mezi nimi rozdíl a jak jsou jednotlivé typy těchto služeb v právu ČR upraveny. - Poznámky.

Zdeněk Koudelka

Odklad vykonatelnosti a insolvenční řízení

Trestněprávní revue, Sv. 21, (2022) č. 4, s. 245-247

Článek se zabývá vztahem vykonatelnosti a právní moci, přičemž zdůrazňuje faktický význam vykonatelnosti pro osoby a použití státního donucení. Kritizuje odlišný přístup k odložení vykonatelnosti v insolvenčním řízení vůči jiným druhům řízení sloužícím k vymožení práva použitím státního donucení. Pakliže Ústavní, Nejvyšší či jiný soud rozhodne o odložení vykonatelnosti rozhodnutí, musí být toto odložení vykonatelnosti respektováno obecně a plně. - Poznámky.

Matěj Pavlík

Pojem vícestranné platformy očima doktríny a Evropské komise

Antitrust, Sv. 2022, č. 4, s. 107-112

Teoretický pohled na vícestranné digitální platformy (VP), zejména s ohledem na problematiku vymezení relevantního trhu a hodnocení jeho nástrojů. Autor rozebírá definiční znaky vícestranných digitálních platform, jejich specifika i fungování z hlediska doktríny a provádí syntézu základních teorií. Návazně se věnuje vymezení pojmu VP dle Evropské komise. Přibližuje typologii VP (transakční a netransakční platformy), resp. typologii VP ze strany Komise (marketplace & e-commerce, mobilní ekosystémy, internetové vyhledávače, sociální sítě a online inzerce). Autor poukazuje na skutečnost, že EK přistupuje k digitálním platformám kazuisticky, nicméně uznává znaky vymezené v doktríně. Ve vztahu k relevantnímu trhu má největší relevanci dělení na transakční a netransakční VP, protože odráží cenovou politiku soutěžitelů. - Poznámky.

Arkady Alexandrov

Problematika jazykových kontextů v legislativě

Správní právo, Sv. 55, (2022) č. 7-8, s. 408-422

Článek je věnován analýze kontextů jako součásti jazykové metody interpretace práva v legislativní tvorbě. Splnění požadavků srozumitelnosti a jednoznačnosti právního předpisu je možné za

předpokladu, že autoři i adresáti interpretují jeho text shodným způsobem. Autor se zaměřuje na využití korpusových metod k analýze kontextů, formuluje omezení těchto metod a předpoklady jejich správného použití v právu. Článek je příspěvkem k racionalizaci normotvorby a směřování vývoje elektronizace legislativního procesu ke zkvalitnění textů právních předpisů v ČR. - Poznámky.

Lukáš Králík

Pročištění právního řádu a tzv. velký právní úklid

Jurisprudence, Sv. 31, (2022) č. 5, s. 34-45

Autor se zaměřuje na současné plánované legislativní aktivity zákonodárců i státní správy směřující k pročišťování (depuraci) právního řádu ČR. Kriticky hodnotí poslaneckou iniciativu z r. 2018 i následný vládní návrh na rušení vybraných obsolentních předpisů. Porovnává koncepce, odbornou úroveň a komplexnost těchto iniciativ a jejich reálné praktické provedení. Autor zdůrazňuje nesprávnost nastaveného vládního řešení. Jako nutný první krok depurace českého právního řádu vidí komplexní analýzu právního řádu za účelem samotné identifikace obsolentních předpisů. Upozorňuje i na některé obsahové problémy projektu analýzy právního řádu a na problematiku obsolence versus derogace předpisů. - Poznámky.

Václav Cidlina

Restituce aneb jak napravit staré i nové křivdy

Bulletin advokacie, Sv. 2022, č. 12, s. 39-43

Článek se zaměřuje na rozhodovací praxi týkající se restitucí a kompenzací za ně. Má za cíl poskytnout přehledný postup, jakým by se měl advokát ubírat, pokud převezme složitou, mnoho let trvající a možná na první pohled již „ztracenou“ kauzu. Článek referuje o skutečné kauze, ve které autor zastupoval klienty. - Poznámky.

Petr Stejskal

Sankce v mezinárodním právu ve světle ukrajinské krize : jak fungují, jaké jsou pro ně podmínky a jak se provádí v ČR

Jurisprudence, Sv. 31, (2022) č. 5, s. 11-25

Sankce představují významnou formu vynucování norem mezinárodního práva. Na pozadí ukrajinské krize se potvrdil význam tohoto institutu v situaci, kdy mezinárodní společenství čelí závažné bezpečnostní situaci spojené s flagrantním porušováním mezinárodního práva a lidskosti, avšak silové řešení situace není přípustné ani žádoucí. Příspěvek nejprve shrnuje opatření přijatá v reakci na ruskou agresi ze strany EU, poté stručně vysvětluje povahu mezinárodních sankcí a jejich roli ve vymáhání mezinárodního práva a popisuje základní podmínky jejich použití. Nabízí také pohled do problematiky provádění sankcí na unijní a české národní úrovni a představuje nedávnou novelizaci národního mechanismu pro přijímání a provádění mezinárodních sankcí (tzv. sankční zákon č. 1/2023 Sb.). Autor se rovněž zaměřuje na specifickou právní otázku přípustnosti konfiskace ruského majetku jako další formy sankce. Zvažuje i přípustnost sankcí ze strany primárně nepoškozených subjektů (třetích států). - Poznámky.

Vít Biolek

Uznání insolvenčních rozhodnutí v mezinárodní obchodní arbitráži

Právní rozhledy, Sv. 30, (2022) č. 22, s. 763-769

Potřeba vypořádat se v rozhodčím řízení s úpadkem jedné ze stran sporu vede k rychlému rozvoji mezinárodně sdílených pravidel pro optimální postup rozhodců odpovídající potřebám rozhodčího řízení. Článek nejprve rozebírá problematiku uznávání zahraničních insolvenčních rozhodnutí národními soudy. Dále se zaměřuje na uznávání zahraničních insolvenčních rozhodnutí rozhodci, na vázanost rozhodců normami přeshraničního insolvenčního práva legis fori i na uznávání z důvodu rizika zrušení rozhodčího nálezu i z důvodu povinnosti vydat vykonatelný rozhodčí nález. Autor rovněž analyzuje případné oprávnění rozhodců uznat cizí insolvenční rozhodnutí, řízení nebo jeho účinky. Zvažuje také otázku práva rozhodného pro uznání cizího insolvenčního rozhodnutí. Je zdůrazněno, že rozhodci zpravidla posoudí uznání jako předběžnou otázku a klíčový vliv si při uznání cizích insolvenčních rozhodnutí zachovává lex fori místa arbitráže. - Poznámky.

Pavel Svoboda

Vnější sankce EU v právní teorii i praxi

Právník, Sv. 161, (2022) č. 12, s. 1137-1162

Článek přináší základní souhrnnou právní informaci o mezinárodních (vnějších) sankcích, které přijímá Evropská unie. Po shrnutí historie sankcí EU, jejich povahy, obsahu a působnosti autor představuje jednotlivé druhy unijních sankcí (prováděcí, doplňkové, autonomní sankce). Dále se věnuje právnímu základu sankčních opatření a jejich přijímání se zaměřením na právní problémy vyplývající z rozdělení pravomocí mezi EU a jejími členskými státy. Zabývá se prováděním vnějších sankcí EU členskými státy a jejich soudním přezkumem, zejména ze strany SDEU. Zvláštní pozornost je věnována lidskoprávním aspektům celé problematiky a právním problémům, které vznikají kolizí s jinými autonomními sankčními systémy (sankce USA). Autor uvádí, že uvalování mezinárodních sankcí ze strany EU čelí řadě právních problémů a omezená přehlednost aplikovatelných sankcí a složité právní vztahy mezi nimi pak zatěžují zejména hospodářské subjekty, které jsou povinny sankce aplikovat pod hrozbou často i trestněprávních sankcí. - Poznámky.

Účetnictví

Hana Březinová

Nový zákon o účetnictví se rozšířil ze 40 na 172 paragrafů

Účetnictví v praxi, Sv. 27, (2023) č. 1, s. 22-31

Kritický pohled na připravovaný návrh nového zákona o účetnictví. Autorka charakterizuje východiska připravovaného zákona a porovnává je s dosavadním zákonem č. 563/1991 Sb. Postupně analyzuje pohled nového zákona na předmět právní úpravy a upozorňuje na nesrozumitelnost, malou výstižnost a na nevhodné nahrazování původních pojmů zákona o účetnictví pojmy novými. Přibližuje, jak jsou v návrhu zákona řešeny otázky spojené s účetními výkazy, oceňováním, druhy cen, s účetní závěrkou a tvorbou a poskytováním účetních dokumentů účetních jednotek veřejného sektoru pro potřeby státu. Dále rozebírá navrhovanou úpravu vykazování finančních a nefinančních aktiv, ověřování a zpřístupnění vykazovaných informací, vedení účetnictví a hotovostní účetnictví. Z autorčina hodnocení vyplývá, že připravovaný zákon má nekvalitní obsah bez pevné struktury, nevhodně zavádí pojmy a prvky, které se budou používat pouze v účetnictví, chybí mu prováděcí vyhlášky a není provázaný na další zákonné normy, což je riskantní z důvodu předpokládané účinnosti od začátku r. 2024.

Jiří Koch

Povinnosti po sestavení účetní závěrky

Daně a účetnictví bez chyb, pokut a penále, Sv. 24, (2023) č. 2, s. 38-43

Článek se zabývá souvisejícími povinnostmi po sestavení účetní závěrky. Jedná se v některých případech o ověření účetní závěrky auditorem; vyhotovení výroční zprávy, zprávy o platbách orgánům správy členského státu EU a třetí země (tzv. zpráva o platbách vládám) a o povinnost zveřejňování nefinančních informací (dle směrnice č. 2014/95/EU). Autor následně popisuje zveřejňování účetní závěrky a výroční zprávy. Rozebírá sankce za porušení povinností zveřejňovat účetní údaje, úschovu účetní závěrky a její délku i odpovědnost za sestavení účetní závěrky.

Jaroslava Janhubová, Miloslav Janhuba

Přístupy 20. století k účetnímu vykazování vlivů inflace [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 17 (2022), č. 2, s. 5-18

Příspěvek ukazuje, jak byla v minulosti inflace zohledňována v účetnictví. Nejprve jsou stručně shrnuty metody oceňování, následně autoři představují různé bilanční teorie (statistická bilance, dynamická bilance, eudynamická bilance, organická bilance, nominalistická bilance) a na modelovém příkladu ukazují, jak se změny cen projevují v účetnictví v praxi v současné době. - Poznámky. Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.cfuc.574>

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Auditor**Sv. 29, (2022) č. 10**

Následné události z pohledu účetnictví (s. 7-10); Následné události z pohledu auditora aneb musím něco udělat? (s. 11-14); Následné události a princip nepřetržitého trvání (s. 15-19); Následné události v dotazech a odpovědích (s. 19-23); Nesprávnosti a jejich dopady do zpráv auditora následujících období (s. 24-28); Následky nezveřejnění účetní závěrky a výroční zprávy nebo jejich zveřejnění v jiném znění, než v jakém byly ověřeny auditorem (s. 29-30).

Účetnictví v praxi**Sv. 27, (2023) č. 1**

Daňové a účetní změny 2023 - zejména v daních z příjmů a DPH (s. 4-11); Změny ve mzdové oblasti od 1.1.2023 (s. 12-17); Obrat a kontrolní hlášení - hlavní změny v DPH od 1.1.2023 (s. 18-21); Nový zákon o účetnictví se rozšířil ze 40 na 172 paragrafů (s. 22-31); Malé zamyšlení nad windfall tax (s. 32-35); Postupy zaměstnavatele po změnách ve zdravotním pojištění k 1.1.2023 (s. 36-39).

Veřejná správa

Kamil Jelínek, Denisa Marečková, Martin Flaškár

Agilní vývoj softwaru ve veřejných zakázkách v kontextu péče řádného hospodáře

Veřejné zakázky, Sv. 2022, č. 6, s. 37-40

Mezi zadavateli lze sledovat rostoucí zájem o inovativní a efektivnější řešení projektů z oblasti informačních a komunikačních technologií. Mezi takové pokrokové metody patří i agilní vývoj. Příspěvek nejprve seznamuje s problematikou agilního vývoje a přibližuje jednotlivé fáze projektu agilního vývoje softwaru. Analyzuje výhody i komplikace a rizika, které mohou nastat při agilním vývoji softwaru. Autoři následně popisují možné přístupy k zadávání veřejné zakázky na agilní vývoj a formulují praktické zkušenosti zadavatelů, kteří k poptání agilního vývoje přistoupili. Rozebírají také problematiku dodržování povinnosti péče řádného hospodáře v souvislosti s agilním vývojem softwaru. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Moderní obec : odborný časopis pro veřejnou správu**Sv. 29, (2023) č. 1**

Dopravní obslužnost obcí a měst si žádá změny. Jenže které? (s. 12-16); Začneme rok 2023 odpovědnou a férovou politikou aneb Finanční evangelium pro světloňoše obcí (s. 17-18); Energie je vzácný zdroj - D. Drábová (s. 22); Výhledy a budoucnost využití LPG (s. 23); Nové technologie pro podporu a modernizaci ICT ve veřejném sektoru (s. 28); Česká republika s otevřenými daty za evropským průměrem zaostává - výsledky Akčního plánu ČR Partnerství pro otevřené vládnutí (s. 29); Zavede novela lesního zákona i lesní úřady? (s. 32); Bývají "neviditelní". Ale podobu míst, ve kterých žijeme, výrazně ovlivňují: Městští architekti (s. 34-36); Odpovědné veřejné zadávání je pro obce a města výzvou a zároveň příležitostí - ESG (s. 38-39); Problematika naplňování zásady "významně nepoškozovat" v rámci Národního plánu obnovy - Green Deal a zásada DNSH (s. 48-49).

Veřejná správa**Sv. 34, (2023) č. 1**

Resortní kybernetická bezpečnost (s. 4-5); Aleš Špidla: Pro útočníky neexistují malé cíle (s. 6-7); Bezpečnost digitálních služeb je nejvyšší prioritou (s. 8-9); Nejvyšší čas zjistit kybernetickou připravenost organizace na požadavky směrnice NIS2 (s. 10-12); Trendy v ukládání a zálohování dat – jak na to? (s. 10-11); Edita Hrdá: Nejtěžší bylo udržet jednotu členských států a to se nám povedlo - rozhovor s českou velvyslankyní při EU (s. 14-17); Úspěšné Vesnice roku 2022 (s. 22-24); První narozeniny informačního systému Sbírký (s. 25-27); Novela zjednoduší a urychlí vstup do státní služby - novela zákona o státní službě (s. 28-29); Nikoliv výjimečný, ale již obvyklý nástroj v celé ČR - mapy

kriminality (s. 30-31); České předsednictví je hodnoceno jako úspěšné, aktivní a angažované (s. 34-35); Odchytky i součásti jednacního řádu (s. 36-37); Úřad na cestě k rovnosti zná své vítěze! (s. 39-40).

Veřejné finance. Rozpočet

Ricardo Reis

Debt revenue and the sustainability of public debt

Dluhové příjmy a udržitelnost veřejného dluhu

The Journal of economic perspectives, Vol. 36, No. 4 (2022) p. 103-124

Autor se v příspěvku zabývá udržitelností státního dluhu s ohledem na tzv. dluhové příjmy. Stát své dluhopisy obvykle prodává se sazbou, která je nižší než tržní. Dluhový příjem pak představuje částku, která je násobkem zmíněné "slevy" (rozdílu mezi skutečnou a tržní sazbou) a objemu dluhu. Stát díky tomu v praxi nemusí v budoucnu vybrat na daních tolik, jako kdyby si půjčoval s tržní sazbou; zároveň je dluh udržitelný po delší dobu. V článku je mj. popsáno měření dluhových příjmů i různých důsledků popsaného principu pro fiskální politiku a udržitelnost dluhu. Uvedeny jsou také souvislosti s tradiční teorií o udržitelnosti dluhu. - Poznámky. -- Viz i další příspěvky v čísle k udržitelnosti veřejného dluhu (s. 125-166); zejména pak článek "Emerging Market Sovereign Debt in the Aftermath of the Pandemic" (K. Rogoff) na s. 147-166.

Martina Benzoni Baláž, Juraj Nemec

Elektronická podpora participativního rozpočtování na Slovensku [elektronický zdroj]

Český finanční a účetní časopis, Sv. 17 (2022), č. 2, s. 39-50

Příspěvek popisuje proces participativního rozpočtování na Slovensku a analyzuje, do jaké míry slovenské místní samosprávy využívají informační a komunikační technologie k tomu, aby participativní rozpočtování přiblížily občanům. Prezentovány jsou výsledky analýzy, při které autoři zkoumali webové stránky 59 obcí, jež mají zkušenosti s participativním rozpočtováním. Konkrétně bylo zjišťováno, do jaké míry využívají slovenské obce elektronické nástroje na podporu přípravy, realizace a vyhodnocování procesu participativního rozpočtování a do jaké míry tyto obce využívají elektronické hlasování. Některá zjištění autoři považují za zarážející (např. nemožnost podávání návrhů projektů online, neinformování o projektech, které postoupily do závěrečného kola). Dále autoři poukazují mj. na nedostatečnou zpětnou vazbu (chybějící ex-post hodnocení projektů z předchozích let). Plný text dostupný z: <https://doi.org/10.18267/j.cfuc.576>

Fiscal fables

Fiskální pohádky

The Economist, Vol. 446, (2023) No. 9331, p. 70

Článek reaguje na novou knihu "The Fiscal Theory of the Price Level" (Fiskální teorie cenové hladiny), v níž autor John Cochrane považuje za hlavní příčinu příliš vysoké inflace neodpovědnou rozpočtovou politiku vlád (a ne měnovou politiku centrálních bank). Cochranova teorie je založena na myšlence, že státní dluh může být oceněn stejně jako firemní kapitál, v závislosti na výnosnosti do kapes jeho majitelů. Cenová hladina se přizpůsobí (dojde k inflaci či deflaci) tak, aby se reálná hodnota dluhu rovnala součtu diskontovaných budoucích rozpočtových přebytků. Prostřednictvím Cochranovy teorie je možné vysvětlit i předchozí inflační epizody v historii. Autor článku nicméně upozorňuje také na některé slabé stránky této teorie. Jevy demonstrovány v knize je možné vysvětlit i jinými faktory; teorie nepřináší mnoho navíc - i podle této teorie je měnová politika podstatná, stejně jako důvěryhodnost rozpočtové politiky.

Karolína Zábojníková

Hospodaření zemí EU se normalizuje

Statistika & my, Sv. 12, (2022) č. 11-12, s. 48

Statistický pohled na hospodaření sektorů vládních institucí v zemích Evropské unie ve 2. čtvrtletí 2022. V průměru za EU dosáhl deficit hospodaření 1,5 % HDP, což představuje výrazné zlepšení ve srovnání s úrovní r. 2021 (snížení salda o 3,9 p. b.). Po období velmi uvolněných rozpočtů se také většině zemí podařilo vrátit k úrovni schodků pod 3 % HDP. V uvedeném období dosáhlo 14 členských států kladného salda hospodaření, největší přebytek mělo Švédsko (5,4 % HDP), Litva (4,8 %) a Řecko (3,0 %).

V ČR dosáhlo hospodaření vládních institucí drobného přebytku v řádu stovek milionů korun. Nejhlubší relativní schodek hospodaření vykázaly Španělsko (-7,6 %), Francie (-4,4 %) a Kypr (-4,2 %).

Heike Anger, Jan Hildebrand

Ist der Soli verfassungswidrig?

Je solidární příspěvek protiústavní?

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 12 (17.1.2023), S. 12

Podrobný pohled na tzv. solidární příspěvek a způsob jeho financování při příležitosti posuzování jeho slučitelnosti s ústavou Spolkovým finančním soudem (BFH). Článek stručně shrnuje jeho historii od zavedení vládou Helmuta Kohla v r. 1991, uvádí způsob jeho výpočtu a fiskální odraz i v souvislosti s Paktem solidarity. V souvislosti s posuzovaným modelovým případem (IX R 15/20) představuje základní argumenty pro i proti a stanovisko Spolkového ministerstva financí.

Martin Fassmann

Jak se ČMKOS staví k návrhům NERVu

Sondy, Sv. 2022, č. 12, s. 8-11

Podrobné kritické stanovisko k návrhům a doporučením Národní ekonomické rady vlády (NERV) ke snižování výdajů a zvyšování příjmů veřejných rozpočtů ČR. Autor upozorňuje, že dokument NERVu není konzistentním akčním programem nápravy veřejných financí v aktuální situaci a zásadně přehlíží nutnost reform, a to jak na výdajové straně, tak především na příjmové straně. Zdůrazňuje, že jde především o zachování, resp. prohloubení daňových distorzí a posílení nerovnoměrného a nespravedlivého rozložení daňového břemene mezi daňovými poplatníky. Na výdajové straně autor identifikuje snahu o redukci, zpoplatnění a privatizaci veřejných služeb a transferů. Podrobněji rozebírá některá navrhovaná opatření: změny v důchodovém systému, zrušení stavebního spoření, zkrácení doby pobírání rodičovského příspěvku, snížení podpory v nezaměstnanosti, opětovné zavedení karenční doby v nemoci i opatření v daňové oblasti.

Zdravotnictví

Karin Finkenzeller

Vorsicht – Ihr Arzt könnte Sie betrügen!

Pozor - váš lékař vás může podvádět!

WirtschaftsWoche, Jg. 2023, Nr. 1-2, S. 30-32

Lékaři, ošetrovatelské služby a fyzioterapeuti v Německu se každoročně obohacují o tisíce eur prostřednictvím falešných účtů. Tyto příspěvky mohou zdravotnímu systému způsobit škody v řádu miliard eur - na úkor přispěvatelů, kteří také financují notoricky známou netransparentnost systému účtování zdravotnických služeb prostřednictvím neustále se zvyšujících sazeb. Spolkové země se nyní chtějí vážně zabývat reformami.

Ostatní

Roberta Metsolla ; rozhovor vedli Moritz Koch, Sebastian Matthes

"Ich muss ein Vorbild sein"

"Musím být vzorem"

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 16 (23.1.2023), S. 6-7

Rozhovor s předsedkyní Evropského parlamentu Robertou Metsolou. Věnuje se nárokům na funkci předsedkyně parlamentu ve světle nedávné korupční aféry, včetně čtrnáctibodového protikorupčního plánu, otázkám vnitřní i společné evropské bezpečnosti a energetické politice ve vztahu k Rusku a blízkovýchodním zemím.

Ivo Mijnsen

Ein Offizier für Tschechien : Petr Pavel

Důstojník pro Česko : Petr Pavel

Handelsblatt, Jg. 2023, Nr. 21 (30.1.2023), S. 15

Medailon nově zvoleného prezidenta České republiky Petra Pavla. Zabývá se převážně mezinárodněpolitickým a bezpečnostním významem jeho zvolení, všímá si však i posunu nálad na české politické scéně a „změny mentality“. Zvláště zmiňuje obrat v česko-čínských politických a obchodních vztazích. Podtextem komentáře je odklon od ideje „mostu mezi východem a západem“ a naopak jasný prozápadní krok, který podle autora výsledky prezidentské volby znamenají.

By Sandro Ambuehl, B. Douglas Bernheim, and Annamaria Lusardi

Evaluating deliberative competence : a simple method with an application to financial choice

Hodnocení deliberativní kompetence : jednoduchá metoda aplikovaná na finanční volbu

The American Economic Review, Vol. 112, No. 11 (2022) p. 3584-3626

Článek zkoumá metody pro hodnocení opatření, jejichž cílem je zlepšit rozhodování jednotlivců v situaci, když tito jedinci nerozumí dopadům své volby. Tato opatření mohou být různého typu - edukační; spočívající ve formě určitého podnětu ("nudge"), který jedince navede k vhodnějšímu rozhodnutí; či opatření založená na změně povahy či frekvence interakcí s lidmi, kteří rozhodnutí mohou ovlivnit (např. odborní poradci). Metoda pro hodnocení daných opatření navržená v článku vychází z experimentu, který se týkal finančního vzdělávání. - Poznámky.

Zkrácené obsahy časopisů

Plné texty některých článků jsou zaměstnancům resortu financí dostupné v aplikaci Aktivní noviny

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 67, (2023) č. 3

Letošní rok bude opět pod taktovkou inflace (s. 6); Jídla je dost, svět přesto hladoví. Změnit to mohou sklady či genetika - téma čísla o cenách potravin a hledání řešení hladu na planetě (s. 12-19); Autorita českého prezidentství má silnou tradici založenou Masarykem (s. 26-28); Joseph John Ruston: anglický vyslanec průmyslové revoluce v Praze - seriál České podnikání: britský inženýr v Praze (s. 34-37); Rekordní roky jsou pro realitní fondy minulosti: nemovitostní fondy se letos budou muset vypořádat s tlakem na snižování cen komerčních budov (s. 42-43); Čekání na hromadné žaloby je u konce. Lidem ale příliš nepomohou: lobby různých zájmových skupin přitlačila ministerstvo spravedlnosti ke zdi. Návrh zákona je tak opatrný, až téměř nebude možné ho použít (s. 44-45); Rekapitulace: jak jsme si vybírali prezidenta - volby v r. 2013 a 2018 (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 67, (2023) č. 4

Marek a Tůma versus Babiš a Michl (s. 6-7); Čínská ekonomika výrazně zpomalila (s. 10); Předkrizová kupní síla se Čechům vrátí nejdříve za tři roky: výše průměrné mzdy by letos měla přesáhnout 43 tisíc korun. Inflace ale lidem vezme více, než dostanou přidáno - téma čísla (s. 12-19); Náš byznys občas vzbuzuje emoce, jako církev se ale nějak uživit musíme - rozhovor s generálním vikářem Arcibiskupství pražského J. Balíkem (s. 20-25); Čínu nelze ignorovat. Ale dobrý byznys se tam Čechům nedaří (s. 26-29); Evropa opět koketuje s jádrem. Jen Německo se stále brání (s. 32-35); Inflaci roztáčely války a převraty, recept na ni představil už Rašín (s. 38-41); Občanský zákoník zavádí řetěvcové akce: zákazníci budou při nakupování na e-shopech opět více chráněni (s. 44-45); Češi proti Putinovi: výrazně šetří plynem - infografika (s. 50).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin

Sv. 67, (2023) č. 5

Zadlužení Česka roste, v Evropě je unikátem (s. 10); Byznys chce generála, ani on ale Čechy nespojí: Pavel je smířen s omezenou podobou svých kompetencí, Babiš by na Pražském hradě mohl být alternativním premiérem - téma čísla (s. 12-16); Česká koruna je nejsilnější za více než 14 let. Pro byznys možná až příliš (s. 24-25); Konec kryptoměnového eldoráda. Tisíce českých podnikatelů končí (s. 28-31); Trh s kryptoměny vyrostl natolik, že by mohl otřást celým finančním trhem - rozhovor s členem bankovní rady ČNB O. Dědkem o regulaci kryptoměn (s. 32-35); Alternativní pracovní poměry zatíží další úředníčina - zneužívání dohod konaných mimo pracovní poměr (s. 46-47).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 67, (2023) č. 6**

Dějiny vzniku kapitalismu 2. díl: Počátky vzdálené i blízké (s. 8-9); Očekávání se naplnila. Česko je v recesi (s. 10); Agresivita hackerů na vzestupu. Evropa firmy nutí, ať se více brání - nová směrnice NIS2 - téma čísla (s. 12-19); Další ropné sankce zdraží i paliva v Česku. Poškodí ale hlavně ruskou kasu (s. 26-29); Evropu a vyspělý svět dohánějí Češi už více než tisíc let - seriál Česko versus Evropa: nástup měst se stoletým odstupem (s. 30-33); Největší podvod historie? Miliardář Adani údajně roky manipuloval s cenou akcií (s. 36-37); Spor o škodu v bytě může skončit u soudu, prokázat vinu je složité: důkladná prohlídka nabízeného bytu se vyplatí (s. 42-43); Akciové trhy padaly, ale výdaje za luxus rostly. Předhony i inflaci (s. 46-47).

Ekonom : týdeník Hospodářských novin**Sv. 67, (2023) č. 7**

Akcie, bitcoin, nebo zlato? Investiční průvodce rokem 2023: i přes slibný rozjezd sledují analytici akciové trhy s obavami. Kde letos hledat bezpečný přístav pro úspory? - téma čísla (s. 10-17); Energie zlevnily. Dál rozhodne dostatek zdrojů i evropští byrokrati (s. 28-30); Afrika je šance pro české firmy, ty se ale nesmí bát (s. 36-38) a další články o obchodu s Afrikou (s. 39-43); Stát dělá tečku za milostivým létem. Už pomohlo, kde mohlo: vláda schválila (snad) poslední etapu odpouštění dluhů vůči veřejným institucím. Týkat se má dluhů na sociálním pojištění a daní (s. 46-47).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2023, č. 3-4**

Ceny v Česku loni vyletěly o 15 procent (s. 9); Andrej Babiš bojuje o politické přežití: prohra v boji o prezidentské křeslo by mohla být koncem Babišovy politické kariéry. Přijde o volebním víkendu po deseti letech zlom v české politice? - téma čísla (s. 12-16) a související příspěvek na s. 24-25; Rezidenční trh se dostal z horečky do zimy: vlak Green Dealu už nejde zastavit, jeho rychlost se navíc zvyšuje, říká Pavel Kliment z KPMG (s. 30-31); Příčinou nedostatku antibiotik je systém: po koronavirové pandemii sama výroba léků potřebuje léčbu (s. 34-35); Obecná umělá inteligence se blíží, trh práce čeká zásadní změna (s. 44-47); Třicet let po "rozvodu": Češi Slováky ekonomicky poráží: už čtrnáct let platí na Slovensku eurem, jejich ekonomiku však v porovnání s českou jednotná evropská měna nijak viditelně "nenakopla" - seriál Kované investice (s. 48-49); Murdochovi potomci se brzy střetnou o rodinné impérium: mediální byznys - ve spolupráci s Financial Times (s. 50-55); Autoprůmysl po třech letech opět rostl: české automobilky loni vyrobily přes 1,2 milionu vozidel (s. 66); Kdo může za drahé potraviny? Číslo mluví jasně (s. 74).

Euro : ekonomický týdeník**Sv. 2023, č. 5-6**

Michlovy holubice dál vyčkávají (s. 8); Země s eurem hlásí pokles inflace (s. 9); Autoprůmysl tvrdě šlape na brzdy: omezení výroby kvůli čipům není to nejhorší, co hlavní české průmyslové odvětví čeká - téma čísla o automobilovém průmyslu (s. 12-28); Tesla v problémech: končí zlatá éra růstu? Zatímco Elon Musk budí rozruch svými výstupy okolo Twitteru, jeho automobilku ohrožuje klesající poptávka a sílí konkurence - ve spolupráci s Financial Times (s. 30-35); Další vládní rána rodinným rozpočtům: ministr financí Zbyněk Stanjura má pravdu, že sjednocení snížených sazeb daně z přidané hodnoty by se hodilo, jde na to však špatným směrem (s. 38-39); Centrální banky hazardují se živobytím lidí: Česko je v recesi, milion lidí tu už "nemá, kde brát". Přesto letos bude inflace dvouciferná - seriál Kované investice (s. 42-43); Šéfové, pozor! Škrtat náklady není to samé co růst - ve spolupráci s Financial Times (s. 44-45); Krize může české energetice pomoci (s. 66).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 10 (13.1.2023)**

Pochybný export. Česko místo do Ruska začalo vyvážet k jeho sousedům (s. 1-2) a související infografika Telefony i auta míří do Ruska oklikou. Novou hvězdou exportu je Kazachstán na s. 8-9; Schillerové dluhopisy Republika stojí Česko miliardy. Dokud neodezní inflace, náklady dál porostou - výdaje státu (s. 3); Je článek o vás nepravdivý? Google ho nesmí nabídnout - judikatura SDEU k právu být zapomenut (s. 6); Zvýšení DPH by byl poslední hřebík do rakve, tvrdí knihkupci. Loni kvůli inflaci zchudli, knih se prodalo méně (s. 12).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 12 (17.1.2023)**

Některé firmy jsou si rovnější? Systém dotací rozděluje Evropu, jednotný trh je v ohrožení – podpora v krizi (s. 8); Rakouská Raiffeisenbank navzdory válce zůstala v Rusku, kde má obří zisk. Teď jí hrozí sankce od Ukrajiny (s. 11); Zdražení hypoték už dostává domácnosti do potíží. Problémy mají ti, kteří už před lety jeli „na krev“ (s. 12); Bitcoin těží z novoroční horečky. Vylétl o více než čtvrtinu (s. 13); Plošná pomoc může být levnější než cílená, politici to ale neumí propočítat – komentář k sociální podpoře (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 16 (23.1.2023)**

Nová členka vedení ČNB Kubelková: Zvýšit teď sazby a brzy je zase snižovat by nebylo dobré (s. 1) a její související rozhovor Hospodářský útlum nebude pro většinu lidí citelný na s. 4-5; Úspory v penzijních fondech se loni lidem ztenčily i o pětinu. Zpátky se vrátí za dva až tři roky (s. 10) a související komentář na s. 15; Stát dá přes půl miliardy korun na oživení brownfieldů po celém Česku - revitalizace podpořená dotacemi MPO (s. 11); Kdo nese břemeno vysoké inflace - komentář (s. 13).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 17 (24.1.2023)**

Česku loni ve třetím čtvrtletí vzrostl dluh. Jako jediné zemi v EU (s. 2); Varování MMF pro Česko: pozor na inflaci, zvyšte úrokové sazby a podporu směřujte jen nejchudším (s. 3); Stomiliardový energoúčet na stropy se otevřel. Rozhodne o úspěchu celé vlády (s. 4-5); Ultimátní průvodce: sestavili jsme portfolia z pasivních fondů a srovnali brokery - investice (s. 8-9); Spanilá jízda české koruny - komentář (s. 13); Je SWIFT mezinárodní platební systém, nebo jde o novou zbraň? - komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 18 (25.1.2023)**

Devadesátkové podvody typu letadlo jsou zpět. Mysleli jsme, že už skončily - rozhovor s J. Hylmarem z FAÚ (s. 4); Radnice stahují odvolání v naději, že ze Sberbank dostanou všechny peníze - insolvenční řízení (s. 9); Rychlé posílení koruny sráží zájem firem o zajištění (s. 11); Čipy na dosah ruky. Jak v sousedství Česka vzniklo Silikonové Sasko (s. 12-13); Není pravda, že euro rovná se inflace. Přesto ta historika opět ožila - komentář (s. 14); Bankrot USA by byl finanční armagedon. Ve Washingtonu ale nyní nelze nic vyloučit (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 19 (26.1.2023)**

Pnutí mezi miliardáři. Vláda chystá nové daně pro hazard – loterijní a sázkový byznys (s. 1-2); Britský byznys děsí záměr vlády rušit evropské předpisy (s. 2); Rejstřík proti hazardu funguje. Problémem je ale nelegální online hazard (s. 3); Prodej státního majetku jako recept na neschopnost politiků – komentář J. Hrstkové (s. 14); Uškodí Česku zdanění neočekávaných zisků a ČEZ? – komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 23 (1.2.2023)**

Blíží se konec zlevňování. Na vlastní byt dosáhne stále méně lidí (s. 1) a související rozhovor se šéfem sekce finanční stability ČNB L. Holubem na s. 10-11; Česko je v recesi. HDP ve čtvrtém čtvrtletí klesl o 0,3 procenta (s. 2) a související komentář na s. 16; Dovoz ruského plynu do Česka klesl z 97 na čtyři procenta (s. 2); Hurá, brexit? Tři roky od vystoupení z EU Británie ekonomicky zaostává. Většina Britů odchodu lituje (s. 7); Ekonomika přechází na euro sama. Posilování koruny to urychluje - komentář (s. 16).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 25 (3.2.2023)**

Chystá se zvýšení daně z nemovitosti, ve hře je i růst na více než dvojnásobek: stát hledá způsob, jak zvětšit příjmy a omezit své zadlužování (s. 1) a související rozhovor na s. 6; Inflace za letošek neklesne pod 10 %, očekává ČNB (s. 2); Loni dvě miliardy a letos bude ještě hůř. Tisíce Čechů kvůli kyberpodvodům přicházejí o celoživotní úspory (s. 9); Centrální banky nahánějí inflaci, která se pomalu otáčí k ústupu – komentář (s. 14); ČNB si dobré jméno musí hlídat. Kšefty v duchu Mynáře jí neprospívají – kauza Kruliš (s. 15); Intervence ČNB z první ruky: Jak je na tom papiňák a čím odradit spekulanty (s. 24).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 28 (8.2.2023)**

Ceny spadly, Evropa už nechce revoluci. Trh s energiemi se příliš nezmění: Evropská komise představí návrh, který má zabránit opakování krize na energetických burzách (s. 1-2); Zvýšit nám příjmy a část hned vzít? Obcím se nelíbí Stanjurův plán přizvít se na dani z nemovitostí (s. 3); Ministerstvo spustilo závod o daňovou slevu na částečný úvazek. Se spoustou administrativy – pětiprocentní sleva na důchodovém pojištění (s. 4); Čeští a slovenští miliardáři se chystají na střet s vládou kvůli ČEZ. Chtějí výrazně víc oproti burze (s. 10) a související komentář na s. 15; „Dospělý“ život koruně zajistila neschopnost zkrotit rozpočet: 30 let české koruny (s. 14).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 8 (11.1.2023)**

Konec sporů. Za předčasné splacení hypoték si lidé nejspíš brzy připlatí: nové znění zákona o úvěrech by mělo podle předkladatelů sjednotit přístup bank k poplatkům za ukončení hypoték (s. 1); Euro místo koruny. Česko hodlá zrušit povinné účtování a danění v domácí měně – antibyrokratický balíček (s. 3); Růst za každou cenu skončil. Drahé peníze ochlazují trh se start-upy (s. 12); ČNB je v rekordní ztrátě. Odmazat ji může jen slabá koruna a tu nikdo nechce – komentář (s. 15).

Hospodářské noviny**Sv. 67, (2023) č. 5 (6.1.2023)**

Fiala: Česko má zájem o obří půjčku od EU, aby se zbavilo závislosti na Rusku (s. 1) a související rozhovor s předsedou vlády P. Fialou „Čeká nás reforma penzí, vzdělávání i energetiky. Přišel čas plnit program“ na s. 4-5; Na Čechy se řítí miliony povinných datových schránek. Uchování zpráv přijde i na desetitisíce korun (s. 3); Bez vyšších daní to nepůjde. Bez úspor ale také ne - komentář (s. 12); Rozbitý německý zázrak a my (s. 15-19).

Hrot**Sv. 4, (2023), č. 3**

Proč byl Andrej "odčápan": soudce Šott vynesl dobrý rozsudek, který postrádá to nejdůležitější: není pro běžného člověka srozumitelný a nevzbuzuje pocit univerzální spravedlnosti - téma čísla (s. 6-11); Trochu moc inflačního optimismu - komentář (s. 16); Když se hrdost a EU vejdou do jedné věty: o úspěšném českém předsednictví EU, alternativní historii i předpovídání budoucnosti z velkých dat s expertem na globalizaci a bezpečnost Michalem Kořanem - rozhovor (s. 18-23); Rok návratu dluhopisů (s. 24-27); Léky nejsou a hned tak nebudou (s. 30-31); Otočte tu debatu: jak může česká vláda pomoci rozpočtu a dlouhodobě celé zemi - makropohled M. Zámečnicka (s. 32-33); Sajónara, poslední zhasne: Japonsko trápí přeplněná velkoměsta, prázdný venkov a kabinet, jenž se snaží napravit chyby svých předchůdců (s. 34-35); Dokaž, že to není fake: odhalit fotografický podvrh bývá těžké. Prokázat, že něco fake není, může být ještě těžší. Ale kvůli válečným zločinům je to důležité - ve spolupráci s The Economist (s. 38-39); Objevitel covidu má svatyni - ve spolupráci s The Economist (s. 40).

Hrot**Sv. 4, (2023), č. 4**

Lež přichází z Kremlu: česká dezinformační scéna živená Putinovými trolly si před druhým kolem prezidentských voleb už vybrala, kdo by se měl stát novou hlavou státu: Andrej Babiš - téma čísla o prezidentských volbách (s. 6-15); Dlouhé stíny jednoho dítěte: komentář k poklesu počtu obyvatel Číny (s. 21); Šejdíři bývají sobci: s psycholožkou Martinou Klicperovou o tom, jak zabránit, aby se kvůli volbám rozhádaly celé rodiny, jak předejít úzkosti, když váš favorit prohraje, i o tom, co je to vlastně menší zlo (s. 22-27); Žlučové kameny kontra kýla: muži v české populaci víc pracují, víc vydělávají a mají větší vliv na veřejný život. Zato ale dřív umírají (s. 28-31); Kdy dojdou Putinovi peníze: ruské příjmy z vývozu a "faktor N" zatím umožnily udržet ruskou válečnou ekonomiku v chodu. Jejich vliv bude slábnout - makropohled M. Zámečnicka (s. 32-33); Z neutrality se v Evropě stal přežitek: válka na Ukrajině udělala z důsledné neutrality Švýcarů, Irů nebo Rakušanů nepoužitelný naivní koncept - ve spolupráci s The Economist (s. 38-39); Chvála zelených mozků - historie (s. 48-51).

Hrot**Sv. 4, (2023), č. 5**

Generál "rozdrtil" diplomata - téma čísla k výsledku prezidentských voleb (s. 6-13); Lidé si chtějí volit prezidenta sami: je to přesně deset let, co se hlava státu poprvé volila v přímých volbách. Proč se tehdy

upustilo od nepřímé volby Parlamentem? - rozhovor s europoslancem J. Pospíšilem (s. 14-17); Přišel, viděl, promluvil - komentář k hlavním doporučením MMF pro ČR (s. 23); Zkuste si tady žít: nejvíc hlasů dostal Babiš v regionech, které sužují exekuce, nedostatečné vzdělání a nezaměstnanost. Smát se venkovu je hloupost. Začněme zasypávat příkopy (s. 24-29); Odstávková sezóna - autoprávní (s. 32-33); Elon drtí drahotu: jít do cenové války si troufl před více než sto lety Tomáš Baťa. Nyní variace na stejné téma opakuje Elon Musk v elektromobilech. Kde kdo to nemusí přežít - makropohled M. Zámečnicka (s. 34-35); Vycastrovaný surrealismus: Argentina a Brazílie znovu přemýšlejí o zavedení společné měny - někdy, možná, omezeně (s. 38-39); Panda nastavuje přívětivější tvář: Čína se snaží přilákat zpět západní firmy - ve spolupráci s The Economist (s. 40-41); Bundeswehr by neubráníl ani Německo: německá armáda je v naprosto žalostném stavu a téměř rok po ruském útoku na Ukrajinu se nezměnilo skoro nic - ve spolupráci s The Economist (s. 42); Ostřejší než wasabi a kimči: nová japonská národní bezpečnostní strategie a korejský jaderný signál ilustrují posun těžiště světa (s. 46-48).

Hrot

Sv. 4, (2023), č. 6

Česko hledá zubaře - téma čísla k dostupnosti lékařské péče a jejímu řešení (s. 6-9); Jsme v recesi? Doufejme, že bude mělká - komentář M. Zámečnicka (s. 15); Věřím, že volby byly bodem obratu: s předsedou Ústavního soudu Pavlem Rychetským o demokracii, dezinformacích, čekajících knihách a také trochu o sporu vedeném kvůli střídání péči o psa (s. 16-21); Developeři v kleštích: zamrzlý realitní trh nutí developery měnit obchodní politiku. Nemohou zdražovat a růst nákladů jim snižuje marže (s. 22-25); Tři roky nenormálu: normálního na uplynutých třech letech nebylo vůbec nic. Co to udělalo s úvěry a vklady v českých bankách - makropohled M. Zámečnicka (s. 28-29); Non, non, non! Francouzští odboráři zuřivě odmítají reformu socialistického důchodového systému, lidé jim fandí (s. 35); Derusifikace se na Ukrajině rozjela naplno - ve spolupráci s The Economist (s. 36-37); Bibi nečekaně narazil: do staronového šéfa izraelské vlády Benjamina Netanjahua se tvrdě obuli ekonomové a šéfové velkých firem - ve spolupráci s The Economist (s. 37-38); Rok reálně-ekonomického střízlivění?: měnověpolitická party minulého desetiletí, zakončená nezřízeným covidovým půlnočním pitím, byla dlouhá (s. 39); Strašidlo deglobalizace - esej (s. 42-44).

Účetnictví

Sv. 2023, č. 1

Sankce a přestupky (1) - smluvní sankce, smluvní pokuta, nesmluvní sankce podle zákona o účetnictví (s. 3-11); Kryptoměny v účetnictví (s. 18-22); Oprava odpočtu daně na vstupu (s. 26-31); Škoda na majetku podnikatele daňově (s. 32-37); Základní informace k novele zákona o dani silniční - č. 142/2022 Sb. (s. 38-39); Daňové kontroly zdaňování zaměstnanců (s. 40-43).

MINISTERSTVO FINANCÍ
Odbor Provoz ICT
Oddělení Informační podpora a knihovna

Přehled nových knih

Přehled nových knih

Finance. Bankovníctví. Měnový systém	56
Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny	56
Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace	56
Obchod. Cla. Mezinárodní finance	57
Právo	57
Veřejné finance. Rozpočet	58
Statistika. Demografie. Sociologie	59
Účetnictví	59
Ostatní	59

Finance. Bankovníctví. Měnový systém

30129

Kateřina Lichtenberková, Renata Majvaldová, Monika Houšková, Jana Doležalová

Jak učit finanční gramotnost? : tipy a podněty do výuky

Praha : Portál, 2022, 159 stran : ilustrace (převážně barevné)

Praktický průvodce pro učitele ZŠ i SŠ, témata a nástroje finančního vzdělávání, tipy pro činnosti, pracovní listy, ukázky dobré praxe. Národní strategie finančního vzdělávání 2.0. - Vydání první - ISBN: 978-80-262-1959-0 (brožováno)

Hospodářská situace a politika. Řízení. Výroba. Služby. Ceny

30130

Adam Havlík

Marky, bony, digitálky : veksláci a fenomén veksláctví v socialistickém Československu

V Praze : Vyšehrad : 2022, 335 stran : ilustrace (některé barevné), 1 mapa, faksimile

Veksláctví, černý trh a vztah mezi oficiální a šedou ekonomikou sleduje publikace v širokých souvislostech a ukazuje tak jednu ze stránek období pozdního "reálného socialismu". V jednotlivých kapitolách jsou popsány společenské a ekonomické podmínky, které umožnily vznik vrstvy veksláků, praxe a životní styl spojený s veksláctvím, komodity, s kterými se obchodovalo, fungování a nabídka podniku zahraničního obchodu Tuzex, mechanismy pokoutné směny tuzexových bonů, valut a pašovaného zboží. Další kapitoly analyzují dobovou legislativu, potírání veksláctví a černých obchodů, reálné dopady této činnosti na československou ekonomiku a také předkládaný obraz veksláctví v dobových médiích. Poslední kapitola načrtává osudy komunity překupníků s bony a valutami po roce 1989 a možnosti jejich adaptace v novém společenském řádu. Publikace je bohatě ilustrovaná. - Vydání první - ISBN: 978-80-7601-694-1 (Vyšehrad ; brožováno) - ISBN: 978-80-7516-004-1 (Ústav pro studium totalitních režimů ; brožováno)

30131

Eduard Freisler

Venezuela : rozklad ráje

Praha : N Media, 2022, 296 stran : barevné ilustrace, portréty

Venezuela byla jednou z nejbohatších zemí světa, která se během dvaceti let budování socialismu pod vládou Huga Cháveze (v letech 1998-2013) a jeho následovníka Nicoláse Madura propadla mezi nejchudší země a stala se zkrachovalým státem. Dnešní země má řadu problémů včetně zdevastované ekonomiky, rozbujelé kriminality, nedostatku potravin a léků. Na základě osobních zkušeností od roku 2018 autor popisuje každodenní životní překážky obyvatel současné Venezuely (hlad, nedostatek energií, zločinnost, nevzdělanost, státní teror, sociální nerovnost) v kontextu s politickým vývojem v této jihoamerické zemi. - Vydání první - ISBN: 978-80-88433-11-8 (brožováno)

Mezinárodní hospodářské vztahy a integrace

30124

Lubor Lacina, Petr Blížkovský

Učebnice evropské integrace

Brno : Barrister & Principal, 2022, 310 stran : ilustrace

Výklad evropského integračního procesu. Jeho fungování, motivy a postoje členských států. Stadia ekonomické integrace. Vnitřní fungování a struktura EU (role institucí, tvorba legislativy). Politika a rozpočet EU. Společná zahraniční a bezpečnostní politika. Dopady krizí na utváření evropského integračního procesu a posuny, které tyto krize iniciovaly (migrační krize, důsledky vystoupení Británie z EU, dopady pandemie covidu-19, válka na Ukrajině). Vztah ČR a EU a budoucnost evropské integrace. - 5. přepracované a aktualizované vydání - ISBN: 978-80-7364-145-0 (brožováno)

Obchod. Cla. Mezinárodní finance

30137

Jaroslav Beneš & Jiří Suchánek

Finanční stráž ve fotografii : stezkami ochránců hranice 1843-1949

Brno : Extra Publishing, 2022, 223 stran : fotografie

Historie ochrany státní a celní hranice od vzniku nově založené c. k. pohraniční stráže roku 1843 do vzniku Československa a příběhy příslušníků pohraniční finanční stráže od roku 1920 do roku 1949, doplněné dobovými fotografiemi. Příslušníci finanční stráže mnohdy sloužili v drsném a nehostinném prostředí, často odkázáni jen sami na sebe. I přes všechny těžkosti služby, většina z nich na své působení u sboru ráda vzpomínala. - Vydání první - ISBN: 978-80-7525-497-9 (brožováno)

Právo

30101

International Council for Commercial Arbitration ; general editors Jean Kalicki and Mohammed Abdel Raouf

Evolution and adaptation: the future of international arbitration

Evolve a adaptace: budoucnost mezinárodního rozhodčího řízení

Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, ©2020, xviii, 1157 stran : tabulky, grafy

Čím to je, že je mezinárodní arbitráž tak otevřená vývoji a adaptaci? Jaké jsou dnes hlavní problémy a aktuální potřeby zúčastněných stran? Jaké jsou příležitosti pro rozšíření do nových odvětví a k novým posluchačům? Jaké jsou hnací síly změn, překážky a rizika? Jaké jsou základní principy, které by se nikdy neměly ztratit? To byla témata dvacátého čtvrtého kongresu ICCA, který se konal v dubnu 2018 v australském Sydney a jehož obsah je shrnut v tomto sborníku. - Poznámky. - ISBN: 978-94-035-2041-4 (vázáno)

30133

Alexander Sotolář, Miroslav Růžička

Evropský veřejný žalobce : řízení o trestných činech proti finančním zájmům Evropské unie : komentář k nařízení Rady (EU) 2017/1939

V Praze : C.H. Beck, 2022, xvii, 1000 stran

Komentář k nařízení Rady (EU) č. 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce. Ve vazbě na zřízení tohoto úřadu zavádí specifické řízení o trestných činech proti finančním zájmům EU a o trestných činech s nimi neoddelitelně spjatých. Vedle odborného výkladu odkazuje text na judikaturu vztahující se k dané problematice ať už procesněprávní nebo hmotněprávní, která vychází jak z rozhodovací praxe vnitrostátních soudů ČR, tak z rozhodovací praxe Soudního dvora EU. Právní stav textu a judikatura je ke dni 1.7.2022. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-887-0 (vázáno)

30126

Lukáš Potěšil

Kasační stížnost

V Praze : C.H. Beck, 2022, xv, 320 stran

Jedním z klíčových institutů správního soudnictví je kasační stížnost. Publikace nabízí celkový rozbor institutu kasační stížnosti, jak z pohledu právní úpravy, jejích změn, tak i judikatury a jejího zhodnocení, včetně možných návrhů de lege ferenda. Jednotlivé kapitoly se zabývají historickým vývojem, principy správního soudnictví, přípustností a nepřípustností kasační stížnosti, podáním, důvody a účinky kasační stížnosti, řízením, rozhodováním i rozhodnutím o kasační stížnosti. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-899-3 (brožováno)

30134

Kristina Koldinská a kolektiv

Právo sociálního zabezpečení

V Praze : C.H. Beck, 2022, xvi, 481 stran

Učebnice v obecné části obsahuje kapitoly zabývající se právními skutečnostmi a právními vztahy, organizací, správou a financováním sociálního zabezpečení. Kapitoly zvláštní části se zaměřují na výklad ochrany zdraví, veřejného zdravotního pojištění, zdravotních služeb a práv pacientů, na důchodové pojištění a doplňkové důchodové systémy, výklad státní sociální podpory, dávek pěstounské péče, a na právní vztahy zaměstnanosti a sociální pomoc. Poslední část knihy se zabývá vybranými průřezovými tématy, jako jsou sociální zabezpečení s mezinárodním prvkem, rovné zacházení v systémech sociálního zabezpečení a ústavně-právní aspekty ochrany základních sociálních práv. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-902-0 (vázáno)

30135

Michal Tomášek, Václav Šmejkal a kol.

Smlouva o EU. Smlouva o fungování EU. Listina základních práv EU : komentář

Praha : Wolters Kluwer, 2022, xxxiii, 1661 stran

Komentované znění 467 ustanovení Smlouvy o fungování EU, Smlouvy o EU a Listiny základních práv EU. Autorský kolektiv sledoval vývoj souvisejícího sekundárního práva a judikatury s cílem podat co nejpřesnější a neúplnější výklad právního stavu ke každému z komentovaných ustanovení k přelomu let 2021 a 2022. Komentář každého článku obsahuje i odkazy na související judikaturu, ustanovení, sekundární akty i literaturu. - Vydání první - Komentář vychází u příležitosti českého předsednictví v Radě EU. - ISBN: 978-80-7676-508-5 (vázáno)

30132

Lukáš Potěšil, David Hejč, Filip Rigel, David Marek

Správní řád : komentář

V Praze : C.H. Beck, 2022, xxv, 890 stran

Komentované znění zák. č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (naposledy č. 12/2020 Sb., včetně sněmovního tisku 673, 8. období). Cílem komentáře je poskytnout co nejpřehlednější výklad s důrazem na využitelnost a přínosnost v praxi. Autoři přibližují relevantní a aktuální judikaturu a správní praxi a přinášejí zcela konkrétní odpovědi na otázky z praxe. - 2. vydání - ISBN: 978-80-7400-804-7 (vázáno)

30128

Jakub Hollmann, David Elischer, Markéta Šlejharová a kolektiv

Svěřenské fondy pro praxi

Plzeň : Čeněk, 2022, 248 stran

Cílem publikace je komplexně a srozumitelně představit nejdůležitější otázky týkající se problematiky svěřenských fondů v kontextu české právní úpravy, spolu s komparací zahraniční legislativy. Prakticky orientovaná příručka vysvětluje zejména tyto pojmy: česká právní úprava a pojetí svěřenských fondů ve vybraných právních řádech, vymezení svěřenského fondu, vyčleněný majetek, vznik a účel svěřenského fondu, základní dokument - statut, správce svěřenského fondu, správa majetku ve fondu, obmyšlený, změny, zrušení a zánik svěřenského fondu, daňové aspekty, svěřenský fond v teorii a praxi civilního procesu, posouzení možné trestní odpovědnosti svěřenského fondu. - ISBN: 978-80-7380-844-0 (vázáno)

Veřejné finance. Rozpočet

30136

Kamil Jelínek

Zadávání veřejných zakázek na IT : vybrané povinnosti zadavatele

V Praze : C. H. Beck, 2022, xv, 149 stran

Analýza právních povinností, které plynou orgánům veřejné správy – zásadně v pozici veřejných zadavatelů ve smyslu § 4 ZVZ – z vybraných veřejnoprávních předpisů ve vztahu k pořizování a

následnému užívání informačních technologií. Vymezení vybraných pojmů. Specifické povinnosti plynoucí zadavatelům ze zákona při zadávání veřejných zakázek na IT. Povinnosti plynoucí zadavatelům ze zákona o informačních systémech veřejné správy a zákona o kybernetické bezpečnosti. Dohled nad dodržováním povinností zadavatelů. Vybrané aspekty řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a na něj navazující řízení soudní před správními soudy. - Vydání první - ISBN: 978-80-7400-904-4 (brožováno)

Statistika. Demografie. Sociologie

30125

Český statistický úřad

Statistická ročenka České republiky 2022 : Statistical yearbook of the Czech Republic 2022

Praha : Český statistický úřad, 2022, 878 stran : tabulky

Souborný statistický přehled ze všech odvětví národního hospodářství. Důležité údaje jsou doplněny mezinárodním srovnáním 27 zemí EU a porovnáním jednotlivých regionů soudržnosti a krajů ČR. Sledované údaje za rok 2021 jsou rozčleněny do oddílů: Vybrané ukazatele národního hospodářství; Území a podnebí; Životní prostředí; Obyvatelstvo; Národní účty; Finance; Měna a platební bilance; Ceny; Příjmy a výdaje domácností; Trh práce; Zaměstnanci, uchazeči o zaměstnání, mzdy a náklady práce v národním hospodářství; Pracovní síla, zaměstnaní a nezaměstnaní; Zahraniční obchod se zbožím; Organizační struktura národního hospodářství; Zemědělství; Lesnictví; Průmysl; Energetika; Stavebnictví; Obchod, ubytování a stravování; Cestovní ruch; Doprava, informační a komunikační činnosti; Tržní služby; Informační společnost; Věda, výzkum a inovace; Vzdělávání; Zdravotnictví; Sociální zabezpečení; Kultura; Sport; Soudnictví, kriminalita, nehody; Mezinárodní srovnání; Vybrané ukazatele regionů soudržnosti a krajů; Volby 2021; Sčítání lidu, domů a bytů 2021. - 1. vydání - Souběžný anglický text. - ISBN: 978-80-250-3281-7 (vázáno)

Účetnictví

29945X

Lenka Dvořáková, Alice Šrámková

Účetní závěrka podnikatelů 2022 dle českých účetních předpisů a z pohledu IFRS

Praha : Svaz účetních České republiky, 2022, 72 stran

Rozsah a obsah účetní závěrky. Nejčastější chyby při jejím sestavování. Popis základních rozdílů mezi účetní závěrkou sestavenou podle českých předpisů a podle IFRS. - Tematický obsah ročníku 2022. - ISBN: 978-80-7626-032-0 (brožováno)

Ostatní

30127

Pavel Kosatík

Slovensko 30 let poté

Praha : Práh, 2022, 253 stran, 16 nečíslovaných stran obrazových příloh : barevné ilustrace, portréty Kam se ubíral slovenský národ za uplynulých třicet let samostatnosti? Precizně zpracovaný vhled do politického a společenského dění na Slovensku od rozdělení Československa v roce 1993 do současnosti. Zmapování vývoje vztahu Slováků a Čechů v daném období. - Vydání první - Obsahuje bibliografii a rejstřík. - ISBN: 978-80-7252-949-0 (brožováno)

30100

Ellen Lupton

Thinking with type : a critical guide for designers, writers, editors, and students

Myšlení pomocí písma : zásadní průvodce pro designéry, spisovatele, editory a studenty

New York : Princeton Architectural Press, ©2010

Průvodce používáním typografie ve vizuální komunikaci, od tištěné stránky až po obrazovku počítače. Přepřpracované vydání je rozšířeno o nejnovější informace o šablonách stylů pro tisk a web, použití

ornamentů a popisků, linkových a nelinkových číslic, použití malých kapitálek a zvětšených kapitálek a také o informace o titulcích, licencování písem, míchání druhů písem a ručního písma. Vizuální příklady v celé knize ukazují, jak být vynalézavý v systémech typografické formy – jaká jsou pravidla a jak je porušovat. *Thinking with Type* je kniha pro každého: designéry, spisovatele, editory, studenty a kohokoli jiného, kdo pracuje se slovy. - Second, revised and expanded edition - ISBN: 978-1-56898-969-3 (brožováno)

Odbor Provoz ICT Oddělení Informační podpora a knihovna

Výpůjční doba knihovny

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

Úterý a pátek:

9:00 - 12:00

13:00 - 15:00

Čtvrtek:

9:00 - 12:00

Z toho pro veřejnost:

Pondělí a středa:

9:00 - 12:00

13:00 - 16:00

(v červenci a v srpnu do 15:00)

tel.:

257042588

e-mail:

knihovna@mfcz.cz

Informace pro veřejnost:

<http://www.mfcz.cz/cs/o-ministerstvu/sluzby-verejnosti/odborna-knihovna/zakladni-informace>

Intranet:

<http://knihovna.mfcz.cz/oknihovne.php>